

ADUNARE

A cuvintelor celor pentru Ascultare de la mulți sfinți și Dumnezeiești părinți, spre folosul celor ce întru dânsa vor voi să se grijească de mântuirea lor.

Și viața cuviosului părintelui nostru starețului PAISIE împreună cu oarecare-le din trimitere-le sfinției sale.

Acum întâi tipărite.

Cu Blagoslovenia prea sfințitului Mitropolit al Moldovei: Kiriu VENIAMIN.

Prin osârdia prea cuviosului: stareț și Arhimandrit: al sfintelor Monastiri: Neamțul: și Secul: Kir Silvestru.

În Sfânta: Monastire: Neamțul: La, anul 1817.

De Gherontie Ieromonahul: Tipograful:

CARTE PENTRU ASCULTARE DIN FELIURI DE CĂRȚI ADUNATE ÎN SCURT. A CELUI ÎNTRU SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU VASILE CEL MARE ARHIEPISCOPUL CESAREEI KAPPADOKIEI, CUVÂNT POSTNICESC ȘI SFĂTIRE PENTRU LEPĂDAREA DE LUME ȘI PENTRU SĂVÂRȘIREA DUHOVNICEASCĂ.

Veniți către Mine toți cei osteniți și însărcinați, și Eu vă voi odihni pe voi (Matei 11, 28.), zice Dumnezeiescul glas: Ori pe odihna cea de acolo, ori pe cea de aici însemnându-o. Însă ne cheamă pe noi, una adică, ca pe sarcina câștigării cei multe prin darea la cei ce le trebuie ne îndeamnă să o lepădăm, iar alta, (ca) pe mulțimea păcatelor cea ce dintru aceasta să adaoge nouă prin facere de bine și prin mărturisire lepădându-o să alergăm la purtătoarea de cruce viața cea călugărească. Deci cela ce a hotărât să asculte pe Hristos, și către viața cea sărăcească și fără de tulburare se sârguiește, minunat cu adevărat și fericit este. Însă îl rog, ca nu fără de ispitire să o facă pe aceasta nici să-și hotărască lui lesnire a vieții și mântuire fără de luptare: Ci mai tare mai înainte să se deprindă pe sineși către buna iscusință a răbdării scârbelor celor trupești și duhovnicești: Ca nu întru luptări neașteptate aruncându-se pe sineși, apoi neputând către împotrivă starea ispitelor ce îi vin lui asupra, se va afla înapoi alergând către acelea dintru care a ieșit, cu rușine și cu răs, cu osânda sufletului întorcându-să, iarăși la lume, și multora sminteală făcându-se, tuturor pricinuind păreri cum că ar fi cu neputință viețuirea cea întru Hristos: Pe a căruia primejdie o știți toți cei ce cetiți Evangheliile, întru care grăiește

Dumnezeiescul glas: Mai bine este lui, ca să i se atârne o piatră de moară de grumazii lui, și să se arunce în mare decât să smintească pe unul din aceștia mici. Matei (18,6). Pentru că nu numai va fi vinovat osândirii pentru lăsarea de rânduiala (monahicească), ci și pentru pierzania acelor ce sau răsturnat de dânsul Luca (16,2): Măcar de și i se va părea cu vătămătoare de minte gânduri a să încredința pe sine că în lume petrecând cu faceri de bine va îmblânzi pe Dumnezeu, care lucru îi este lui cu neputință. Pentru că acela ce nu a putut în viața cea cu anevoie de păcătuit pentru că este netulburătoare, a suferi luptările vrăjmașului, apoi cum în viața cea mult păcătuitoare și de dânsul începută viață, va putea să îndrepteze ceva din faptele bune; Dar ca și săi dea cineva, că își va îndrepta el pe a sa viață, dar de vina lăsării de Hristos nu va scăpa, precum și ucenicii cei arătați în Evanghelie, pentru care zice Dumnezeiescul Evanghelist; Ioan (6,66): Și mulți din ucenicii sau dus înapoi, și nu mai umbla cu Iisus zicând: aspru este cuvântul Lui, cine poate să-l asculte pe El; Că pentru aceasta și iubitorul de oameni Dumnezeu grijindu-se pentru mântuirea noastră a despărțit petrecerea omenească în două vieți, întru căsătorie zic și întru feciorie: Ca acela ce nu poate suferi nevoița fecioriei, să vie spre locuirea împreună cu femeia, știind aceia, că i se va cere cuvânt pentru întreaga înțelepciune și sfințenie și pentru asemănarea cea cu sfinții cei ce au fost întru căsătorie și întru hrănirea de copii: Precum au fost în așezământul cel vechi, Avraam care cu protimisirea lui Dumnezeu fără de milă jertfind pe al său unul născut, mult lăudat era: Și ușile cortului său deschise le avea către primirea celor ce vrea să găzduiască gata fiind. Că nu a auzit: Vindeți averile tale și le da săracilor. Matei. 19. 21. Și cele mai mari decât acestea au arătat Iov, și alții prea mulți, precum David, și Samuel: Iar întru așezământul cel nou, precum era Petru, și ceilalți dintre Apostoli. Că se va cere de la tot omul roadele dragostei cei către Dumnezeu și de către aproapele și pentru răsturnarea tuturor poruncilor acestora muncit va fi, precum și Domnul în Evangheliile arată zicând: Cea ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Matei. 10. 37. Luca. 14, 26. Și, cea ce nu urăște pe tatăl său și pe mama sa, și pe femeie și pe fii, și încă și pe al său suflet, nu poate să îmi fie al Meu ucenic. Oare ți se pare ție că și celor însurați sau pus cu hotărâre Evangheliile; Iată arătat îți este ție, că de la toți oamenii li se va cere ascultarea cea către Evanghelie, și de la Monahi și de la cei ce sunt întru însoțire: Pentru că destul îi este celui ce au venit întru însoțire, iertarea neînfrânării și a poftirii cei către femeie și a amestecării: Iar celelalte porunci tuturor asemenea legiuite sunt, și nu fără de primejdie sunt acelor ce le calcă. Căci când bine vestea Hristos poruncile Tatălui, către cei din lume le grăia: Iar dacă undeva sa întâmplat și deosebi să îl întrebe pe El răspunzând ucenicilor Săi, le mărturisea grăind: Iar cele ce zic vouă tuturor le zic Matei. () pag. 6. r. 2 ultim cuv. și r. 3. Deci să nu te lenevești o tu, cea ce către împărțășirea femeii mai înainte ai ales, ca și cum întru stăpânire având a te îmbrăca cu lumea: Pentru că trebuință îți este ție

de mai multă osteneală și de păzire către câștigarea mântuirii, ca celui ce cu adevărat și prin mijlocul curselor, și a stăpânirii puterilor celor potrivnice ai ales a locui, și ca celuia ce pe întărâtările păcatelor înaintea ochilor le ai, și ca celui ce și noaptea și ziua către poftirea aceloră îți slăbănogști pe toate simțurile tale. Deci să cunoști că nu vei scăpa de lupta cea împotriva vrăjmașului: Nici de biruința acestuia nu te vei atinge fără de ostenele multe, care se aduc pentru păzirea dogmelor celor Evanghelice. Pentru că și cum te vei putea să te lepezi de lupta cea împotriva vrăjmașului, în locul cel de luptă al războiului petrecând; care loc este, tot pământul acesta de sub cer, întru care cum că înconjoară acesta și umblă, ca un câine turbat, căutând pe cine să înghită, din istoria cea pentru Iov ne-am învățat. Deci dacă te lepezi de războiul cel împotriva luptătorului, mută-te întru altă lume întru care acela nu este, și atunci îți va fi ție fără de primejdie lepădarea luptei cei împotriva lui, și nelucrarea Dogmelor Evanghelice. Iar dacă aceasta îți este cu neputință, apoi sârguiește-te spre învățătura nevoinței cei asupra lui, învățându-te din Scripturi meșteșugul luptelor: Ca nu din neștiință biruindu-te de dânsul, veșnicului foc dat să fii. Și acestea în treacăt zică-se către cei întru însoțire care fără de primejdie nu se grijesc de păzirea poruncilor lui Hristos. Iar tu îndrăgitorule al viețuirilor cerești, și neguțătorule al petrecerii cei îngerești, și carele poștești a te face împreună ostaș cu sfinții ucenicii lui Hristos, întărește-te pe sineți spre răbdarea necazurilor, și cu bărbăție te apropie la Soborul Monahilor: Și întru începutul lepădării tale îmbărbătează-te, și ca să nu te tragi în jos de împătimirea rudeniilor celor după trup, prin schimbarea celor muritoare către cele nemuritoare întărindu-te. Iar când vei face lepădarea lucrurilor celor ce sunt la tine fii neplecat și tare, adevărindu-te cu dinadinsul că înainte le trimiți pe acelea la Cer, în sânurile săracilor adică ascunzând-le pe dânsele: Iar la Dumnezeu le vei afla cu multă adăogire. Iar când te desparți de prieteni și de cei de casă, să nu fii mâhnit, căci te împreunezi cu Hristos cel ce s-au răstignit pentru tine: Decât carele ce alta sar cuveni nouă să socotim, mai iubit; Iar când cu ajutorul lui Dumnezeu vei birui prin această dintâi luptă pe vrăjmașul tău să nu te arunci pe sineți ca pe un oarecare din vasele cele necinstite. Pentru că acum prin lepădarea lucrurilor celor pământești te-ai cinstit pe sineți înaintea lui Hristos, ci să te faci întru multă purtare de grijă și întru iconomie ca să afli bărbat povățuitor ne rătăcit viețuirii tale, bine știind a povățui pe cei ce merg către Dumnezeu, plin fiind de fapte bune, din lucrurile sale mărturie având a dragostei celei către Dumnezeu, cunoștință având a Dumnezeieștilor Scripturi; fără de răspândiri, ne iubitor de argint, fără de avere, liniștit, iubitor de Dumnezeu, iubitor de săraci, nemânios, ne pomenitor de rău, mult folositor către cei ce se apropie de dânsul, ne mărit în deșert, ne mândru, ne momitor, ne răsturnat, nimic mai înainte cinstind decât pe Dumnezeu. Și dacă vei afla pe unul ca acesta, să te dai pe sineți lui, pe toată voia ta scuiându-o și afară aruncându-o, ca să te afli ca un vas curat, pe bunătățile cele puse întru tine păzindu-

le spre a ta laudă și slavă. Iar dacă vei lăsa ceva întru sineți din patimile cele ce au fost mai înainte întru tine, apoi ai prefăcut întru acreală pe bunătățile cele puse întru tine (și) afară te vei lepăda ca oarecare din vasele cele ne cinstite. Aceasta a doua luptă este asupra împotriva luptătorului mântuirii noastre. Pentru că ale Dascărilor celor buni, bune sunt învățăturile: Cu adevărat oare unde și ale celor răi rele sunt. Căci când nu va putea potrivnicul nostru cel viclean să ne plece pe noi să petrecem întru tulburare și întru pierzarea lumii, se sârguiește să ne plece ca să nu ne dăm pe înșine vieții cei cu de amănuntul, sau bărbatului carele pe toate păcatele noastre de față înainte le aduce și le îndreaptă, ci oare căruia din cei nebiruiți de slava cea deșartă, și care pe ale sale patimi și le alcătuiește cu pricina pogorării către cei ce împreună viețuiesc, ca întru acest chip nearătat iarăși înmiit pătimași făcându-ne pe noi, sub ale sale legături ale păcatului să ne așeze pe noi. Iar dacă te vei da pe sineți mult îmbunătățitului bărbat, vei fi moștenitor bunătăților celor dintru dânsul, și prea fericit înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Iar dacă pentru cruțarea trupului tău vei căuta învățător împreună pogorător către patimile cele dintru tine, mai vârtos a zice împreună căzător cu tine, în deșert ai luat nevoița lepădării de lume, vieții cei pătimașe pe sineți dându-te, primind povățuitor orb, și spre groapă povățuindu-te (de el) Matei. 15, 14. : Că dacă orb pe orb ar povățui, amândoi vor cădea în groapă. Că destul este ucenicului a să face ca dascălul său: Al lui Dumnezeu este glasul, și nu va greși. Cu lege de nevoitor ți se cuvine ție să viețuiești: Iar de nu, nu te vei încununa, precum au zis Apostolul: Și de pătimește cineva, nu se încununează, dacă nu va pătimi după lege. II Timotei 2,5. Deci dacă vei afla cu darul lui Dumnezeu (pentru că negreșit căutând vei afla) învățător de lucruri bune, păzește întru sineți ca să nu faci nimic afară de voia lui. Că tot lucrul care fără de dânsul se face, furțișag oarecare și furare de cele sfinte este, care duce spre moarte iar nu spre folos, măcar de sar și părea ție că este bun: Că dacă este bun, apoi pentru ce pe taină, și nu la arătare se face; Întreabă pre gânditorul tău care prin cele dea dreapta meșteșugește ca să te faci tu tâlhar căci ca și cum prin cele bune neascultări, îți gătește ție pe faptele cele dea stânga. Nu voi face descântece peste cei mușcați de șerpi, neiscusit fiind a descânta, ca nu cumva trăgând pe șerpi, și cuprinzându-te de dâșii, apoi neputând împotriva lor să stai, fără de milă vei fi mâncat de dâșii. Nu te rezema de bun neamul trupului, și nu căuta cinsti: că cel trupesc nu primește pe ale Duhului: Să nu te ispitești ca să răzvrătești ceva din cele ce sunt întru obiceiul adevărului, și cu a ta slăbănogire să împiedici pe cei ce se nevoiesc, iar ție însuși sarcina păcatelor să-ți grămădești. Nici întru așternut mai moale, nici întru îmbrăcăminte sau încălțăminte sau în alt oarecare chip, sau întru schimbarea bucatelor, sau întru masă mai vârtos decât întru cea Monahicească vreme a ta, sau întru stare, sau întru ședere, sau întru lucrul mâinilor cel mai cu odihnă, sau mai curat. Pentru că acestea toate nu numai dacă ar fi la tine, ci și de le vei căuta, nu vor avea sfârșit bun. Că îndată ce le vei cunoaște că sunt meșteșugire diavolească, de

nu le vei tăia din inima ta, cădere din viețuirea cea întru Hristos îți vor face ție. Ci puind întru sineți că ești mai necinstit și mai păcătos decât toți oamenii, și străin și nemernic, și din milostivire primit de cei ce mai înainte de tine sau lepădat de lume, sârguiește-te să fii decât toți mai pe urmă, și al tuturor rob. Pentru că acestea îți vor aduce ție cinste, și slavă adevărată, iar nu acelea. Urechi având deschise spre ascultare, și mâini gata spre împlinirea lucrului, ce lai auzit. Gură să ai tăcută, și inimă împrejur căutătoare, fii deșert spre cuvântarea deșartă, iar priceput și știutor spre cele de mântuire ale Dumnezeieștilor Scripturi. Fie ție amară gustare auzirea povestirilor celor lumești, iar faguri de miere povestirile Cuvioșilor Bărbați: Sârguiește-te spre urmarea celor ce mai înainte sau deprins întru obiceiuri, și nu aștepta a te învăța de la fiecare. Nevoiește-te spre cele mai mari fapte bune a te întinde, și pentru cele mai mici să nu te lenevești. Greșeala să nu o treci cu vederea măcar deși mai mică ar fi cea făcută decât toată sminteala: Ci sârguiește-te mai tare prin pocăință spre îndreptare. Măcar deși mulți multe greșesc și mai mici și mai mari, și petrec ne-pocăiți: Nu te face al greșelilor celor streine judecător, că au Judecător drept, care va răsplăti fiecăruia după lucrurile lui. Tu ține pe sarcina cea însăși a ta, și pe cât îți este ție cu puterea să o faci ușoară. Că cela ce o îngreuiază pe a sa sarcină, însuși el o va purta pe dânsa. Pocăința este mântuire, iar neștiința pocăinței este moarte. Ascunde-te pe sineți despre oamenii cei mai deșerți: Și te arată pe sineți mai de multe ori lui Dumnezeu. De toată plimbarea leapădă-te, pe cât îți este ție cu puțință fugind de risipirile inimii tale. Că ai ieșit din chilia ta; ai lăsat înfrânarea, ai căutat spre lume, ai întâlnit vreo femeie curvă, care fermecându-ți ție auzul tău cu cuvintele cele zădărnice, iar cu ochii cu frumusețea feței, iar gustul cu bucatele cele lacome ca și cu o undiță te va trage către sine: Apoi lipindu-se de ale mădulare, și cuprinzându-te la piept către sineși, îți va muia pe statornicia poftii ce spre înfrânare: Și așa pre încet trăgându-te pe tine de la viețuirea cea cu fapte bune întru sineși te va strica. Iar deși cândva ajutorându-te de la Dumnezeu, vei putea scăpa din mrejele acestea, tea-i întors adică la chilie însă nu același ești. Ci slăbănogit oarecare-le și bolnav, și spre tot lucrul faptelor bune dezgustat fiind: Și la multă vreme putând iarăși a te întoarce la a ta deprindere. Că te va strâmtora pe tine pofta cu gândurile și spre una și spre alta viață: Și cu multă osteneală vei putea să dai sufletului cele ale biruinței. Deci de ți sar întâmpla ție după oarecare nevoie ca să te depărtezi de la chilie, îmbrăcându-te ca și cu o platoșă cu frica lui Dumnezeu, și cu tărie întemeindu-te, în mâna dragostei lui Hristos, biruind cu toată înfrânarea pe năpădirile dulceților, îndată-și trebuința făcându-se sari înapoi ne zăbovindu-te, ci iute aripă uneltind spre întoarcere, ca oarecare-le porumbel fără de răutate, la corabia ceia ce te-au slobozit pe tine să scapi, în gură purtând milele lui Hristos: și așa să-ți încredințezi pre cugetele (tale) cele dinăuntru, cum că la tot alt loc neumblată este odihna cea de mântuire. Tânăr fiind, ori cu trupul ori cu cugetul, fugi de petrecerea împreună cu cei de o vârstă, și depărtează-te de la dânșii, ca de o

văpaie. Că pe mulți arzându-i prin aceștia vrăjmașul i-au dat focului celui veșnic: Cu duhovnicească ca și cum dragoste întru necurata prăpastie a celor din cele cinci cetăți surpându-i pe dânșii: Și pe ceia ce în luciul mării și în tot vântul și în vifor s-au mântuit, înăuntru limanurilor fără de grijă fiind împreună prin însuși bărbații cei din corabie i-au dat adâncului. Pe scaun departe să șezi de la dânșul. La culcarea somnului să nu să apropie hainele tale de ale aceluia: Iar mai vartos să primești pe un bătrân prin mijloc. Iar când vorbește cu tine, sau înaintea feței îți cântă, jos căutând să-i dai răspuns lui, ca nu cumva prin căutătura cea spre fețe primind sămânța poftirii de la vrăjmașul și semănătorul răutăților, pe mănunchi-le stricăciunii și ale peirii să le aduci roadă. În casă, sau în locul unde nu este cel ce vede lucrurile voastre, să nu te afli împreună cu dânșul, ori cu pricina învățaturii Dumnezeieștilor cuvinte, sau cu alta oarecare pricină ori în ce fel și prea de nevoie trebuință. Că nimic nu este mai de nevoie decât sufletul, pentru care Hristos a murit. Nu crede gândului celui făcător de vicleșug care te sfătuiește pe tine, cum că nu este sminteală, acesta ce însuși este sminteală, încredințat fiind prin multă iscusința celor ce au căzut arătate ție pe acestea dându-ți-le, Crede cuvintelor mele celor ce din inimă iubitoare de frate sunt grăite. Aleargă la bătrânii cei ce sunt cu anevoie de întâmpinat, carii prin cuvintele paremiilor îndemnă pre cei tineri către faptele cele îmbunătățite, iar cu fața nu vatămă nici de cum. Păzește cu toată păzirea pe inima ta. Că precum aurul, se pândește ne încetat de tâlhari noaptea și ziua: și se răpește fără de așteptare, și nu cunoști. Vezi să nu te înșele pe tine vrăjmașul cu păcatul strămoșului și degrabă te va scoate pe tine din raiul desfătării. Pentru că cela ce pe Adam prin furțișagul mâncării l-au tras afară din viață, și au nădăjduit și pre Iisus să împiedice, cu mult mai vartos nu se va rușina să-ți amestece și ție pre cea dintâi pricină a răutăților, cunoscându-o pe aceasta tare otravă. Că patima îndrăcirii pântecelui nu întru mulțimea bucatelor sa obișnuit a-și arăta pe a sa putere, ci întru poftă și întru mică gustare. Deci dacă pofta de o gustare oarecare mică, va putea pe tine să te arunce sub patima îndrăcirii pântecelui, apoi fără de osteneală te va da pe tine morții. Că precum este firea apei despărțindu-se parte prin multe jgheaburi peste tot locul cel de pe lângă jgheaburi a înverzi îl face: Așa și patima îndrăcirii pântecelui de va crește întru inima ta, pe toate simțirile tale adăpându-le materie a răutății întru tine sădind, locaș al fiarelor pe sufletul tău îl va face. Că eu pe mulți am văzut care stăpâniți fiind de patimi întru sănătate veniți, iar pe vreunul din toți mâncătorii în ascuns, sau pe vre-un îndrăcit cu pânțele nu am văzut (întru sănătate venit), ci sau îndepărtându-se de viața cea înfrânată și în lume stricându-se, sau între cei înfrânați ispitindu-se a se ascunde, și diavolul prin dulcea pătimire ajutându-i. Că mincinoși sânt aceștia, mult jurători, mincinoși jurători, împotriva stătători, împotriva lovitori, strigători, de mâncări lepădători, ne slobozi, desfătători, prihănitori, iscoditori, de întuneric bucurători, a toată viețuirea îmbunătățită împotriva lucrători de voie. Pentru ca să își acopere patima îndrăcirii

pântecelui, întru mulțimea răutăților cad. Carii cu chipul sunt între cei ce se mântuiesc, iar cu lucrurile sunt între cei osândiți. Aceasta pe Adam morții l-au dat, și lumi sfârșenie au adus. Pentru îndulcirea pântecelui, Noe sau batjocorit, și Ham s-au blestemat, Isav dintru întâia naștere au căzut, și Hananeilor ginere sau făcut, Lot însurat cu fiicele, ginere lui-și și socru: Tatăl bărbat, și moșul tată sa făcut, de amândouă părțile pe hotarele firii ocărându-le. Aceasta și pe Israel închinător idolului l-au făcut, și oasele acestora a cădea în pustie au făcut. Aceasta și pe oarecare-le din Prooroci care spre musturarea necuvios lucrătorului împărat, de la Dumnezeu s-au trimis, al fiarei cei sălbatece mâncare l-au făcut: Și căruia nu a putut Ieroboam împăratul împreună cu toată împărăteasca putere să-i răsplătească, de înșelăciunea pântecelui prins fiind, cu moarte ticăloasă sa cheltuit. Iar Daniel bărbatul doririlor biruind pânțele, peste împărăția Haldeilor a domnit, idolilor surpător făcându-se, și balaurului ucigător-iu, leilor învățător, al în-omenirii lui Dumnezeu mai înainte propovăduitor, și al tainelor celor ascunse tâlcuitor. De cât dulceața pântecelui mai înalți arătându-se cei trei Sfinți Tineri, au defăimat mânia cea împărătească, și la înfricoșatul acela cuptorul ce ardea, pe care a putut să-l aprindă Nabucudonosor împăratul, fără de înfricoșare au îndrăznit. Pe chipul cel de aur cel făcut Dumnezeu, deșert l-au arătat, și pe cel întru multă vreme făcut de satana spre ocară slavei lui Dumnezeu dobânda luându-o stăpânului său o au adus: pe însăși împăratul acela prea vrăjmaș, și pe toată ostășirea cea asupra lui Dumnezeu împreună cu toată făptura ca să laude pe Dumnezeu i-au gătit. Și, ca pe toate cuprinzându-le să zic: De vei birui pe pânțele, te vei sălășlui în Rai: Iar de nu îl vei birui, te-ai făcut a morții cheltuială. Fă-te credincioasă visticie a faptelor bune, și aibi cheie pre limba părintelui tău celui duhovnicesc: Aceasta deschidă-ți gura ta spre împărtășirea pâinii, și aceasta închidă-o. Să nu primești sfătuitor pe șarpele, carele în loc de bună sfătuire voiește să te robească pe tine până la gustarea limbii, păzește-te de păcatul mâncării în ascuns: Pentru că de va putea întru puțin să te biruiască pe tine, te-au surpat cu această luptare, și te ține pe tine în legături. Nu pleca urechile tale fiecăruia ce grăiește, și nu răspunde la tot care bârfește întru vorbele cele ce nu se potrivesc scopului pusniciei tale. Al învățăturilor celor bune făt-e ascultător, și întru cugetarea acestora păzește-ți pre inima ta. Păzește-ți pe ale tale urechi despre lumeștile povestiri, ca nu cumva cu stropirea noroiului pe sufletul tău să-l întini. Nu te osteni ca să auzi pe cele grăite de la alții, nici pune capul tău în mijlocul celor ce vorbesc: Ca nu și tu să fii batjocorit, și pe aceia clevetitori săi faci. Nu fi iscoditor, nici voi a vedea pe toate, ca nu pre puroiul patimilor în cugetul tău să le ții. Cu trebuință să vezi, cu trebuință să auzi, cu trebuință să grăiești, cu trebuință să răspunzi. Înaintea celui mai mare al tău să nu te obrăznicești a ședeia: Iar dacă și ți se va porunci, nu te face împreună șezător, ci împrejur căutând aici și acolo, sârguiește-te a-ți afla scaunul cel mai de jos, ca să te slăvească Dumnezeu cu smerenia. Întrebat fiind răspunde cu cuviincios și smerit glas: Ne întrebat fiind taci.

Întrebat fiind altul, strângeți gura ta, ca nu de obraznica inimă împingându-se limba ta, și alergând să rănească pe cineva dintre cei ce cu dinadinsul au pusnicie, și sub legăturile prihănilor să te pună pe tine. Și șezând tu, să nu pui piciorul tău peste celălalt picior: Că aceasta este al neluării aminte, și al sufletului celui răspândit. Vorbind cu cel mai mic decât tine, sau și întrebat fiind ceva de la dânsul, nu vei face cu trândăvie răspunsurile, trecând cu vederea pe fratele spre ocărârea lui Dumnezeu. Că acela ce necinstește pe săracul, întărită pe cel ce la făcut pe el, zice Paremia. Cuvântul mângâierii sară mai înainte de celelalte graiuri ale tale, întărindu-ți ție pe dragostea aproapelui. Pună-se și mijlocul, și vorbirea cea prea deplin cu luminată față, ca să dai veselie celui ce vorbește cu tine. Întru toată isprăvirea aproapelui tău veseleşte-te, și slăvește pe Dumnezeu: Că isprăvile aceluia ale tale sunt, precum și ale tale ale aceluia. De chemările cele întâi, și de șederile cele mai sus întru adunări leapădă-te: Și locul cel mai de jos gonește-l, ca să auzi mai vârtos: Iubite suie-te mai sus. La masă nu faci ne rânduială mâna ta cea stângă, nici să domnească peste cea dreaptă. Ci mai vârtos fie ne lucrătoare: iar dacă nu, măcar slujească celei drepte. Întru toată chemarea rugăciunii tale șoptească gura ta, și până la cea de pe urmă rugăciune îngăduiește la pravilă, mare pagubă socotind lipsirea (pravilei). Căci hrânindu-te pentru alcătuirea trupului tău te afli cu anevoie tras de la masă mai înainte de împlinirea trebuinței, și nu cu lesnire ai face aceasta fără de mare nevoie, cu cât mai vârtos se cuvine ție întru hrana cea duhovnicească a rămânea, și cu rugăciunea să-ți întărești pe sufletul tău; Că pe cât se deosebește cerul de pământ, și cele din cer de cele de pe pământ, pe atâta se deosebește sufletul de trup. Sufletul este o urmare a cerului: Că întru dânsul locuiește Domnul. Iar trupul din pământ este: Pe care locuiesc oameni muritori, și jivini necuvântătoare. Deci măsoară-ți după ceasurile rugăciunilor trebuințele trupului, și fii gata a nu asculta pe gândul cela ce te trage pe tine de la pravilă. Că obiceiul dracilor este întru ceasurile cele de rugăciuni cu o pricinuire ca și cum a unei pricini binecuvântate a ne sili pe noi spre ieșire, ca să ne depărteze pe noi cu bună cuvântată arătare de rugăciunea cea mântuitoare. Să nu zici pricinuind: Vai mie capul, vai mie pantecele, nearătați marturi înainte punând ai durerii cei înfingate, și pentru odihna slăbindu-te din tăria privegherii. Ci mai vârtos ai și rugăciuni ascunse, pe care le vede Dumnezeu întru ascuns, și îți va răsplăti ție la arătare. Matei. 6, 6. Ai neguțătoria viețuirii cei prea bune, ca să afli bogăție ascunsă în ziua nevoii. În zilele rândului slujbei tale, împreună cu osteneala trupului, ai și cuvânt mângâietor spre iubirea celor ce se slujesc, ca să fie bine primită slujba ta cu sare îndulcită. Să nu lași să faci altul lucrurile cele ce sunt puse asupra ta, ca nu și plata luându-se de la tine, altuia să se dea, și întru a ta bogăție altul se va proslăvi tu smerindu-te. Fă-ți lucrurile slujbei tale cu bun chip și cu osârdie, ca lui Hristos slujind. Pentru că blestemat, zice, tot cel ce face lucrurile Domnului cu lenevire. Ieremia 48, 10. Teme-te de reaua uneltire cea din prisosință și din trecerea cu

vederea, măcar deși proaste se vor părea că sunt slujbele cele din mâinile tale, ca și cum Dumnezeu ar privi de sus. Mare este lucrul slujbei aceștia, și al împărăției cerurilor pricinuitoare. Că năvod este al faptelor bune, pe toate poruncile lui Dumnezeu într-o sine și purtându-le: Și mai întâi adică de cât pe toate pe smerenia cea prea îmbunătățită, cea ce poartă împreună cu sineși pe mulțimea bunătăților: După aceasta, pe aceia adică, flămând am fost și mie-ți dat Mie a mânca: Am însetat și mați adăpat pe Mine: Străin am fost și bolnav și în temniță, și Mie-ți slujit Mie. Matei. 25, 35. Și mai ales când datoria aceasta se săvârșește cu smerit cuget, fără de înălțare, și fără de mânie și fără de cârtire. Fă-te râvnitor celor ce drept viețuiesc, și pe ale acestora fapte scrie-le într-o inimă ta. Roagă-te a te face dintru cei puțini. Pentru că rar este lucrul cel bun: Pentru aceia și puțini sun cei ce intră într-o împărăție cerurilor. Nu socoti că toți se mântuiesc cei ce viețuiesc în Monastire, și cei răi și cei buni. Că nu este așa. Că mulți vin la viața cea cu fapte bune, iar puțini priesc jugul aceștia. Pentru că a silitorilor este împărăția cerurilor, și nevoitorii o răpesc pe dânsa. Evanghelicesc este cuvântul. Silă au numit pe osteneala și supărarea trupului, pe care de bună voie o rabdă ucenicii lui Hristos într-o lepădare voilor sale, și într-o lepădare odihnei cei trupești, și într-o paza tuturor poruncilor lui Hristos. Deci de voiești să răpești împărăția lui Dumnezeu, fă-te silitor: înjugă-ți grumazul tău sub jugul slujbei lui Hristos: strânge resteele pe lângă grumazul tău: Necăjească el pe grumazul tău: Subțiază-l pe el cu osteneala faptelor bune, într-o postiri, într-o privegheri, într-o supunere, într-o tăcere, într-o cântări de psalmi, într-o rugăciuni, într-o lacrimi, într-o lucrul mâinilor, într-o răbdarea a tot necazul ce îți vine asupra ta și de la draci și de la oameni. Să nu te plece pe tine cugetul cel înalt cugetător ca în vreo vreme să slăbești din osteneali, ca nu cumva înaintea ușilor ieșirii (tale) gol de faptele bune apucat fiind afară de porțile Împărăției cerurilor să te afli. Să nu te înalțe pe tine treapta clirosului, ci mai vartos să te smerească. Că sporirea sufletului este, sporire a smereniei: Iar lipsa și necinstea dintru înalta cugetare se nasc. Pe cât de sar întâmpla a te apropia tu de cele mai mari din treptele preoțești, pe atâta te smerește pe sineți, temându-te de pilda fiilor lui Aaron. Cunoașterea cinstirii de Dumnezeu, este cunoaștere a smereniei și a blândeții. Smerenia este urmarea lui Hristos: Iar înălțarea și îndrăzneala și semeția, a diavolului urmare. Fă-te următor lui Hristos, iar nu lui Antihrist: Lui Dumnezeu, iar nu potrivnicului lui Dumnezeu: Stăpânului, iar nu fugarului: Milostivului, iar nu ne milostivului: Iubitorului de oameni, iar nu urătorului de oameni: Celora care sunt ai cămării de Mire, iar nu celora ai întinericului. Să nu te sârguiești a fi poruncitor frățimii, ca să nu pui deasupra grumazului tău sarcini streine ale păcatelor. Cercetând pe lucrarea cea din fiecare zi alătorează-o cu cea mai dinainte decât dânsa, și te sârguiește spre mai bine. Sporește într-o faptele cele bune, ca aproape să te faci de îngeri. Zăbovește în chilie nu zile nici luni, ci încunjurări ale anilor celor mulți, lăudând pe Stăpânul tău ziua și

noaptea, urmând Heruvimilor. Dacă așa vei începe, și așa vei și săvârși călătorind calea cea necăjită întru scurtă vreme a puscniciei tale, cu darul lui Dumnezeu vei intra în rai, cu luminarea făcliei sufletului, cu Hristos împreună bucurându-te în vecii vecilor , Amin.

DIN CELE PUSNICEȘTI ALE ACESTUIAȘI.

CÂTRE MONAHII CEI CE VIEȚUIESC ÎN MONASTIRI DUPĂ RÂNDUIALA ȘI AȘEZĂMÂNTUL VIEȚII DE OBȘTE.

CAPITOLUL, 18.

Deci pentru fiecare sihastru, și care au îmbrățișat viața cea singuratică, întru cele mai de înainte, pe cât au fost cu puțință, am arătat: Și în ce chip pe suflet deprinzându-și întru lucrul cel bun, și trupul întru cea după cuviință îndreptându-și, ar fi putut să ne închipuiască nouă pe filosoful cel adevărat. Dar de vreme ci cei mai mulți dintre sihastru întru adunări viețuiesc, unii altora ascuțindu-și cugetele întru fapta bună, și prin alăturarea isprăvilor îndemnându-se pe sineși spre sporirea binelui, cu dreptate am socotit, și acestora pe îndemnarea cea prin cuvinte să o aducem. Și se cade după ce mai întâi vor cunoaște ei, pentru cât bine și cât de mare se nevoiesc, așa pentru îndemnarea cea pentru aceasta să o primească: Ca, osârdie și sârguință vrednică de fapta bună a isprăvi să arate. Deci mai întâi adică la bunătatea cea după fire se întorc, împărtășirea și împreună viețuirea îmbrățișându-o. Pentru că împărtășire a vieții cea prea desăvârșit eu numesc, întru care averea adică cea osebită a agoniseliu sau izgonit, și împotrivirea socotelii sau alungat, și toată tulburarea, și pricirea, și prigonirile departe sau surghiunit, și toate împreună sunt de obște, sufletele, socotelele, trupurile, și cu câte trupurile se hrănesc și se slujesc: De obște este Dumnezeu, de obște neguțătoria blagocestiei, de obște mântuirea, de obște nevoințele, de obște ostenelele, de obște cununile, unul cei mulți, și cel unul nu singur, ci întru mai mulți. Cei întocmai cu petrecerea aceasta; Și cei mai fericiți; Cei decât împreunarea și unirea aceasta mai adevărat; Cei decât împreună amestecarea năravurilor și a sufletelor mai veselitor; Oameni din osebite neamuri și țări pornindu-se, întru atâta amărunțime a aceiași mi sau alăturat împreună, întrucât un suflet în multe trupuri să se vadă, și trupurile cele multe ale unei socoteli organe să se arate. Cel slab cu trupul, pe mulți are cu așezământul împreună bolind: Cel ce este bolnav și cade cu sufletul, pe mulți are care îl tămăduiesc și împreună îl scoală pe dânsul. Unii altora de o potrivă robi, unii altora domni, și întru slobozenia cea ne

luptată pe robia cea mai cu dinadinsul unii altora cu împrumutare o arată, pe care nu nevoie a vreunei primejdii prin silnicie o au adus asupra lor, multă mahniciune aducând celora ce sau prins, ci alegerea cea de sineși stăpânitoare a socotelii cu veselie o au zidit: fiindcă dragostea supune pe cei slobozi unii altora, și alegerii cei de sineși stăpânitoare pe slobozenie o păzește. Unii ca aceștia au vrut Dumnezeu din început să fim noi, și pentru acesta ne-au zidit. Aceștia pe binele cel din început iarăși îl cheamă, pe păcatul lui Adam întâiului părinte acoperindu-l. Că despărțire, și răzlețire, și război nu ar fi fost între oameni, de nu ar fi tăiat în două pe fire păcatul. Aceștia sunt următori cu dinadinsul ai Mântuitorului, și ai viețuirii lui cei în trup. Că precum acela ceată de ucenici adunând, pe toate de obște, și singur pe sineși de obște Apostolilor sau dat: Așa și aceștia povățuitorului supunându-se, cei ce bine au păzit canonul vieții, petrecerii Apostolilor și ai Domnului îi urmează cu de amăruntul. Aceștia vieții îngerilor au râvnit, fiind că pe împărțășirea cea de obște precum aceia cu de amăruntul o au păzit. Nu este între îngeri pricire, nu prigonire, nu împotrivire: Ci fiecare pe ale tuturor le are, și toți păstrează la sineneși bunătățile întregi. Că nu este materie cuprinsă în scris bogăția îngerilor, care să aibă trebuință de împărțire când ar fi fost trebuință ca mai multora să se împărțiască aceia: Ci nematerialnică este avuția, și a minții bogăția, și pentru aceasta la fiecare întregi petrecând bunătățile pe toți întocmai cu cinstea bogați îi fac, fără de prigonire și fără de război pe a sa agoniseală dându-le lor. Pentru că vederea binelui celui pre înalt, și înțelegere prea arătată a faptelor bune, este comoara îngerilor. Către care a privi tuturor le este slobod, întreagă pe cunoștința lor și pe avere fiecare luându-o. Unii ca aceștia sunt într-o adevăr monahi, nu pe cele pământeste făcându-le ale sale, Ci pentru cele cerești prigonindu-se, și cu nedespărțite împărțiri pe aceleași toți la sine fiecare întregi învistiindu-le. Pentru că a faptei bune este averea, și a isprăvilor este bogăția, și lăcomia laudată, și răpirea fără de lacrimi, și ne-săturarea încununată, și cela ce nu se silește este vinovat. Toți răpind, și nici unul nedreptățindu-se, și pentru aceasta pacea iconomisește pe bogăție. Aceștia pe bunătățile împărăției cei făgăduite mai înainte le răpesc, fiind că pe viețuirea lor cea îmbunătățită și împărțășirea, urmare cu dinadinsul a petrecerii și a așezământului celui de acolo, pun înainte. Aceștia pe ne-agoniseala desăvârșit o au îndreptat, nimic al său având, ci ale unora și ale altora toate. Decât de mari bunătăți întruparea Mântuitorului pricinuitoare sau făcut nouă, aceștia lumnos au arătat vieții oamenilor, pe firea oamenilor cea ruptă, și întru milioane de părți tăiată, pe cât măcar le este lor cu puțință, iarăși adunându-o, și către sine singură și către Dumnezeu. Pentru că aceasta au fost capul rânduielii cei după trup a Mântuitorului, ca pe firea cea omenească și către sine singură, și către sine singur să o adune, și pe tăierea în multe părți cea rea scoțându-o afară, pe unirea cea veche să o cheme înapoi: Ca oarecare doctor prea bun pe un trup despărțit în multe părți cu doctorii de mântuire iarăși legându-l împreună. Și pe acestea le-am trecut, nu ca să mă fac

iubitor de cinste întru ceva, și cu cuvintele să înalț pe isprăvile celor din viața cea de obște: (că nu este atâta putere cuvintelor mele, cât pe cele mari să le facă cinstite, ci împotriva mai vârtos și să le întunece cu neputința cea întru povestire:) Ci ca, pe cât este cu putință, să le trec și să arăt înălțimea și mărimea isprăvii aceștia. Că ce ar veni la o potrivă cu binele acesta prin asemănare; Că unde părintele este unul, urmând Părintelui celui de sus, iar fii mulți, sârguindu-se a birui unii pe alții cu dragostele cele către cel mai întâi stătător. Fii care și între sine unii către alții au un cuget, și pe părintele cu faptele cele îmbunătățite îl ospătează, nu pe fire pricină a unirii scriindu-o deasupra, ci pe cuvântul cel mai întemeiat decât firea, începător și păzitor al unirii făcându-l, și cu legătura Duhului Sfânt ținându-se. Care icoană din cele de pe pământ ar fi putut avea spre arătarea faptei bune a îndreptării acesteia; Ci din cele adică de pe pământ pe nici una: Ci rămâne numai singure cei de sus (închipuiri, adică să se poată a semăna viața de obște). Fără de patimă este Părintele cel de sus: fără de patimă și acesta, cu cuvântul pe toți aducându-i. Nestricați sunt fii părintelui celui de sus: Ne-stricăciunea și pe aceștia iau primit fii. Dragostea împreună leagă pe cei de sus: Dragostea și pe aceștia iau împreună unii cu alții. Cu adevărat obosește împotriva unii tabere ca acesteia și diavolul, nefiind îndestulat împotriva atâtor nevoitori, carii cu atâta de bună gătire și cu atâta împreunare deasă împotriva aceluia se oștesc, și atâta cu dragostea împreună sprijină unii pe alții, și se îngrădesc cu Duhul, întrucât nici puțină oarecare intrare înăuntru a săgeților aceluia să dea. Socotește-mi pe nevoința cea împreună întocmită acelor șapte Macabei, și vei afla la aceștia mai fierbinte împreună glăsuirea. Pentru aceștia David prorocul întru cântări au strigat grăind: Iată acum ce este bun ; Sau ce este frumos; fără numai a locui frații împreună; Psalm 132, 1; prin bun pe iscusința vieții arătându-o: iar prin frumos, pe veselia cea dintru o cugetare și dintru o unire. Pe această viață cei ce o uneltesc cu deadinsul, mie mi se pare că au râvnit pe cea prea înaltă faptă bună.

CĂ SE CUVINE MONAHULUI CU ÎNTEMEIATĂ JUDECATĂ A SE APROPIA DE NEVOINȚĂ, ȘI PENTRU ASCULTARE.

CAPITOLUL 19

Deci adică celor de cei pe cei văzători cu mintea întru mai înainte povestirea osebirilor viețuirii, pe canonul petrecerii l-au hotărât cuvântul. Dar de vreme ce se cuvine pentru cei mai proști din frați și mai descoperit a arăta pe canonul petrecerii pentru fiecare, spre aceasta acum ne vom și întoarce. Deci se cuvine mai întâi de

toate, acela ce sau apropiat la o petrecere ca aceasta, să aibă cugetul întărit, și întemeiat, și nemișcat, și judecată neatinsă de duhurile răutății și neschimbată, și prin întemeierea sufletului se arată starea împotriva a mucenicilor până la moarte: Și de poruncile lui Dumnezeu ne dezlipit ținându-se, și ascultarea către povătuitor arătându-o: Pentru că aceasta este capul petrecerii. Că precum Dumnezeu Tată al tuturor și fiind, și a se numi voind, precum cu de-amănuntul cere buna supunerea de la robii săi: Așa și duhovnicescul tată întru oameni cu legile lui Dumnezeu pe ale sale așezământ-uri asemănându-le, fără de grăire împotriva cere ascultarea. Că dacă acela ce la un meșteșug oarecare din cele groase, dintru acestea ce ne sunt nouă de trebuință spre viața aceasta de acum, pe sineși dându-se, în tot chipul se supune meșterului, și întru nimic nu se împotrivesc poruncilor aceluia, nici măcar întru prea puțină vreme nu se desparte de dânsul, ci în toată vremea înaintea ochilor învățătorului este, și mâncare și băutură, și alt așezământ și stare a vieții suferă pe aceia pe care acela iar fi hotărâto: Cu mult mai vârtos cei ce vin la învățătura blagocestiei și a cuvioșiei, după ce o dată sau încredințat pe sine că vor putea să primească de la povătuitorul o știință ca aceasta, toată supunerea și ascultarea cea prea cu credință acestuia vor aduce: Și pricina pentru cele poruncite nu o vor cere, ci lucrul cel poruncit îl vor săvârși: Fără numai atâta (vor întreba,) cât când nu vor ști ceva din cele ce sunt de folos spre mântuire, cu bună cuviință și cu cuviincioasa cucernicie să întrebe și să se învețe.

CĂ NU SE CUVINE A SE TĂIA MONAHUL DIN FRĂȚIMEA CEA DUHOVNICEASCĂ.

CAPITOLU 21.

Însă se cuvine a fi bine încredințat arătat și pentru aceasta, că acela ce o dată au venit întru împreună legătura și împreunarea frățimii cei duhovnicești, nu îi este cu putință a se mai tăia el și a se despărți de aceștia cu carii sau împreunat. Pentru că dacă niște oameni de multe ori care se adună împreună la vreo împărtășire a vieții acestea materialnice, nu ar fi putut afară de cele ce au făcut tocmeală între dânsii a se despărți, iar cel ce ar fi făcut aceasta, vinovat va fi certărilor celor hotărâte: Cu mult mai vârtos acela ce au venit întru tocmeală a împreună viețuirii cei duhovnicești, care are ne dezlegată și veșnică împreunare, cu neputință îi este lui a se despărți și a se tăia pe sineși dintru aceștia, cu care împreună sau amestecat. Sau aceasta făcând, sub cele prea grele de sus certări pe sineși se supune. Că dacă femeia ceea ce întru împărtășirea a bărbatului au venit, și are trupeasca împreunarea lui, dacă sar fi prins viclenind-ul pe dânsul, cu moarte se osândește, cu cât mai

vârtos acela ce sau împreunat cu duhovnicească împărtășire înaintea a însuși Duhului Sfânt Martorului și Mijlocitorului, vinovat pentru despărțire se face: Deci precum mădularele trupului împreunate fiind cu legătura firii, nu ar putea a se rupe din trup, sau de sar fi rupt, mort cel ce se rupe sar fi făcut: Întru acest chip și monahul cel ce cu fățarnicie se împreunează, și cu legătură mai tare decât firea adică cu încheierea cea întru o împreunare a Duhului se ține, nu poate a avea stăpânire ca să se taie dintru aceștia cu carii sau împreunat: Sau făcând aceasta, mort este cu sufletul, și lipsit de darul Duhului, ca cel ce tocmeala cea înaintea lui sau lepădat. Iar de ar zice cineva, că sunt răi oare care din frați, (că nu pe toți îi va pricinui: Că nu pentru răutate pe împărtășire o au făcut (ei), ca toți întocmai să fie răi,) deci de ar zice că răi sunt oarecare din frați, și cum că fără de ferire risipesc binele, și nu bagă seamă de buna podoabă, și pe cea cuviincioasă monahilor păzire cu dinadinsul o trec cu vederea, și pentru aceasta se cuvine a se despărți de unii ca aceștia: Nu îndestulat răspuns al despărțirii l-au izvodit pe acesta. Pentru că nici Petru, sau Andrei, sau Ioan, pentru răutatea Iudei nu sau rupt de cealaltă ceată a Apostolilor, nici altul vreo unul din Apostoli pe aceasta o au făcut pricină a depărtării, nici sau împiedicat ceva de răutatea aceluia spre a se supune lui Hristos: Ci învățăturilor Domnului supunându-se, blagocestiei și faptei bune râvnea, nici de cum întorcându-se spre răutatea aceluia. Întru acest chip acela ce zice că pentru cei răi mă silesc a mă despărți de duhovniceasca împreunare, nu bine cuvântată pricină ane întăririi sale au aflat: ci este adică pământ pietros acela, pe cuvântul adevărului neputând să-l hrănească pentru ne întărirea socotelii, ci pentru o asupra a unei mici ispite, sau pentru o ne înfrânare a patimilor, pe viețuirea cea cu întregă pricepere ne răbdându-o, îndată i se usucă de arșița patimilor odrasla învățaturii cea de curând răsădită: Iar pricini deșarte și neîndestulate spre răspuns înaintea scaunului lui Hristos după singură a sa încredințare cugetând, și pe sineși singur cu lesnire des-potecnindu-să: Pentru că nici un lucru nu este mai lesne decât a se amăgi cineva pe sineși. De vreme ce fiecare judecător după plăcere se face lui-și, cele dulci judecând că îi sunt de folos. Deci fie unul ca acesta osândit de adevărul cei ce îl judecă, ca acela ce pricină de sminteală se face mai multora prin rea pildă adică spre râvna celor de o potrivă ne cuvioșii, zădărând dea pururea, și al vaiului moștenitor făcându-se. Și de folos îi este lui, ca piatră de moară să-și spânzure de grumazul lui, și să se cufunde în noianul mării. Mat. 18, 6. Pentru că după ce un suflet se obișnuiește întru depărtare, de multă ne înfrânare se umple, și de lăcomie și de nesațitul pântecelui, și de minciună și de tot năravul cel rău: Și mai pe urmă, în fundul răutății se răstoarnă întru relele care sau deprins. Deci acela ce se face povățuitor unora ca acestora, socotească a câte suflete vinovat de pierzare se face: Care nici măcar spre răspunsurile sufletului său nu poate să fie îndestulat. Că pentru ce unul ca acesta nu mai vârtos urmează marelui Petru, și pildă de întemeiată credință, și de stare împotriva pentru cele bune celorlalți nu se face; Ca strălucind

lumina îndreptărilor aceluia, și cei ce petrec întru întunericul vicleniei spre mai bine să se povățuiască. Apoi și Noe dreptul, nu au zis către Dumnezeu, că, mi se cuvine mie să ies afară din lume, de vreme ce toți sunt vicleni, ci au răbdat mai vârtos ostășește și vitejește, și între adâncul vicleniei pe blagocestie ne înviforată o au păzit, și Stăpânului nici de cum împotrivire nu au arătat, ci cu răbdare și cu așteptare între valurile păgânătății pe corabia blagocestiei au mântuit. Și Lot în Sodoma între atâta păgânătate și fără de lege și între atâta călcare de lege viețuind, pe fapta bună ne stricată o au păzit, nicăieri prinsă de rele pândiri: Ci între ucigași de streini și între a cei ce cu ocară multă și cu ne înfrânată curvie împotriva legilor firii se purta, însuși el pe sfințenie ne întinată o au păzit, și celorlalți, pe cât au fost cu puțință o au spus, prin fapte mai înainte decât prin cuvinte binele învățând. Iar tu pricinuiști pe ale fraților ne băgări de seamă, sau care sunt, sau care de la tine se plăsmuiesc, gândind depărtare, și pe lepădarea cea de la Duhul Sfânt meșteșugindu-o, și vicleșugului tău, și lenevirii ostenelelor celor pentru fapta bună acoperemânt pe clevetirea fraților o faci. Drept aceia după ce se va înțelepți unul ca acesta prin pilde, primească împreunarea Duhului, pre care lui-și din înfășările cele dintâi ale nașterii cei cerești și-au alcătuito. Că nici de sar fi întâmplat la mână să pătimească unul din degete ceva din cele de mâhnire, apoi acum și celălalt se va prici să se taie, ci va fugi întâi de durerea tăierii, după aceia încă și cu tăiere va rămânea, ca și în locul celui ce sau primejduit să poarte trebuința trupului, și ca nu cu totul mâna lipsindu-se de fireștile ramuri să se jefuiască de a sa podoabă și cea de o fire. Deci ado spre monah pe pilda aceasta, și ia seama câtă durere și ne-podoabă întru sufletele cele simțitoare face prin tăiere, și cum pe sineși mort și vieții ne împărțășit se arată. Iar cum că povățuitorul nu ar fi voit a învăța spre vicleșug pe cel ce îi este lui ucenic, cât învățătura cea vicleană a învățătorului pricină de despărțire și de depărtare să se facă ucenicului, așa de este cu plăcere să socotim: Ce adică este tatăl, și ce este și învățătorul; Iscusitoriu de copii este fiecare: Că acela adică fiului, iar acesta ucenicului și a pofti cele mai bune și acolo se sârguiește. Că firea a părinților este a ruga adică fiilor, ca prea buni și prea înțelepți să se facă, și prea împodobiți și prea măsurateci: Ca fii să se facă bine iscusiti, iar părinții mai slăviți să fie prin aducerea spre dânșii a bunătăților fiului. Sârguință este dară și iscusitorilor de copii, ca prea puternici și prea meșteri să se facă cei ce se învață de dânșii: Ca prin putere și prin iscusință cu istețime făcând nevoința, luminați biruitori ai împotriva luptătorilor să se arate, și nevoința cea după lege a acestora arătată laudă a povățuitorilor să se facă. Și fire este și la tot cel ce au ales a învăța, a voi ca întru prea cu de-amănuntul înțelegere a învățăturilor să ajungă ucenicii. Deci fiind că firea părinților acest cuvânt are, apoi cum nu sar fi rugat și învățătorul cuvioșiei, ca cel ce se învață de dânșii, prea fără de răutate și prea înțelept întru duhovniceasca înțelepciune să se arate; Și mai vârtos arătat știind, că de sar fi făcut unul ca acesta ucenicul, apoi și înaintea oamenilor bine slăvit va fi, și de la Hristos

luminate cununi va primi, ca acela ce pe slugile lui, iar mai vartos să zic, pe frați, (de vreme ce și aceasta Hristos o au voit) vrednici de împrietenirea cea cu dânsul prin a sa sânguință iau făcut. Să socotim încă și pe cealaltă, că dacă rău ucenicul sar fi făcut dintru a lui povățuire, rușine ne mângâiată va avea înaintea adunării cei a toată lumea în vremea judecății povățuitorul acela și învățătorul cuvioșiei înaintea adunării cei a tot norodul a celor cerești nu se va rușina numai, ci se va și munci. Deci de unde se va face întru dânsul aceia adică să nu voiască povățuitorul ca să se facă ucenicul său cu bună rânduială și blând; Și întru alt chip încă, nu este de folos învățătorului viclenia ucenicului: Pentru că de vreme ce au ales între sineși fiecare împreună viețuirea, apoi ori de care vicleșug sar fi împărtășit ucenicul, din roadele acestuia mai întâi dă cu împărtășire învățătorului: Precum cele otrăvite din târâtoare, mai întâi întru cei ce le încălzesc își varsă otrava. Întrucât despre toate părțile este arătat, și din firea lucrurilor, și din ceia ce folosește povățuitorului, că dorește, și în tot chipul se sânguiește ca să se facă blând și împodobit cel ce se învață de dânsul. Pentru că de ar fi fost al răutății și al vicleniei îndemnător, apoi cu adevărat către acest sfârșit sar fi sânguit a aduce pe cei ce se iscusesc de dânsul: Iar dacă al faptei bune și al dreptății este învățător, nu ar fi voit mi se pare, pentru cel ce îi este ucenic săi iasă sfârșitul împotrivic sânguințelor sale. Deci toată pricina bine cuvântată celuia ce voiește a se despărți de duhovniceasca împreună adunare sau ridicat din mijloc. Iar pricină lui a unii socotele ca aceasta sau arătat ne înfrânarea patimilor, și lenevirea cea întru osteneli, și a judecății ne putință și ne întemeiere. Că nu au auzit aceasta de la proorocul David, că, Fericiți cei ce păzesc judecată: Psalm: 105, 3. Cei ce păzesc, iar nu cei ce strică. Aceștia sunt cei asemănați cu nebunii cei ce pe nisip, (adică) pe ne întemeierea socotelii au pus temelia duhovniceștii zidiri, pe care puține picături de ispite, și mic pârâu al năpădirilor vicleanului pe dedesubt trăgându-se, întemeierea iau surpato și iau risipito.

PENTRU ASCULTARE MAI DEPLIN.

CAPITOLUL 22.

Deci în ce chip adică se cuvine acela ce o dată sau unit cu duhovniceasca împreună adunare să păzească unirea ne dezlegată, după cât ne-au fost cu putință am pus înainte. Iar acum iarăși pe cuvântul cel pentru ascultare să-l iscusim: Măcar că și mai întâi adică prin scurte cuvinte l-am arătat: însă acum mai desăvârșit alcătuindu-l să arătăm, câtă supunere cere cuvântul cel cu de amănuntul de la monahi către

înainte stătorul. Pentru că din însăși Sfânta Scriptură mă voi ispiti să descopăr măsura aceștia. Pavel Apostolul Romanilor trimitându-le, le poruncește, tuturor stăpânilor care covârșesc să se supună: Stăpânilor celor lumești, nu celor duhovnicești: Și aceasta din cele ce se adaogă mai pe urmă o au arătat, după ce au zis pentru biruri și pentru dajdie, și pe cel ce se împotrivesc stăpânirii măcar întru cel prea mic lucru, îl arată că lui Dumnezeu se împotrivesc. Deci dacă stăpânitorul lumii acesteia carii după lege omenească au luat stăpânirea, atâta supunere de la cei blagocestivi Dumnezeiasca lege le-au dat, și mai vârtos care atunci întru păgânătate viețuia: Câtă supunere este dator monahul, a aduce celuia ce sau pus de Dumnezeu stăpânitoriu, și de la legile aceluia au luat stăpânirea; Și cum nu ar fi potrivit poruncii lui Dumnezeu, acela ce se împotrivesc povățuitorului; Și aminterlea, și Apostolul arătat poruncindu-ne, ca întru toate să ne supunem duhovniceștilor povățuitori. Că plecați-vă, zice, povățuitorilor voștri și vă supuneți, că aceia priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce vor să dea cuvânt: Ca și cu bucurie să o facă aceasta, și nu suspinând: Pentru că nu este de folos vouă aceasta. Evrei 13, 17. Deci dacă a nu ne pleca cu dinadinsul, nu ne este de folos, Se cuvine a căuta noi ceia ce este mai de folos. Pentru că cea ne folositoare, mi se pare, că aduce mare pagubă și căință și îndreptare. Se cuvine dară a râvni mai ales pe buna supunere a Sfinților, pe care către Dumnezeu o au arătat, de voim ca, pildă din destul la pricina aceasta uneltind, bine să lucrăm ascultarea. Și nimeni să nu mă socotească pe mine cum că vrând a întări supunerea cea către povățuitori, prea peste măsură aduc asemănările, prin ascultarea cea către Dumnezeu cutez cu îndrăzneală a asemana pe buna supunere cea către oameni. Pentru că nu de la sine-mi pornit fiind, ci din însăși Dumnezeieștile Scripturi această semuire o am făcut. Că vezi ce zice Domnul în Evanghelii, pe ascultarea cea către robii săi poruncindu-o: Acela ce vă primește pe voi, pe mine mă primește. Și iarăși întru alt loc: Acela ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă: Și acela ce se leapădă de voi de mine se leapădă. Iar cum că ceia ce o au zis Apostolilor, pentru toți cei ce după dânșii avea să fie povățuitori o au legiuit, din multe și fără de îndoială mărturii ale Dumnezeieștii Scripturi și din semne prea luminate se poate să arătăm. Drept aceia și noi cu urmarea Dumnezeieștilor legiuiiri am făcut cuvintele acestea, zicând cum că se cuvine pe buna supunere a sfinților cea către Dumnezeu, asemănare a ascultării cei către înainte stăpânitori să o punem nouă înșine înainte. Deci cum au arătat Sfinții Stăpânului buna supunere; Vezi-mi mie pe Avraam poruncindu-i-se să lase casa, patrida, averea, agonisealile, rudeniile, prietenii, și peste acestea să caute cele împotriva adică, țara străină, necunoașterea, rătăcirea, sărăcia, frica, primejdiile, și câte greutăți urmează acelora ce sunt în străinătate: Și fără de nici o pregetare ascultând, și lăsând buna norocire cea de acasă și odihna, și alegând în locul acesteia, ticăloșia și rătăcirea cea în țară străină. Vezi askitiu prea adevărat, și defăimător a toată buna norocire cea lumească pentru Dumnezeu; Ci să mergem

spre cele de aicea înainte: Ajunge adică la Palestina, la locul cel de Dumnezeu arătat spre nemernicie, și foamete cuprinzând țara aceea, se mută la Egipt, și acolo luându-i-se femeia, nu se împuținează cu sufletul, nici prihănește iconomiile lui Dumnezeu, cum că pentru buna supunere acest fel de răsplătire primește: Ci cu blândețe și această ne dreptate o au suferit care este cea prea grea decât toate ne dreptățile nu o dată, ci și altă dată iarăși de împăratul Gerarilor făcându-i-se. Că de vreme ce au judecat o dată a asculta pe Dumnezeu, nu căuta ce pentru dânsul economisește Dumnezeu, ci cum el prea cu deamănutul și neprihănită să împlinescă ascultarea. Pentru aceasta și mai pe urmă ia adică pe fiul pe Isaac plată și dăruire a rugăciunii și a credinței cei îndelungate: Și când îl vedea pe dânsul ajungând în floarea vârstei, și nădejdi bune dând celor ce l-au născut a le moșteni adică, și ale celei mai de pe urmă alcătuirii a neamului, atunci după atâtea nădejdi, i se poruncește de la Dumnezeu să-l suie pe dânsul într-un munte înalt, și să-l jertfească celui ce i l-au dat. Și după ce au primit pe acest aspru glas, și înfricoșata slujire, și pe cea mai tare decât firea nu poruncă numai, ci și auzire, cum cu blândețe au suferit, cum nu și-au ieșit din minți, cum nu au căzut cu sufletul, ci precum ar fi avut să junghie un miel oarecare, așa cu liniștit și netulburat cuget jugul ascultării punându-și-l asupra, mergea împreună cu fiul să împlinescă ceia ce i se poruncise, nimic nici într-o această iscodind judecata lui Dumnezeu, nici prihănind, ci de a sa slujbă căutându-și, cum într-o nimic pe ascultare să nu o smintească. Așa și luminată cunună au luat, lumii stâlp al credinței și al ascultării fiind înfipt. Deci era cu puțință adică a povesti și buna supunere a celorlalți sfinți care au strălucit în istoria ce veche, spre învățătura ascultării celei fără de împotrivă grăire a monahilor: Dară ca nu lung să facem cuvântul, pe fiecare din cei ce voiesc a se învăța, la ascultarea Sfințelor Scripturi trimițându-l, noi spre ucenicii Mântuitorului cuvântul îl vom întoarce, arătând cum asculta și cum se supunea. Le grăia lor Iisus încă când avea începutul uceniciei, și aștepta, ca numaidecât să împărătească Stăpănu-l, și socotea că și el nimic nu să vor chinui, nici se vor primejdui, nici se vor osteni, ci împreună vor împărăți cu Hristos, și împărăteștii slave și slujbei și cinstei împreună vor fi părtași. Și aceasta o arată Petru certând pe Iisus, când pentru a Sa patimă făcea cuvintele: Că luându-l pe dânsul, zice, Petru, au început al certa pe dânsul zicând : Milostiv fii ție Doamne, nu-ți va fi Ție aceasta: Mat. 16, 22. Și arătând prin aceasta, că nici cât de puțină ceva greutate nu aștepta. Arată încă și fii lui Zevedeu, aducând pe maica sa, ca să se roage pentru dânsii Domnului, ca să se cinstească cu scaunul cel de dreapta și cu cel de stânga. Că de nu ar fi socotit cum că acum îndată va să împărătească el, nu ar fi îndrăznit să ceară aceasta, pe Scaunul Mântuitorului cel de dreapta Tatălui în ceruri înțelegându-l. Deci cele ce le grăia lor celor ce aștepta și nădăjduia acestea, Iată Eu vă trimit pe voi ca oile prin mijlocul lupilor. Matei 10, 16. Și așa lucru prea potrivit nădejdi sale auzind, nu au zis, că pentru alte nădejdi am venit la Tine, și

împotriva celor nădăjduite ne poruncești nouă: Odihnă am așteptat, și la primejdii ne trimiți; Cinsti am nădăjduit, și necinsti arunci în mijloc; Împărăție am așteptat, și a fi goniți și ai tuturor robi ne poruncești. Nici una dintru acestea nu au zis, măcar că și altele au auzit de cât cele zise mai multe și mai grele, precum aceia: Vă vor da pe voi la necazuri, și vă vor omorî pe voi, și veți fi urâți de toate neamurile pentru numele Meu: și la Domni încă și la împărați veți fi duși pentru Mine. Matei 10, 18. Deci acestea toate după ce afară de așteptare le-au auzit, plecându-și grumazii minții sau supus sub jug, și cu gătire spre primejdii, spre adunări, spre ocări, spre împrășcări cu pietre, spre bătaie cu toiege, spre necinstiri, spre cruci, spre împestrate morți au purces: și cu atâta osârdie pe acestea le-au răbdat, întrucât se bucurau ei și prăznuiau luminat, când sar fi putut învrednici, a se împărtăși patimilor lui Hristos. Că se bucura, zice, că sau învrednicit pentru numele Lui să se necinstească. Fapte 5, 41. Această supunere se cere de la cel după Dumnezeu monah să aducă egumenului. Pentru că Hristos ucenici au primit, închipuind oamenilor pe această viață, precum acum mai înainte am zis. Pentru că povățuitorul nimic alta nu este, fără numai acela ce ține fața Mântuitorului, și se face mijlocitor al lui Dumnezeu și al oamenilor, și lucrează lui Dumnezeu cu sfințenie pe mântuirea celor ce se supun lui. Și aceasta de la însuși Hristos ne învățăm, fiind că pe Petru păzitor după sineși al Bisericii sale l-au pus: Că Petre, zice, mă iubești mai mult decât aceștia; Paște oile mele. Ioan 21,15. Și tuturor păstorilor și învățătorilor celor de aceia de o potrivă stăpânire le dă. Și al acestui lucru semn este aceia, adică a lega toți asemenea, și a dezlega precum acela. Deci precum oile se pleacă păstorului, pe aceia cale abătându-se, pe care păstorul le duce: Așa se cuvine cei ce sunt după Dumnezeu monahi a se pleca povățuitorilor, ne iscodind poruncile, când curate ar fi de păcat, ci pe cele poruncite cu toată osârdia și sânguința împlinindu-le. Că precum teslarul, sau zidarul, pe fiecare din uneltele meșteșugului o uneltește după a sa voie, și nu ar fi putut zice unealta, cum că nu va împlini trebuința, spre care meșterul o uneltește ci se supune mâinilor celui ce o poartă: Întru acest chip se cuvine monahului ca o unealtă către împlinire zidirii cei duhovnicești ajutând meșterului, întru toate a i se supune, care ar fi judecat povățuitorul că bine este a sluji el, ca nu cumva prin săvârșirea lucrului celui duhovnicesc să vatăme pe a sa trebuință în mijloc neaducându-o. Și precum unealta nu singură eiși își alege ceia ce ar fi trebuință a o lucra spre aducerea în mijloc a meșteșugului: așa se cuvine și monahul nu numai singur așa alege lucrurile, ci a lăsa la priceperea și la rânduiala meșterului, pe cea pentru sineși închipuire. Pentru că acela ce cu pricepere povățuiește, știe pe ale fiecăruia și năravurile și patimile și sufleteștile porniri cu de-amănuntul ale ispiti, și către acestea și pe iconomia cea de la sineși pentru fiecare a o potrive. Pentru aceasta se cuvine a nu se împotrivi nici de cum așezământ-urilor lui, ci a fi bine încredințat cum că este cel prea greu lucru decât toate a se cunoaște pe sineși cineva și a se vindeca, pentru că firească este

oamenilor iubirea de sineși, și fură pe judecata adevărului fiecare prin împătımirea cea spre sineși: Iar a se cunoaște de altul și a se vindeca este cu lesnire, fiindcă patima iubirii de sine la cei ce judecă pe alții nu face supărare cunoștinței cei adevărate. Pentru că aceasta tocmeală întru monahicească împreună așezată fiind, cu lesnire între dânșii și pacea va petrece, și mântuirea cu dragoste și cu unirea la un gând a tuturor se va ispiti.

CĂ SE CUVINE ȘI CELE PROASTE DIN LUCRURI CU MULTĂ OSÂRDIE A LE PRIMI MONAHUL.

CAPITOLUL 23.

Dar însă se cuvine monahului și pe cele mai proaste din lucruri cu multă sârguință și osârdie a le primi, știind, că tot lucrul care pentru Dumnezeu se face, nu este mic, ci mare, și duhovnicesc, și cerurilor vrednic, și pe plățile cele de acolo trăgându-nile nouă. Deci măcar dobitoacelor celor ce poartă povoaară spre trebuințele cele de obște, de va fi trebuință a urma, nu se cuvine a se împotrivi: Luând în minte pe Apostoli, cum de cu osârdie au ascultat pe Domnul când le-au poruncit să aducă mînzul, și socotind el că și pentru carii noi primim purtare de grijă pentru dobitoace, frați ai Mântuitorului sunt. Și dragostea cea spre aceștia și sârguința aducerea o are spre Domnul carele au zis: Întrucât ați făcut unuia dintru acești frați ai mei prea mici, Mie ați făcut. Matei 25, 40. Iar dacă pe ale celor prea mici le face ale sale, cu mult mai vîrtos pe ale celor aleși le va face ale sale: Numai să nu socotească pe slujba aceia pricină a ne de osebirii, ci întru toată trezirea pe sineși întemeiază-se, ca și lui-și și celor de obște cu dânșul folos să se facă. Iar dacă vreo unul din lucrurile cele mai proaste ar fi trebuință a lucra, se cuvine a ști, că și Mântuitorul au slujit ucenicilor, și cele proaste din lucruri nu au socotit nevrednicie a fi a le face, și mare lucru este la om a se face a lui Dumnezeu următor, prin smeritele acestea la înălțimea urmării aceia suindu-se. Și cine și ar fi zis de aceia smerit, de a căroră lucrare Dumnezeu sau atins.

CĂ NU SE CUVINE CINSTI ȘI PROESTOȘII A CĂUTA MONAHUL.

CAPITOLUL 24.

Iar cinsti nici de cum nu se cuvine a căuta monahul. Pentru că de caută aicea răsplătirile ostanelilor și ale isprăvilor, ticăloasă este răsplătirea, cu cele vremelnice de cele veșnice păgubindu-se. Iar de au ales aicea a se nevoi, iar în cer cununile a lua, este dator nu numai a nu căuta cinstile, ci și dându-i-se a să lepăda și a le arunca, ca nu cinstea cea de aicea micșorare a slavei cei de acolo să se facă. Pentru că viața cea de față toată a lucrurilor și a nevoițelor este, iar cea viitoare a cununilor și a răsplătirilor, precum marele Pavel, vrând a săvârși viața cea de aicea, și către cele de acolo a se muta, zice: Nevoința cea bună m-am nevoit, alergarea am săvârșit, credința am păzit: De-aceia mi sau păzit mie cununa dreptății, pe care îmi va da-o mie Domnul, II Timotei 4, 7, 8, nu aicea ci în ziua aceia, Dreptul Judecător. Și iarăși Mântuitorul zice: În lumea aceasta necaz veți avea. Ioan 16, 33. Și iarăși acesta-și Apostol: Prin multe necazuri se cade noi a intra întru împărăția cerurilor. Fapte 14,22. Deci de vrei să împărățești în cea viitoare, aicea nu răsfățare, nu cinste căuta, ci măcar te vei necăji aicea pentru Cuvântul, adică pentru Adevăr, cunoaște că vei împărăți pe urmă. Pentru că a necazului celui de aicea pentru cel bun, această plată sau hotărât. Iar dacă nu te vei necăji, să nu aștepți cununile cele de acolo, ca unul ce aicea pe nevoițele și ostanelile cele hotărâte pentru cununi nu le-ai pus jos mai înainte. Deci cinsti nici de cum să caute monahul, nici de cât ceilalți înainte a se pune. Pentru că tot acela ce se înalță pe sineși se va smeri, iar acela ce se smerește pe sineși, se va înalța. Dacă pe sineși se va înalța monahul, greu și puternic are pe acela ce îl smerește, și care-le până la iad al pogorî poate: Iar dacă pe sineși se va smeri, strălucit și mai presus de mărime se va înalța, Dumnezeu înălțând către a sa putere pe acela ce se smerește. Deci așteaptă pe acela ce bine înalță, o monahe, și nici de cum te împuțina cu sufletul către cele de față, pentru că strădalnic ești și lucrător al lui Hristos, tocmindu-te toată ziua a te strădui, și a răbda arșița a toatei zilei: Pentru ce neîmplinind încă măsura zilei, gonești răsfățarea; Așteaptă seara pe sfârșitul vieții celei de aicea, ca venind Stăpânul casei, plățile ție să ți le numere: Pentru că seară făcându-se, au zis Domnul viei, vechilului său: cheamă pe lucrători, și le dă lor plata: Matei 20,8. Nu la jumătate de zi, nici la începutul tocmelii. Deci așteaptă sfârșitul vieții, și atuncea vei lua plățile după vrednicie. Acum dară ține locul cel mai de pe urmă, ca atunci să ei pe cel mai dintâi.

CUM CĂ PE CEL CE PRIVEȘTE SPRE SĂVÂRȘIRE, NIMIC NU VA PUTEA SĂL VATĂME IEȘIREA AFARĂ.

CAPITOLUL 25.

Iar de ar zice monahul că se vatămă de ieșirile afară, sau de călătoriile cele ce se fac pentru trebuințele de nevoie ale obștii, și pentru aceasta sar lepăda de ieșirea afară, acela încă nu au înțeles amărunțimea ascultării, nici au cunoscut că această îndreptare de niște moloșituri ca acestea nu se săvârșește. Deci văză pildele Sfinților, cum au săvârșit ascultarea, la nici una din cele atâta de cu anevoie săvârșite porunci nici cât de puțin grăind împotriva sau punându-se împotriva, și învețe-se săvârșirea ascultării. Iar dacă cineva și cu adevărat sar vătămă, roage pe frățime ca pentru dânsul să roage pe Dumnezeu: Dară și el să ceară de la Dumnezeu cu nădejde ne-îndoită, ca, să se facă vas, întru toate isprăvile cele duhovnicești, și întru slujbele cele trupești spre lucruri bune, lucrător, și bine trebuincios. Și cu adevărat cela ce primește osârdii-le celora ce caută binele, va da puterea: fiind că El au îndemnat spre cerere și au zis: Cereți, și vi se va da vouă căutați, și veți afla : Bateți, și se va deschide vouă. Că tot acela ce cere ia, și cel ce caută află, și celuia ce bate i se va deschide. Matei 7, 7 și 8. Și iarăși întru alt loc: Iar de este vreo unul din voi lipsit de înțelepciune, ceară de la Dumnezeu acela ce dă tuturor așa prost, și nu ocărăște, și i se va da lui: Iacov 1, 5. Și ceară cu credință nimic îndoindu-se. Iacov 1, 7. Și mai în scurt pentru toate, pentru care ar fi șchiopătat mintea întru ascultarea cea desăvârșită, sau satana îi împiedică osârdia tâmpind și zăticnind, pe ajutorarea aceasta uneltindu-o, să rugăm pe Dumnezeu, și să cerem să ni se dea nouă lesnire a isprăvilor, și să se pătrundă trupurile noastre cu frica lui Dumnezeu, și nerăspândită să ni se facă mintea noastră, nici de cum prinzându-se de poftele și de dulcețile cele trupești. Pentru că întru răspândirea minții poftele cele lumești odrăslind în suflet împistrite ne lesniri întru gânduri lucrează, și lenevoși ne fac pe noi spre lucrurile cele bune. Deci să nu ne lepădăm la trebuințele cele de obște și de nevoie ale trupului a aduce pe al său ajutor fiecare-le, ci să rugăm pe Dumnezeu ca să luăm puterea ajutoririi. Că dacă toți sar fi lepădat după urmarea celor ce au apucat mai înainte, apoi cine va împlini trebuințele; și întru alt fel, și din asemănare este cu cuviință a ne învăța aceasta: Că ostașul cel ce acum de curând se numără întru vreo o rânduială oarecare, nu se ispitește pe cei ce sunt întru rânduială săi schimbe întru a sa deprindere, ci el însuși întru petrecerea și obiceiul rânduiei aceia se preface. Deci se cuvine și acela ce se numără întru adunarea cea duhovnicească, nu pe aceia întru al său nărav să voiască ai preface, ci pe al său nărav cu obiceiurile și cu chipurile celora ce sunt întru adunare a le asemăna.

CUM CĂ NU SE CADE A AVEA MONAHUL OSEBITE ÎNDELETNICIRI ALE SALE.

CAPITOLUL 27.

Iar stăpânire a sa , nici întru o cirtă să nu aibă monahul, ca întru ale sale îndeletniciri să se zăbovească. Pentru că nici unealta fără de meșter sar mișca: Nici vreun mădular ar putea a se despărți de tot trupul măcar întru prea puțină vreme, sau a se mișca fără de voia meșterului celui din lăuntru, și ispravnicului a tot trupul: Nici monahul fără de voia celui mai mare a face ceva sau a lucra loc nu are: Iar de ar zice că pentru neputința trupului nu poate spre porunci, pe cercarea neputinței sale o va lăsa povățuitorului, Și întru alt fel, și cuvântul Scripturii de îl va socoti, pe sineși se va îndemna spre împlinirea celor ce i se poruncesc, auzind Scriptura cea ce zice: Încă nu ați stătut împotriva până la sânge nevoindu-vă împotriva păcatului. Evrei 12, 4. Și iarăși întru alt loc: Pentru aceasta mâinile cele slăbite, și genunchii cele slăbănogite îndreptați-le. Evrei 12, 12.

CUM CĂ SE CUVINE CEL MAI MARE CU PĂRINTEASCĂ DRAGOSTE A RÂNDUI PE ALE ASCULTĂTORILOR.

CAPITOLUL 28.

Dar și însuși povățuitorul, ca un părinte pentru adevărații fii purtând grijă, va cerceta trebuința fiecăruia, și după cât va fi cu putință, va aduce lecuirea și purtarea de grijă cea cuviincioasă: Și pe mădularul cel cu adevărat neputincios, ori sufletește, ori trupește, cu dragoste și cu iubirea cea cuviincioasă Părintelui îl va purta.

CUM CĂ NU SE CUVINE SĂ SE FACĂ ÎNTRU ADUNAREA CEA MONHICEASCĂ PRIETEȘUGURI DE DOI SAU TREI FRAȚI.

CAPITOLUL 29.

Iar dragostea cea între sineși se cuvine a o avea frații unii către alții, nu însă oarecare prieteșuguri de doi sau de trei întru aceiași făcându-se să se alcătuiască. Pentru că nu este dragoste aceasta, ci zarvă și despărțire este, și vinuire a răutăți celor ce sunt împreună. Pentru că de ar fi iubit unii ca aceștia pe buna rânduială cea

de obște, de obște ar fi avut către toți și de o potrivă dragostea: Iar dacă tăinuindu-se din ceilalți și deosebindu-se pe sineși, adunare întru adunare se fac, rea este adunarea unei prietenii ca aceștia, și schimbat oareșice lucru afară de lucrul cel de obște, pe unii ca aceștia îi adună, care lucru este noao izvodire afară de buna statornicie cea stăpânitoare. Deci se cuvine nici niște prieteșuguri ca acestea a se ierta întru adunări, nici pentru păzirea dragostei a veni întru oarecare împărțășire a vreunui frate care voiește să viclenească, și pe așezământul buneii rânduiei cei de obște să-l strice. Ci până adică toți ar petrece întru cel bun, să fie a fiecăruia împărțășirea și unirea cea către toți: Iar dacă cineva voind a se împotrivi așezării cei stăpânitoare, pe fratele împreună îl trage după sineși, aceasta, întâi adică de la cel sănătos ca un bolnav cu gândurile, în taină să se sfătuiască, iar dacă nu ar fi voit deosebi a se vindeca, și pe alți frați mai înțelepți spre vindecare lui să se ia împreună după sfințita Evanghelie: Iar de nu te va asculta pe tine, ia împreună cu sineși încă pe unul sau doi. Iar dacă nu sar pleca nici lor, celui mai mare boala sufletului lui cunoscută să se facă. Matei () Pag. 76. prim. rând. Iar dacă nici pe cel mei mare nu l-ar fi suferit, ca un păgân și vameș socotit să fie acela, și ca o oaie ținută ce boală din turmă să se oprească, ca nu și pe ceilalți săi umple de boală. Iar de nu ar fi fost nici unul care să se vatăme de această asemănare rea, atunci numai îndelunga răbdare cea spre dânsul, și după cele mai înainte zise va avea loc cu nădejde de îndreptare. Iar îndelunga răbdare, cea pentru să nu-l taie, nu pentru să nu-l pedepsească și să-l certe cu certările cele după lege.

CĂ,NU SE CUVINE A CĂUTA MONAHUL ALEGERE DE ÎMBRĂCĂMINTE SAU ÎNCĂLȚĂMINTE.

CAPITOLUL 30.

Însă din îmbrăcăminte sau din încălțăminte nu pe cele alese să căutăm, ci să alegem pe cele mai proaste: Ca și întru aceasta să arătăm pe smerita cugetare, și nu să dobândim slavă de înfrumusețetoriu, și de iubitor de sine, și de ne iubitor de frați. Că acela ce dorește cinstile cele mai întâi, sau despărțit de dragoste și de smerita cugetare.

CĂ SE CUVINE CEL MAI MARE DUPĂ MĂSURA PUTERII TRUPULUI A HOTĂRĂ PORUNCILE, ȘI PENTRU CEI CE ASCUND DESPRE DÂNSUL PE LOR PUTERE.

CAPITOLUL, 31.

Însă cel mai mare se cuvine a lua aminte, ca nu decât puterea trupului mai mari făcând poruncile, spre grăire împotriva să zădărească pe cel ce nu poate: Ci ca un părinte tuturor asemenea de bine voitor și adevărat, pe puterile trupului al fiecăruia să-le cerceteze, și așa să împartă și să dea cu soartă poruncile. Însă osândă prea mare vor avea cei ce de puterea care este a trupului, de la Dumnezeu dată se leapădă. Și să poartă fără de rușine împotriva celor mai mari, și celor ce le poruncesc nu se supun. Că dacă celui mai mare primejdie mare și nesuferită îi aduce a ascunde talantul cuvântului, și de nu va vesti mai înainte fiecăruia pre sabia ceia ce vine pentru păcat: Cu mult mai vârtos va aduce primejdie celui ce ia de la Dumnezeu putere a trupului spre folosul obștimii, și pe aceasta o face nelucrătoare și o ascunde.

CUM CĂ NU SE CUVINE A SE SCÂRBI FRAȚII, CÂND CEI MAI NEPUTINCIOȘI SE ÎNVREDNICESC CRUȚĂRII.

CAPITOLUL, 32.

Însă să nu se scârbească frații și să li se pară cu greu, când cel mai mare celor mai neputincioși le încredințează slujbele cele potrivite, și de cruțare îi învrednicește pe aceștia, fiind că așa sfătuiește trebuința: Ci cei mai puternici ca pe niște mădulări mai neputincioase să cruț pe cei ce au trebuință de cruțare, și prin aceasta pe duhovniceasca dragoste să o împlinească. Pentru că nici piciorul în trup, se scoală împotriva mâinii, sau și pe aceasta la a sa slujbă ar fi silito: Nici mâna împreună toată nu va pune greutatea lucrării sale asupra degetului celui prea mic. Ci fiecare din mădulări, puterea ceia ce au luat-o cu soartă de la fire, pe aceasta o lucrează purtând pe cele mai neputincioase. Această rânduială întru duhovniceasca adunare păzindu-se, se va arăta, căci cu adevărat suntem trup a lui Hristos, și mădulări din parte, I Corinteni 12, 27, pe alcătuirea unirii, și pe unirea a unora cu alții ne împerecheată deapurarea păzindu-o.

CUM CĂ NU SE CUVINE CEI MAI MARI A DA ÎNDRĂZNEALĂ MONAHIOR CELOR CE SE ÎNDEPĂRTEAZĂ DE LA

ADUNAREA SA, SAU PE ACEȘTIA ÎNTRU ÎMPĂRTĂȘIREA VIEȚII AI PRIMI.

CAPITOLUL, 33.

Însă și cei ce sunt povățuitori duhovniceștilor adunări, care au luat asuprași pe dragostea celor ce se nevoiesc între sineși unii cu alții, și pe grija a unora către alții, se cuvine a nu strica sânguințele unora și altora, nici așa prost și fără de cercare pe cei ce se depărtează din frați unii de alții ai primi: Pentru că aceasta este tulburare cu totul desăvârșit și risipire, și a lucrului celui duhovnicesc surpare. Pentru că cei mai pricepuți adică din frați de frica lui Dumnezeu stăpânindu-se, cu întemeiere întru cel bun petrec: Iar cei mai leneși și mai trândavi, și de sfiala cea către oameni, și de nevoia ce le este pusă asupra de la oameni, se povățuiesc spre cel bun și se îndreaptă. Deci dacă cel mai leneș va vedea că poate el cu slobozenie să fugă de ostenelele cele din adunarea cea odată aleasă de dânsul, și a se muta la alt locaș, și a viețui fără de păzire și fără de înfrânare: Cu lesnire se va rupe, și pierzării lui vinovat va fi cel ce lesne îl primește, și răul acesta sporind înainte, de multe ori și pe cei ce bine călătoresc îi abate din calea cea dreaptă și cu rânduială, și pierzarea tuturor se va grămădi asupra celui ce dă alunecărilor pricinile. Deci ca să nu se facă aceasta, pe cei ce se depărtează din frați sau să-i sfătuim și să-i întoarcem de unde au ieșit, sau de nu se pleacă nouă să ne păzim și să ne întoarcem despre dânsii, și de împreuna vorbirea lor să ne lepădăm, și fraților tuturor aceasta să le poruncim. Ca ori măcar însuși aceia înțeleptându-se prin o întoarcere despre dânsii ca aceasta, să se întoarcă la a sa turmă, și sub povățuirea celui cu soartă ales păstor să se păstorească: Ori dacă aceia ar fi rămas întru lepădarea duhovniceștii împărtășiri, ceilalți măcar după ce ar fi văzut cum sau făcut urâți, să se înțeleptească prin această pildă, și să fugă de urmare fugind de rușine. Iar cum că cuvintele acestea nu sunt ale mele, ci arătate cuvinte ale Duhului, pe însăși graiurile lui Pavel le voi pune înainte, prin care pe cei ce cu ne înfrânare viețuiesc iau muncit, împreună cu ceilalți și pe cei ce se îmbată și pe ocărători sub certări supunându-i. Că dacă vreun frate ar fi curvar, zice, sau ocărător, sau bețiv, cu unul ca acesta nici să mâncați împreună. 1Cor. 5, 11. Și iarăși întru alt loc pentru cei ce nimic nu lucrează, ci iscodesc, zicea: Pe acesta însemnați-l, și nu vă amestecați cu dânsul. 2 Tesaloniceni. 3, 14. Iar cum că acela ce rupe făgăduințele cele ce le-a făcut înaintea Duhului, cele mai rele decât ocărătorii și decât bețivii și decât cei ce petrec întru ne lucrare îndrăznește fiecăruia arătat este. Drept aceia cu urmare poruncește cuvântul pe cei ce strică buna rânduială cea duhovnicească ai opri și ai împiedica, despre voroava celor ce o păzesc pe dânsa. Și atuncea numai se cuvine a rămânea

despărțirea fratelui fără de certare, când cu judecata celui mai mare pentru vreo iconomie oarecare se face.

CUM CĂ SE CUVINE MONAHUL CARELE PETRECE ÎNTRU ADUNARE DEOSEBI CEVA DIN CELE MATERIALNICE A AVEA.

CAPITOLUL, 34.

Însă se cuvine monahul care au primit împărțirea cea mai întâi arătată, de toată averea cea osebită a celor materialnice a fi slobod. Că de nu face aceasta, întâi adică pe împărțirea cea cu de amănuntul o au stricat prin cea osebită a sa câștigare, apoi încă și arătări de mare ne credință au adus asupra sa ca și cum necrezând lui Dumnezeu, cum că pe cei adunați întru numele Lui nu-i va hrăni: Și ca și cum neuzind de la Proorocul David zicând: Mai tânăr am fost, și am și îmbătrânit, și nu am văzut pe dreptul părăsit, nici sămânța lui cerând pâine, Ps. 36, 25, sau pe cele gândite ale priceperii, sau pe cele simțite cu care trupul se hrănește. Că dacă unde doi sau trei sunt adunați întru numele lui Hristos, în mijlocul lor este, cu mult mai vârtos unde mult mai multă și mai de mulți oameni adunare este. Deci sau nimic nu va lipsi din cele de nevoie, Hristos fiind de față cu noi, de vreme ce nici Israiltenilor în pustie lipsă de cele de trebuință nu li sau făcut: Sau de ar și fi lipsit spre ispitirea noastră, mai bine să avem lipsă și să fim împreună cu Hristos, decât fără de împărțirea Aceluia cu toate cele din viața aceasta să fim bogați. Și nu numai până la aceasta pe vătămare o câștigare ca aceasta o pune să stea, ci mai departe înainte o duce. Pentru că acela ce sau sârguit a avea ceva osebit, nimic alt decât despărțire și depărtare cugetă. Că acela ce nu privește spre aceasta, pentru ce ar fi și agonisit; Știind căci cu darul lui Hristos robii Lui întru îndestulare a tuturor celor de nevoie petrec dea pururea. Deci arătat este unul ca acesta că tăiere și omorâre a sufletului său cugetă, și pentru puținei bănișori își vinde mântuirea sa, și, dați-mi mie să îndrăznesc puțin, al doilea oarecare-le Iudă sau făcut, de la furțișag începând: Că furțișag este averea cea osebită: Și săvârșind întru vânzare: Pentru că vinde și el pe cuvântul adevărului, precum acela pe Domnul. Căci când pravila vieții are, ca nici să se despărtească de adunarea cu care ne-am împreunat, nici osebită oarecare avere să-și câștige, nici cu totul întru ascuns ceva să lucreze, sau spre vătămarea fraților, pildă rea celor ce se mântuiesc făcându-se: Apoi trecând cu

vederea cineva frica lui Dumnezeu, și legile Sfântului Duh, întâi adică furțișag (pentru că furțișag este osebita avere cea cu orice fel de chip și ori unde) și după aceea încă și depărtare și despărțire cugetând: Cum nu pe cuvântul adevărului l-au vândut: Și al doilea Iudă sau făcut, după cât i se poate lui vânzând adevărul; Deci se cuvine în tot chipul a fugi de a avea ceva deosebi afară de cele ce de obște tuturor împreună se dau: Și nu numai întru acest chip a păzi gândul ne întinat, ci și pe omul cel din lăuntru de toate întinăciunile al curăța: Una adică de cugetele cele ne curate și rele care tulbură pe locașul cel din lăuntru al duhului: Iar alta și de viclesug, și din fățarnicie, și de zavistie, și de pricire, care smulg din rădăcină pe dragoste, și pe Dumnezeu din sufletele unora ca acestora îl izgonesc. Că dacă Dumnezeu dragoste este, acela ce pe dragoste nu o are, de Dumnezeiescul dar lipsit este. Și întru toată smerita cugetare și întru sfințenie, și întru gătirea cea spre faptele cele bune pe al său suflet fiecare păzindu-și, întru cele de aicea să-și încuie gândul, socotind, ca nu în vremea aceasta de acum să greșească din vreo una din voile lui Dumnezeu, și pe statornicia viețuirii aceștia să o lucreze. Pentru că o așezare ca aceasta a sufletului, de toată risipirea minții ne va izbăvi pe noi, și întru cucernicie și întemeiat cuget ne va face să urmăm tuturor bunătăților, aceasta mai întâi de toate întemeind în suflet, că Dumnezeu este bun, și al tuturor bunătăților pricinuitor, iar al vreo unui rău nici într-un chip al nici unuia, măcar deși noi spre trebuința îndreptării mai iute doftoria o vom gusta. Că doctor fiind Dumnezeu al sufletelor omenești, după firea bolilor toarnă de ajuns pe puterea doftoriilor, curățind prea adâncă răutate, când ar fi fost trebuință de aceasta. Deci aceasta știind arătat să mulțumim pururea, măcar deși mai iute simțim lecuirea, curățindu-ne de nebăgări-le de seamă. Iar aceia prin ispite și cercare a o răbda, foarte a puținii oameni și tari la suflet ca Avraam este. Deci acestea sunt câte darul lui Dumnezeu smereniei minții noastre au dăruit spre mângâierea voastră celor ce cu dragoste ați îmbrățișat viața cea de obște: Decât care, precum cuvântul acesta au arătat, și mintea noastră au văzut, nimic nici mai strălucită, nici mai veselă, nici mai înaltă petrecere ar putea să se afle întru oameni. Dar de vreme ce și celor ce iau aminte la viața cea monahicească pe îndemnarea cea după putința noastră le-am adus-o, dar unul și același fiecăroră le este scopul, ca bine să placă lui Hristos, și de un neam pe învățăturile cele pentru aceștia, și pentru aceia, cuvântul l-am cetit. Că poate ce va de folos și de acolo se va pricinui acestui cuvânt. Carele poate să strălucească mai mult și să împodobască pe viețuire.

**A CUVIOSULUI ȘI DE DUMNEZEU PURTĂTORULUI
PĂRINTELUI NOSTRU EFREM SIRUL,
PENTRU FAPTELE CELE BUNE ȘI CELE RELE**

CUVÂNT, 1.

Fericesc viața voastră, o iubitori de Hristos, căci cu bună îndrăzneală este: Și ticăloșesc viața mea, că netrebnică este. Vă fericesc pe voi, o adevăraților, că prin dreapta petrecere prieteni pre înșivă lui Dumnezeu va-ți făcut și îngerilor: Dar pentru mine cine va plânge, că L-am întărâtat pe El prin lucrurile mele cele deșarte; Fericiți sunteți voi cei ce prin curata voastră petrecere și prin dragostea voastră cea fără de măsură moșteniți Raiul. Că mă minunez de voi, cum lungime de atâta cale pentru folosul sufletului a săvârși nu va-ți lenevit! Iar lucrul cel mai minunat este, căci către un netrebnic și osândit cu păcatele ați venit, cerând de la dânsul cuvânt de folos. Minune cu adevărat, cum cei sătui către cel topit de foame au venit; Cum cei ce de roua cea duhovnicească vă împărtășiți, către cel uscat de sete ați venit; Cum cei ce dulceața faptelor bune o aveți, către cel amărât cu păcatele: Cum cei bogați, către cel sărac: Cum cei înțelepți, către cel prost: Cum cei curați, către cel întinat: Cum cei sănătoși, către cel cu știința bolnav: Cum cei bine plăcuți, către cel întărâtat: Cum cei slobozi, către cel rob: Cum cei grijilivi, către cel lenevos. Că voi minunați sunteți cu faptele cele bune: Iar eu fără de minte fiind, sărac sunt. Voi înfrânare având, bine plăcuți sunteți, iar eu nedeosebire făcând, mă osândesc. Voi prin lucrurile cele bune, și prin slăvita curățenie, buna mireasmă sunteți a lui Hristos: II Corinteni 2,15: Iar eu prin moliciunea mea și trândăvirea tot împuțiciune m-am făcut. Deci minune cu adevărat, atâta folos cuprinzând întru voi către mine ați venit, acela ce nici mie însumi nu sunt de nici o treabă. Deci cu cuviință ați făcut, o iubitori de Hristos, vrând pe a mea moliciune a o întări, și pe sufletul meu cel trândav, grijiliv să-l lucrați, și pe slăbiciunea mea să o întăriți și să o împuterniciți, Că desăvârșit fiind, de nimic nu sunteți lipsiți. Dar de vreme ce smerita cugetare uneltind, de la mine prostul cuvânt de folos căutați, și viața mea a o mustra voind, aceasta mia-ți poruncit mie, pentru rodul ascultării voi grăi: Însă mă rușinez. Dacă voi începe a vă sfătui pe voi, pe sine-mi mă osândesc: și dacă voi începe pe alții ai mustra, pe sine-mi mă prihănesc. Că după cuviință și mie mi se va zice cuvîntul Mântuitorului: Doctore vindecă-te pe sineți. Luca 4, 23. Însă fiindcă și însuși Domnul și Mântuitorul tuturor au zis: Toate câte vor zice vouă să faceți, faceți-le: Iar după lucrurile lor nu faceți. Matei 23,3. Pentru aceia și eu deși necurat sunt, dar drept a sfătui știu. Drept aceia căutând către îngereasca aceasta petrecere, pe fiecare a ei prisosință am fericit. Că cine nu va ferici pe acela ce drept și cu bună plăcere viețuiește, și întru curăție petrece, pentru cele grăite ne mărginite și ne măsurate bunătăți; Și cine nu va plânge pe acela ce cu lenevire viețuiește, și pentru

un lucru ticălos afară de împărăția cerurilor este, și pentru nedeosebirea din cămara aceia lepădat.

2. PENTRU FRICA LUI DUMNEZEU.

Fericit este omul acela, care are întru sineși frica lui Dumnezeu. Că unul ca acesta arătat și de Duhul Sfânt fericit este: Fericit bărbatul cel ce se teme de Domnul. Psalm 111, 1. Căci cu adevărat negreșit acela ce se teme de Domnul, afară de toate meșteșugurile vrăjmașului este, și de toată bântuiala vrăjmașului au scăpat. Acela ce are frica lui Dumnezeu, cu lesnire biruiește izvodirile rău meșteșugărețului vrăjmaș: Fiind că întru nimic pe dânsul nu-l robește. Că pentru frica lui Dumnezeu, dulceața trupului nu o primește. Acela ce se teme de Domnul, nu se răspândește cu mintea aicea și acolo: Fiind că așteaptă pe Stăpânul său nu cumva de năprasnă va veni, și-l va afla pe el trândăvinduse, și-l va tăia pe el în două. Matei 24, 51. Acela ce are frica lui Dumnezeu nu se face fără de grijă: Ci totdeauna se trezește. Acela ce se teme de (Dumnezeu) nu se dă pe sineși somnului celui fără de măsură: Că priveghează și așteaptă venirea Domnului său. Acela ce se teme de Dumnezeu, nu face ne deosebire, ca să nu întărate pe Stăpânul său. Acela ce se teme de Domnul nu se trândăvește; ci totdeauna se grijește de agoniseală, ca să nu se căiască. Acela ce se teme, totdeauna cercă cele ce plac Domnului său, și pe acestea le gătește, ca după ce va veni Domnul său, cu multe să-l laude pe el. Deci de multe bunătați pricină se face frica Domnului, celor ce o au pe dânsa.

3, PENTRU NEFRICA.

Acela ce nu are frica lui Dumnezeu întru sineși, unul ca acesta lesne prins de apucările diavolului este. Acela ce nu are frica lui Dumnezeu întru sineși, se răspândește cu mintea, nu face deosebire, doarme fără de grijă, să trândăvește întru lucrurile sale: Locaș al dulceții se face: Cu tot lucrul veselitor se îndulcește întru sineși: Că nu se teme de venirea Domnului său: Se îmbogățește cu patimile: De odihne se bucură: De reaua pătimire fuge: Smerenia o urăște: Mândria o iubește: Veni-va de aceia Domnul lui, și-l va afla pe el întru acelea care se află, și-l va tăia pe el în două, și îl va trimite în întunericul cel veșnic. Cine nu va ticăloși pe unul ca acesta:

4.

PENTRU DRAGOSTE.

Fericit este omul acela care-le are dragostea lui Dumnezeu: Că pe Dumnezeu întru sineși îl poartă: Că Dumnezeu dragoste este, 1Ioan 4, 8, și acela ce petrece întru dragoste, întru Dumnezeu petrece. 1Ioan 4, 16 Acela ce are dragoste, pe toți cu ajutorul lui Dumnezeu îi biruiește. (Acela ce are dragoste, nu se teme:) Că dragostea afară gonește pe frică. 1Ioan 4, 18. Acela ce are dragoste pe nimeni nu urăște nici o dată: Nici pe mare, nici pe slăvit, nici pe ne slăvit, nici pe sărac, nici pe bogat: Ci a tuturor lepădătură se face: Toate le suferă, toate le rabdă. 1Cor. () Pg. 96. [Ultimi-le 6 rânduri] Acela ce are dragoste, nu se înalță asupra cuiva, nu se trufește: Pe nimeni nu grăiește de rău, ci și despre cei ce grăiesc de rău se întoarce. Acela ce are dragoste nu umblă cu vicleșug: Nu pune piedică, nici pe fratele nu-l împiedică. Acela ce are dragoste nu pizmuiește, nu zavistuieste, nu clevetește, nu se bucură de căderea altora: Nu batjocorește pe acela ce greșește, ci împreună se mânănește (cu dânsul) și îl sprijină: Nu trece cu vederea pe fratele întru nevoie, ci împreună pătimește și împreună moare. Acela ce are dragoste, voia lui Dumnezeu face, și ucenic al Lui este: Că însuși bunul nostru stăpân au zis: Întru aceasta vor cunoaște toți, că ai Mei ucenici sunteți, dacă vă veți iubi unii pe alții. Ioan 13, 35. Acela ce are dragoste, nici odinioară lui-și nu-și părtinește: Nu zice al său osebit nimic: ci toate câte le are, de obște tuturor înainte le pune: Acela ce are dragoste, pe nimeni nu socotește străin, ci pe toți ai săi îi face. Acela ce are dragoste, nu se întărâtă, nu se trufește, nu se aprinde de mânie, nu se bucură de nedreptate, 1Cor. 13, 6, nu se îndeletnicește întru minciună, vrăjmaș pe nimeni nu socotește, fără numai pe diavolul. Acela ce are dragoste, toate le rabdă: 1Cor. 13,7: Se îmbunează, îndelung îngăduiește. Deci fericit este acela ce are dragoste, și împreună cu dânsa sau dus către Dumnezeu: Că însuși Dumnezeu pe al său cunoscându-l, pe al său în sânurile sale îl va primi: Că părtaș al îngerilor va fi, și împreună cu Hristos va împărăți lucrătorul dragostei. Că prin dânsa și Dumnezeu Cuvântul, pe pământ au venit: 1Ioan 4, 10. Prin dânsa și raiul sau deschis nouă, și suire la cer tuturor sau arătat. Vrăjmași fiind lui Dumnezeu, prin dânsa ne-am împăcat. Coloseni 1, 21. Deci cu cuviință am zis, că dragostea Dumnezeu este: Și acela ce petrece întru dragoste, întru Dumnezeu petrece. 1Ioan 4, 16.

5.

PENTRU CEI CE NU AU DRAGOSTE.

Mișel și ticălos este, acela ce departe de dragoste este, că acesta visuri văzând, zilele sale și le cheltuiește. Și cine nu va plânge pe omul acela, care este departe de la Dumnezeu, și de lumină lipsit, și întru întuneric petrece. Că zic vouă fraților, că acela ce nu are dragostea lui Hristos vrăjmaș al Lui este, ne mincinos este acela ce au zis: Acela ce urăște pe fratele său, ucigaș de oameni este, și întru întuneric umblă, 1 Ioan 1, 11, și 3, 15, și întru tot păcatul lesne prins este. Că acela ce nu are dragoste, degrabă se mânie, degrabă se iuțește, degrabă cu urâciune se împreună. Acela ce nu are dragoste, se bucură de nedreptatea altora: Nu împreună pătimește cu acela ce greșește: Nu tinde mâna celui căzut: Nu sfătuiește pe cel greșit: Nu întărește pe cel clătit. Acela ce nu are dragoste, orb este cu mintea: Prieten al diavolului: De toată răutatea aflător: De lupte făcător: Al ocarnicilor prieten: Al grăitorilor de rău împreună vorbitor: Al batjocoritorilor sfetnic: Al zavistnicilor îndreptător: Al mândriei lucrător: Al trufiei vas: Și în scurt, acela ce nu au câștigat dragoste, organ este al împotrivnicului, și întru toată cărarea se rătăcește, și nu știe că întru întuneric călătorește.

6. PENTRU ÎNDELUNGA RĂBDARE.

Fericit cu adevărat este omul, care îndelungă răbdare au câștigat, că pe unul ca acesta și Sfânta Scriptură îl laudă, zicând: Bărbatul îndelung răbdător, mult întru pricepere. () Pg. 100 CITATUL sfâș. r. 4. Și ce este mai mult decât aceasta; Că cel îndelung răbdător, totdeauna întru bucurie este, totdeauna cu inimă bună, totdeauna întru veselie, că nădăjduiește spre Domnul. Cel îndelung răbdător, afară de mânie este: Căci toate le rabdă. Cel îndelung răbdător, nu degrabă se aprinde cu mânie: Spre ocară nu se abate: De cuvinte deșarte cu lesnire nu se pornește, nedreptățit fiind nu se scârbește, celor împotrivnici nu le stă împotrivă: Întru tot lucrul întărit este: Întru înșelăciuni nu lesne prins este: Nu lesnicios este spre întărâtare: Întru necazuri se bucură: Cu tot lucrul bun împreună se sălășluiește: Întru toți cei ce îl clevetesc, cu dragoste se odihnește: Poruncindu-i-se , împotrivă nu grăiește: Certat fiind, nu se mârșnește: Cu îndelungă răbdare, totdeauna pe sine se vindecă.

7. PENTRU CEL CE NU ARE ÎNDELUNGA RĂBDARE.

Acela ce nu are îndelunga răbdare, și de răbdare afară este unul ca acesta. Că acela ce nu este îndelung răbdător, cu lesnire se răstoarnă, spre întărâtare gata: Degrabă spre gălceavă se aprinde: Ocărât fiind, împotrivă ocărăște: Nedreptățit fiind, își izbândește: Se ceartă pentru nici un lucru de folos: faptele lui împreună cu

lucrurile, ca niște frunze de vânt se clătesc: Întru cuvinte nu se întărește: Degrabă sare de la un lucru la altul: Acela ce nu are îndelunga răbdare, de întărire afară este: Că degrabă se schimbă: Socoteală nu câștigă: Cu cel rău se întocmește, cu cel ce prihănește împreună șede: Celui ce nedreptățește, îi ajută: Taină nu acoperă: Gata este spre a descoperi cuvântul. Și decât acesta este mai ticălos;

8. **PENTRU RĂBDARE.**

Fericit este fraților, carele răbdare au câștigat, că răbdarea , nădejde are: Iar nădejdea, nu rușinează. Romani 5,5. Deci fericit cu adevărat, și de trei ori fericit este, acela ce are răbdare. Că acela ce va răbda până în sfârșit acela se va mântui. Matei 10, 22. Și ce este mai bun decât această făgăduință; Bun este Domnul celor ce îl așteaptă pe El: 1Petru 2,3: Iar răbdarea până când se judecă fraților oare știți; Sau și pentru aceasta trebuință este nouă a afla cuvânt spre întemeierea voastră; Nu că nu numai una este răbdarea, ci întru toate faptele bune se caută. Că cel răbdător, de toată fapta bună se atinge: Că întru necazuri se bucură, și întru nevoi sporește: Întru ispite se veselește, și spre ascultare gata este: Întru îndelunga răbdare frumos: Întru dragoste deplin. Întru ocări binecuvintează: Întru sfezi păciuește: Întru liniște viteaz: Întru cântare de psalmi ne lenevos: Întru postiri gata: Întru rugăciuni, răbdător: Întru lucruri fără prihană: întru răspunsuri drept: Întru trimiteri bine supus, întru nevoință grijiliv: Întru slujbe vesel, și întru petrecere frumos: În chinovia frățimii dulce, și întru sfătuiri plăcut: Întru privegheri vesel, și întru grija străinilor sânguitor: Al celor bolnavi de grijă purtător, și al celor ce sunt în grijă cel întâi împreună alergătoriu, întru socoteală treaz, și întru tot lucrul deștept. Că ce au câștigat răbdare, nădejde au câștigat: fiind că cu tot lucrul bun împodobit este unul ca acesta. Pentru aceia, cu bună îndrăzneală va striga unul ca acesta, către Domnul, zicând: Așteptând am așteptat pe Domnul, și au luat aminte la mine. Psalm 39, 1.

9. **PENTRU ACELA CE NU ARE RĂBDARE.**

Iară mișel și ticălos este cel ce nu au câștigat răbdare: Că unora ca acestora, pe vaiu-l le-au îngrozit Dumnezeiasca Scriptură: Că vai, zice, celor ce au pierdut răbdarea. Căci cu adevărat negreșit vai celui ce nu are răbdare: Căci ca frunza de vânt se clătește unul ca acesta: Ocară nu suferă: Întru necazuri împușinat este. Unul ca acesta întru sfezi lesne prins este, întru răbdare răpșitoriu, și întru ascultare

împotriva grăitor, întru rugăciuni trândav, și întru privegheri, slăbănog: întru postiri posomorât, și întru înfrânare lenevos, întru răspunsuri pregetător, și întru lucruri rău lucrător, întru vicleșug nebiruit, și întru izvodiri silnic, întru priciri viteaz, și întru liniște ne puternic: Unul ca acesta celor ce sporesc le stă împotriva, și celor ce se procopsesc le pizmuiește. Acela ce nu are răbdare, multe pagube pătimește, și de fapta bună a se apuca unul ca acesta nu poate. Că prin răbdare alergăm către nevoița cea ce ne stă nouă înainte, zice Apostolul. Acela ce nu are răbdare, de nădejdea acesteia străin este. Pentru aceia vă rog: Câți ca mine ne răbdători sunteți, câștigați-vă răbdare, ca să vă mântuiți.

10.

PENTRU NE MÂNIERE.

Fericit este omul acela, care nu lesne se iuțește, sau mânie nu primește: Unul ca acesta în pace este totdeauna. Acela ce are pe duhul iuțimii și al mâniei de la sineși îl gonește, de război și de tulburare afară este totdeauna cu duhul liniștit este, și cu fața se bucură. Acela ce nu degrabă se iuțește, de cuvânt deșert nu se pornește, unul ca acesta, al dreptății și al adevărului lucrător este. Unul ca acesta cu lesnire(limba o) oprește, și pe cei grăitori de rău cu lesnire îi suferă: Nedreptate nu lucrează. Cu unul ca acesta neputințele nu se întâmpină, unul ca acesta întru sfezi nu se bucură, că al tuturor iubit se arată: Cel ne iuțos de prigoniri nu se bucură, ci totdeauna sănătos este unul ca acesta: Întru pace se bucură, și întru îndelungă răbdare se sălășluiește. Acela ce pe duhul iuțimii nu lesne îl primește, al Duhului Sfânt locaș se face. Acela ce nu are pe duhul iuțimii, pe Duhul Sfânt nu-l întărește. Acesta poate și blând a fi. Poate și dragoste a avea, și răbdare, și smerenie: Și cu tot lucrul cel bun împodobit este cel ne iuțos, și de Hristos se iubește. Deci cu adevărat de trei ori fericit este acela ce totdeauna gonește de la sineși pe duhul iuțimii și al mâniei, că trupul acestuia, și sufletul și mintea totdeauna sunt sănătoase.

11.

PENTRU IUȚIME.

Iar acela ce de iuțime totdeauna este ținut, și de multe ori și degrabă pentru lucru de nimic se iuțește, va auzi pe sfântul Apostol Iacov zicând: Că mânia bărbatului, dreptatea lui Dumnezeu nu lucrează. Iacov 1,20. Și cu adevărat mișel și ticălos este cel ce se biruiește de aceste patimi: Că acela ce se iuțește, zice, ucide pe al său suflet. Că întru adevăr își ucide, și își pierde pe al său suflet cel iuțos: Fiind că totdeauna întru tulburări petrece unul ca acesta, și de alinare afară este: Unul ca

acesta de pace străin este, încă și de sănătate afară este: Fiind că totdeauna trupul lui se topește, și sufletul se mâhnește, și carnea se vestejește, și gălbiciunea înflorește, și cugetul i se schimbă, și mintea îi slăbește, și gândurile ca un râu îi izvorăsc, și la toți urâcios este. Unul ca acesta de îndelunga răbdare, și dragoste afară este: Întru cuvinte deșarte lesne se tulbură: Și pentru lucru mic și ticălos, gălceavă ridică: Și unde nu este trebuință de dânsul, se vâra pe sine, și lui-și urâciune își grămădește. Unul ca acesta, întru multe grăiri se bucură, și la lucruri nefolositoare înainte sare. Unul ca acesta întru batjocoriri se îndulcește: unul ca acesta întru blândețe neputincios este, întru viclenii viteaz. Și cine nu va plânge pe unul ca acesta; Că și la Dumnezeu și la oameni urât este: Că întru tot lucrul, viclean este iușorul: Pentru aceia ferțiți-vă de iuțime.

12.

PENTRU BLÂNDEȚE.

Fericit cu adevărat și de trei ori fericit este omul care are blândețe: Că împreună cu Cuvântul acesta Sfântul și Mântuitorul și Domnul se unește, zicând: Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. Matei 5, 5. Și ce decât această fericire este mai fericit; Ce decât această făgăduință este mai înalt; Ce decât această bucurie este mai strălucit, ca să moștenească pământul raiului; Pentru aceia auzind fraților, măsura cea înaltă a bogăției făgăduinței, să râvniți a o câștiga. Alergați către strălucirea faptei bune: auzind umiliți-vă, și cu câtă putere aveți, sârguiți-vă, ca nu cumva cineva ne moștenitor al pământului acestuia să se facă, și să plângă cu amar căindu-se fără de folos. Auzind fericirile blândeții, sârguiți-vă către aceasta: Auzind ce zice pentru dânsa și nemincinosul Isaia cu Duhul Sfânt: Peste cine mă voi odihni; zice Domnul, fără numai peste cel blând și liniștit și care se cutremură de cuvintele mele. Isaia () Pg. 109. r.8 cuv.3... Oare nu se cade a ne minuna de făgăduința aceasta; Că ce decât această cinste este mai slăvit; Deci vedeți fraților, să nu cază cineva dintru această fericire, și din nemăsurată bucurie și veselie. Sârguiți-vă dară sârguiți-vă mă rog, a câștiga blândețe: Că cel blând cu tot lucrul cel bun este împodobit. Cel blând de va fi ocărât, se bucură: De va fi necăjit, mulțumește: Pe cei mâniați cu dragoste îi îmblânzește: Certat fiind, neclătit rămâne: Întru sfezi se alinează: Întru porunci se bucură: Întru mândrie nu se scarpină: Întru smerenie se bucură: Întru isprăvi nu se înalță, nu se trufește: Către toți liniște aduce: Întru toată supunerea, robit este: Către tot lucrul gata este: Întru toate sporește: De toți lăudat este: De viclenie afară, și de fățarnicie departe este. Unul ca acesta de vicleșug ne robit este, și zavistiei nu se supune: De ocări se întoarce, grăire de rău nu primește: Pe cei ce prihănesc îi urăște, și de clevetitori se întoarce. O fericită bogăție blândețea, că de la toți se slăvește.

Deci a plânge fraților se cade, și a ne tângui peste cei ce nu au blândețe, ci cu viclenia sunt înjugați, că sub rea hotărâre sunt supuși. Că cei ce viclenesc, zice, de tot se vor prăpădi. Psalm 36, 9. Iar Dumnezeu nostru cel Sfânt pe unii ca aceștia îi ocărăște, zicând: Omul cel viclean din comoara cea vicleană a inimii sale scoate cele viclene. Matei 12, 35. Și iarăși proorocul: Întru cei vicleni ce se scoală asupra mea, va auzi urechea mea. Psalm 91, 11. Căci cumplit este dracul vicleniei fraților. Pentru aceasta luați-vă aminte, ca nu căzând cineva întru dânsul, pe sine să se prihănească. Că cel viclean nici o dată nu păciuește, ci totdeauna întru tulburări este, totdeauna de mânie și de vicleșug și de iuțime plin este, totdeauna pândește pe aproapele său, totdeauna șoptește, totdeauna zavistuieste, totdeauna pizmuiește, totdeauna se asprește, i se poruncește, și el răzvrătește : Se sfătuieste și el face rău: Se îndreptează de altul, și el batjocorește: Se iubește, și ia în răs: Pe cei ce sporesc, îi urăște: De cei ce procopsesc, se îngreșoșează: Sfătuirile le micșorează: Pe frați îi răzvrătește: Pe cei proști îi necăjește: Pe cei blânzi, de la sine îi scutură: Pe cei îndelung răbdători, îi râde: Înaintea streinilor, se fățarnicește: Pe unul la altul îl clevește: Fiecărui se împotrivesc: La gâlceavă ajută: Spre întărâtare zădărește: Spre răsplătire ajutorează: Spre defăimări gata, spre clevetiri dulce: Spre ocară lesnicios: Întru multă grăire viteaz, spre a certa osârdnic, spre gâlceavă cel întâi alergător, la cântare de psalmi, ne putincios, la post slăbănog: Și la tot lucrul bun, neputincios și nefolositor: Spre cuvinte duhovnicești tâmp: Pentru că toată fărădelegea îi va astupa gura lui. Deci de multă plângere este vrednic unul ca acesta. Pentru aceia vă rog pe voi fraților, păziți-vă de viclenie.

Fericit este acela ce întru adevăr viața sa și-au îndreptat, și întru toată minciuna neprins este. Fericit și de trei ori fericit este cel ce sau făcut lucrător al adevărului: Că adevărat este Dumnezeu, Romani 3. 4, și minciună întru Dânsul nu este. 1 Ioan 2, 27. Și cine nu va ferici pe cel ce păzește adevărul, că pe Dumnezeu îl urmează unul ca acesta. Căci cu adevărat acela ce adeverează totdeauna, și lui Dumnezeu bine plăcut este, și oamenilor de bună treabă: Întru frățime frumos, și întru tot lucrul drept: Întru lucrare grijiliv, și întru trupul cel de obște al frățimei cinstit:

Vicleșug nu știe: Fățărnicia nu o iubește: Cu tot lucrul bun împodobit este, și întru toată fapta bună petrece. Deci fericit este cel ce totdeauna adevărului slujește.

15. **PENTRU MINCIUNĂ.**

Iar mișel și ticălos este, acela ce întru toată minciuna se îndeletnicește, că dintru început diavolul mincinos este. Ioan 8, 44. Și acela ce întru minciună se îndeletnicește, acesta fără de îndrăzneală este, că urâcios este și la Dumnezeu și la oameni: Și cine nu va plânge pe acela ce întru minciună petrece; Că unul ca acesta întru tot lucrul este neiscusit, și întru tot răspunsul neîndemânatec. Unul ca acesta mâinii și sfezi în mănăstire ridică: Și în obștea frățimii ca rugina în fier este: Fiindcă inimă îndrăzneată are, și nu acopere: Cu dulceață ascultă taine, și cu lesnire le descoperă: Și știe prin limbă a răsturna pe cei ce bine stau. Începe lucrul, și pe sineși fără de pricină se arată: Fără de jurământ nimic nu grăiește, și din multa cuvântare i se pare că încredințează. Prea maestru și în multe feluri este mincinosul: Mai mare decât rana aceasta nu este, și defăimare mai înaltă de cât aceasta nu se află: Că de toți urât este, și de râs este tuturor. Pentru aceasta luați-vă aminte fraților, să nu vă îndeletniciți întru minciună.

16. **PENTRU ASCULTARE.**

Fericit este acela ce au câștigat și au avut ascultare adevărată și ne fățarnică, că unul ca acesta următor este al bunului nostru Dascăl, carele ascultător sau făcut până la moarte. Filipeni 2, 8. Deci fericit este cu adevărat acela ce are ascultare, că următor al Domnului fiind, se face împreună cu dânsul moștenitor. Acela ce are ascultare, cu toți prin dragoste se unește. Acela ce are ascultare, mare avuție au câștigat, mare bogăție au dobândit. Ascultătorul degrabă se înalță, și degrabă întru sporire va fi. Ascultătorul se supune, și nu împotriva grăiește: I se poruncește, și nu răzvrătește: Să ceartă, și nu se mânie: Spre tot lucrul bun gata este. De iuțime nu lesne se aprinde: Dacă va auzi certare, nu se tulbură: Și întru ocări nu se aprinde. Întru scârbe se bucură, întru necazuri mulțumește. Din loc în loc nu se mută, și din Mănăstire în Mănăstire nu umblă: Sfătuit fiind, nu se tulbură, întru care loc este chemat rabdă, și de trândăvie nu se ține: Pe părintele nu-l defaimă, și pe fratele nu-l micșorează: De locuința Mănăstirii nu fuge. De odihnă nu se bucură, cu locuri nu se îndulcește, și de aere nu se veselește: Ci și după Sfântul Apostol: Întru care loc

este chemat întru acesta și rămâne. Deci multe sunt cu adevărat rodurile ascultării: 1Cor. 7, 20. Pentru aceasta fericit este acela ce o au câștigat pe aceasta.

17. **PENTRU NESUPUNERE ȘI RĂPȘTIRE.**

Iar blestemat și ticălos este, acela ce ascultare nu au câștigat, ci răpștire: Că răpștirea în Mănăstire mare rană este, sminteală obștimii, răsturnare a dragostei, risipire a unirii, tulburare a păcii. Răpștitorul rânduindu-se împotriva grăiește: Întru lucru este netrebnic, nici o dată dar nu are unul ca acesta: Că acesta este și leneș, că lenevirea împreună este înjugată cu răpștirea: Deci tot lenevosul va cădea în rele, sfințita Scriptură au zis: Că leneșul, zice, trimițându-se în cale, zice: Leu este în cărări, și în uliți ucigași, Par: () pg. 116 ultimile trei rând. Răpștitorul totdeauna pricinuieste. Dacă se va rândui să facă vreun lucru, răpștește, și îndată răzvrătește și pe alții: Și, pentru ce aceasta; Și, pentru ce aceia, și, nu este, zice, acest lucru de folos. Dacă sar trimite în cale, zice, că mari vătămări pătimește din cale. Dacă la cântarea de psalmi îl vor scula pe el, se mânie: Dacă la priveghere, pricinuieste că îl doare stomacul și capul. Dacă pe el l-ar sfătui, zice: Pe sineți sfătuieste-te, iar pentru mine precum voiește Dumnezeu. Dacă pe el îl înveți ceva, o, zice, de ai ști și tu, precum știu eu. Nici o dată nu face lucru singur, dacă nu și pe altul împreună va trage. Al răpștitorului, tot lucru neispitit este și netrebnic, și la toată fapta bună neîndemânatic. Răpștitorul, întru odihnă se bucură, și întru reaua pătimire nu se veselește. Cârțitorul de masă se îndulcește, iar de postiri se îngrețosează. Răpștitorul și lenevosul și a șopti știe, și cuvinte a izvodi cunoaște, unul ca acesta în multe chipuri și mult meșteșugăreț este, și întru multe cuvinte nebiruit. Unul ca acesta totdeauna pe unul altuia pâraște: Cârțitorul întru făceri de bine posomorât este, și întru primirea de străini ne îndemânatec: Întru dragoste fățarnic, și întru urâciune viteaz. Pentru aceia fraților, să nu cârtim întru porunci, nici împotriva să ritorisim, sau întru cuvinte să ne îndreptăm, ca și cum ceva mai mult am fi știut.

18. **PENTRU A NU AVEA ZAVISTIE ȘI PIZMĂ.**

Fericit este acela ce zavistiei și pizmei nu sau supus: Că zavistia și pizma una de alta se spânzură: Și acela ce are pe una dintru acestea, pe amândouă împreună le are. Deci fericit este cu adevărat, acela ce nu au căzut întru acestea, nici sau rănit de vreuna dintru acestea. Pentru că acela ce pe fratele său cu nedreptate îl pizmuiește,

împreună cu diavolul se osândește. Acela ce pizmuiește, biruit este: Are și urâciune: Are și vrajbă, și de sporirea altora se îngreuiază. Iar acela ce nu are zavistie sau pizmă, nici o dată nu se mâhnește pentru sporirea altora: Altul cinstindu-se el nu se tulbură, altul înălțându-se, el nu tânjește. Că pe toți înainte îi pune: Pe toți îi cinstește mai mult decât pe sine: Pe sine nevrednic, și decât toți mai de pe urmă se socotește: Pe toți mai mari, și pe toți mai buni decât pe sine îi are. Ne zavistnicul cinste lui nu-și trage: Cu cei ce se bucură împreună se bucură: Slavă nici o dată împrejurul său nu-și pune: Celor ce sporesc, le ajută: Cu cei ce bine călătoresc, împreună se bucură: și pe cei ce drept viețuiesc îi laudă. Dacă va vedea pe vreun frate isprăvind (fapta bună), nu-l împiedică, ci pe unul ca acesta cu sfătuiri îl sfătuiește. Dacă pe altul întru deșteptare va vedea, nu-l clevește, ci să unește. Dacă pe fratele întru greșeli îl va vedea, nu-l batjocorește, ci drept îl îmblânzește. Dacă îl va vedea mâhnindu-se, nu-l mai tulbură, ci cu dragoste pe acesta îl domolește, și la pace îl trage. Dacă îl va vedea scârbit, nu-l trece cu vederea, ci cu dânsul durere împreună pătimește, și cu cuvinte de folos îl mângâie. Dacă va vedea pe cel neînvățat și prost, pe acesta al învăța se sârguiește, și spre cea de folos îl aduce. Dacă îl va vedea că nu știe, fără de zavistie spre cea mai bună îl povățuiește. Dacă îl va vedea că doarme în vremea cântării de psalmi, cu sârguire pe acesta îl deșteaptă. Și în scurt să zic: Ne zavistnicul și ne pizmătărețul, nici întru un lucru pe aproapele nu-l scârbește: Ci întru toată sporirea și vitejia prietenului, se bucură ne zavistuindu-l.

19.

PENTRU ZAVISTIE ȘI PIZMĂ.

Iar acela ce pe sine întru acesta sau rănit, ticălos este: Că părtaș este al diavolului, prin care moartea au intrat în lume. Înțelepciunea lui Solomon: 2, 24. Că acela ce are zavistia și pizma, tuturor este potrivnic: Căci nu voiește a fi cinstit altul mai întâi decât el. Pe cei ce sporesc, îi micșorează: Și celor ce bine călătoresc, sminteli le pune: Pe cei ce drept viețuiesc, îi prihănește: Și pe cel cucernic îl urăște: Pe acela ce postește, măreț în deșert îl numește: Și pe acela sârguitor întru cântarea de psalmi, iubitor de arătare: Pe cel îndemânatic spre slujire nesățios, și pe cel drept întru lucruri, iubitor de slavă: Pe cel iubitor de osteneală întru Scripturi, ne lucrător, și pe cel iscusit întru răspunsuri, lacom cu pântecele. Nici o dată nu se bucură zavistnicul de sporirea altuia. Dacă vede pe cel ce se lenevește, nu-l ridică, ci mai vârtos îl îndeamnă spre cel rău. Când va vedea pe cineva că doarme în vremea rugăciunii, nu-l deșteaptă, ci mai vârtos și liniște îi dă. Dacă va vedea pe fratele odihnindu-se îl clevește. Dacă îl va vedea în vreo greșală, înaintea tuturor îl batjocorește, o Doamne ferește, de acela ce zavistuiește: Că inima lui totdeauna

întru scârbe se slăbănogeste, și trupul lui cu gălbiciuni se strică, și puterea lui se împuținează: Și tuturor este amar, și tuturor vrăjmaș se face, și înaintea tuturor se fățarnicește, și vicleșug izvodește, și fețe primește, astăzi cu acesta se întocmește, și mâine cu altul: Și după toți se schimbă, și după voia fiecăruia se prefăce, și după puțin îi osândește pe toți: Și pe acesta înaintea acestuia îl ia în răs, și pe fiecare cu fie carele îl leagă. Deci cumplită otravă este zavistia și pizma, că grăirea de rău, și urâciunea, și uciderile, dintru acestea se nasc. Fugiți dară departe de zavistie, cei ce sunteți ostași ai petrecerii cei cerești: Departe de la voi goniți pizma și zavistia, ca nu împreună cu diavolul să vă osândiți.

20.

PENTRU A NU FI OCĂRĂTOR.

Fericit și de trei ori este acela ce nu și-au vătămat limba sa întru ocările altora, și prin limbă inima nu și-au spurcat, (ci pricepând că suntem toți întru certări) întru defăimare altora nu sau îndulcit, ci au urât o patimă ca aceasta. Că acela ce nu ocărăște pe altul, pe sine sau păzit fără de prihană. Unuia ca acesta împiedicare nu i sau făcut, și știința lui nu i sau întinat. Acela ce fuge de duhul cel ocărător, sau păzit pe sine de înghesuirea răutăților, și au biruit tabăra dracilor. Acela ce nu are limba ocărătoare, au câștigat vistierie nefurată. Acela ce nu sau plecat spre ocară altora, acesta de ucidere de frate au scăpat, și de alții nu va fi ocărat. Acela ce de duhul ocărării nu sau prins, acesta cu adevărat au cunoscut pe sine că este om trupesc, și pe sine neîntinat sau păzit. Acela ce nu șede cu ocărători, acesta împreună cu îngerii se va sălășlui. Acela ce nu și-au otrăvit urechile și limba cu ocărârea, unul ca acesta de doftoria dragostei este plin. Acela ce nu își spurcă gura sa cu ocările, gura acestuia bine mirosește roadele Sfântului Duh. Deci fericit este cu adevărat, acela ce sau păzit pe sine de ocărare.

21.

PENTRU OCARĂ ȘI OCĂRĂTORI.

Acela ce se îndulcește întru ocară altora, acesta arătat este, că întru cele ce ocărăște, pe sine sau prins. Că acela ce ocărăște pe altul, pe sine se osândește: Că trupesc este, și în mrejele lumii încurcat. Ocărătorul pe amândouă împreună le are, și pe grăirea de rău, și pe urâciune, și pe șoptire. Deci unul ca acesta ucigaș de frate se judecă, și neîndurat și nemilostiv. Iar acela ce are frica lui Dumnezeu totdeauna cu sine, și pe inima lui curată, întru ocărările altora nu se bucură, de cele străine ascunse nu se veselește, întru căderea altora nu se odihnește. Deci de plângere este

vrednic cu adevărat și de tânguire, acela ce pe sine sau obișnuit într-o ocări. Și ce decât această urâciune este mai mare; Drept aceia și Sfântul Apostol vestind lucrurile ne cuvioșiei, numără împreună și pe ocărătorul: Nici ocărătorii, nici răpitorii moștenirea lui Dumnezeu nu o vor moșteni. 1Coloseni 6,10.

22.

PENTRU ÎNFRÂNARE.

Fericit cu adevărat și de trei ori fericit este, acela ce au păzit înfrânarea. Căci cu adevărat mare faptă bună este înfrânarea. Ci ascultați până unde, și până în cât, și într-o care înfrânarea se grăiește, sau se judecă, sau se caută. Deci este înfrânare în limbă, ca nu cu cuvinte mai multe și deșarte afară să se tragă: A ține limba și a nu grăi de rău, și a nu ocări, a nu blestema, a nu grăi deșarte cele ce nu se cuvin: A ține limba și a nu cleveti pe unul altuia, a nu defăima pe fratele, a nu descoperi taine, a nu se învăța cele ce nu sunt ale sale. Înfrânare este și într-o auz, a-l ținea și a nu auzi auz deșert. Înfrânare este și într-o ochi a ține vederea, și a nu căuta, sau cu sârguință a lua aminte la toate cele veselitoare, și la cele ce nu se cuvin. Înfrânare este într-o mânie, a ține mânia, și nu degrabă a se aprinde. Înfrânarea este într-o slavă, a ține cugetele, și a nu voi a fi slăvit, a nu căuta slavă, a nu se înălța, a nu căuta cinste și a nu se fuduli, a nu se năluci cu laudele. Înfrânarea este într-o gânduri, și pe acestea a le munci cu frica lui Dumnezeu, a nu să învoi, sau a se îndulci cu gândul cu care îndulcește și aprinde (poftele). Înfrânarea este într-o bucate, a se ține și a nu căuta bucate scumpe, sau ospete de mult preț, a nu mânca afară de vreme, sau afară de ceas, a nu se stăpâni de duhul lăcomiei pântecelui, a nu se face fără de sațiu într-o frumusețea bucatelor, a nu pofti altă și altă mâncare. Înfrânare este într-o băutură, a se ținea și a nu cădea într-o băutura vinului, sau într-o dulceața vinațelor, a nu bea vin cu dulceață, a nu căuta deosebiri de băutură, și dulceți de gătite și prefăcute amestecări, a nu unelti fără de măsură nu numai vinul, ci de ar fi fost cu puțință și apa. Înfrânare este într-o poftă și într-o dulceață rea, a ține simțirea, și a nu cădea sub poftele cele ce se întâmplă, a nu se învoi cu gândurile cele ce supun dulce pătimire, a nu se îndulci ca cum ar fi lucrat necurăția, a nu face voia trupului, ci a înfrâna cu frica lui Dumnezeu patimile. Că cel cu adevărat înfrânat acela este care are pofta nemuritoarelor acelora bunătați, și către acelea cu mintea privind, de pofta aceasta se întoarce. Împreunarea trupească ceia ce ca o umbră este o urăște: De fețe muieresti, nu se bucură: De trupuri, nu se veselește: De frumuseți, nu se biruie: De mirodenii dulci, nu se îndulcește: De cuvinte momitoare, nu se amăgește: Cu muieri, și mai vârtos cu cele necuvioase, nu des se întâlnește: Într-o vorbirea muierilor, nu zăbovește. Acela ce este cu adevărat viteaz și înfrânat și pe sine spre

acea nemăsurată odihnă se păzește, întru tot gândul se înfrânează, pe toată pofta o stăpânește, cu pofta celui mai bun, și cu frica veacului ce va să fie.

23.

PENTRU NE ÎNFRÂNARE.

Iar cel neținut și care nu are înfrânare, întru toată ne cuvioșia cu lesnire se prinde: Cel neînfrânat este încă și iubitor de dulceți. Cel neînfrânat, de cuvinte multe și deșarte se îndulcește: De cuvântări deșarte și de șăgi se veselește, și întru dulceața bucatelor se răsfăță: Întru multa mâncare și multa băutură viteaz se face: Întru deșartă dulceață se arde: Cu gândurile (cele necurate) se învoiește: Cu dulceața se veștejește: Întru slavă poștește: Întru cinste se nălucește, ca și cum i sar fi încredințat: Întru vorbirea muierilor se strălucește: Cu frumuseți străine se întocmește: Întru vâpseli-le trupurilor cu veselie se învârtește. Întru facerile de bine se farmecă: Întru vorbirile muierilor și a făcătoarelor de răs mai se topește: Întru aducerile aminte a fețelor se nălucește: Cu pomenirea se biruiește: În mîntea sa fețe muieresti zugrăvește, pipăiri de mâini, îmbrățișări de trupuri, împleticiri de mădulări, cuvinte pătimașe, răsuri de amăgire făcătoare, amerințări de ochi, împodobiri de haine, rumenele de trupuri, grăiri momitoare, a buzelor strângere, a trupului dulceață, oglindiri ale mișcărilor, vremi și locuri ale împreună vorbirilor, și toate câte sunt aducătoare către dulceață. Acestea iubitorul de dulceți, și care nu este înfrânat, în mîntea le zugrăvește, cu gândurile unindu-se. Unul ca acesta de va vedea Scriptură pentru întreagă înțelepciune cetindu-se, se mîhnește: De va vedea adunare de părinți folositoare, se abate și o defaimă: Dacă va vedea asprime de părinți, se îngreșează: Dacă pentru post ar auzi, se tulbură. Întru adunarea fraților, nu se veselește: Dacă va vedea muieri, se strălucește cu fața, aleargă sus și jos ca slujitor, să se arate: Atunci și la cântare puternic se arată: puternic și întru spune șegi, și întru a face răsuri, cum să se îndulcească pe sine, și frumos și vesel să se arate muierilor celor ce sau întâmplat de față. Întru liniște posomorât și neputincios este. Deci mișel și ticălos este acela ce nu are înfrânare întru tot chipul și lucrul. Pentru aceia fraților, auzind rodirile înfrânării, și munukile pg. 130. r. 14 cuvântul 2 ne înfrânării, ia să fugim de la dânsa, și să ne lipim de înfrânare: Că mare este darea de plată a înfrânării, și nu este hotar mărimii ei. Deci negreșit fericit este cu adevărat acela ce au câștigat înfrânare: Fericit este acela ce întru fapta bună pe sine sau bine rânduit, și întru lucrurile dreptății a străluci sau sânguit: Și fericit este acela ce nu au făcut ascunsă pe ceia ce nu place lui Dumnezeu, ci la tot adevărul au slujit, și toate faptele lui întru lumină sau făcut, și care nu sau întocmit cu tot gândul care îl sfătuiește deșarte. Și ce voi face eu acela ce pe toată fapta bună o am lăudat, și nici întru una din trînsale nu am petrecut, ci întru toate relele anii mei i-am cheltuit;

Însărcinați pe oameni cu sarcini grele de purtat, și nici cu unul din degete nu vă atingeți. Matei 23, 4. Pentru aceia rog pe dragostea voastră a tuturor, blagosloviții lui Hristos, și părtașii raiului, sârguiți-vă toți a plăcea lui Hristos celui ce v-au ostășit pe voi, să nu cumva vreo unul din voi să se lepede afară, ca unul ce au defăimat și sau lenevit. Câți cu darul lui Hristos sub jug vă aflați, luați-vă aminte să nu faceți voile trupului, ca nu fără de răspuns să ne aflăm la înfricoșatul divanul acela, 2Cor. 5, 10, (pg. 131. ultimile ânduri.) întru care se va face răsplătirea fiecăruia, ori bine ori rău de au lucrat cineva. Rom. 14, 12. Și vai mie atunci că fără îndrăzneală voi sta înaintea: Și ce voi face în ceasul netrecutei nevoi; Fericiți sunt câți atunci cu îndrăzneală vor sta înaintea judecătorului: Care vor lua sfânta plată din mâna Domnului. Și vai de cei ce se vor rușina atunci pentru prea mic, și de nimic lucru. Adică ce zic: Ce fel de răspuns va fi celui pentru iubirea de slavă prihănit, sau pentru obrăznicie, sau pentru neascultare, sau pentru nesupunere, sau pentru lăcomia pântecelui, sau pentru îndrăzneală, sau pentru multa cuvântare, sau pentru mândrie, sau pentru stăpânire, sau pentru trufie, sau pentru zavistie, sau pentru pricire, sau pentru iuțime, sau pentru ocară, sau pentru clevetire; Ce răspuns celui ce pentru acestea prea mici va să fie prihănit; Care câștig, sau care dulceață dintru aceasta îți vie ție; Și care greutate este a se păzi de acestea; Pentru aceia vă rog pe voi fraților, cu nici una dintru acestea vreo unul din voi să nu se osândească. Că pentru păcatele cele grele bine știu că vă feriți voi: Iar pe acestea, ca pe niște prea mici, fiecare le defaimă, socotind că nici o cercetare pentru acestea nu este: Și prin acestea ne prinde pe noi diavolul: Pentru că face pe fiecare din noi să le defăimăm ca pe niște prea de nimic. Ci sârguiți-vă a nu vă prinde întru acestea: Ci cu toată păzirea păziți-vă pe sine, pentru ca împreună cu Hristos să vă proslăviți: Că a Lui este slava în vecii vecilor, amin.

DIN VIAȚA CUVIOSULUI EFTIMIE.

Și nevoit era economul și cele către trebuință a le câștiga: Și au câștigat încă și dobitoace spre slujirea părinților. Și era oarecare-le în lavră Asian cu neamul, iar Auxentie cu numele: Care-le rugându-se de economul slujba dobitoacelor să o ia, de treabă socotit fiind la acea slujbă nu primea. Deci pe economul neascultând-ul au făcut pe Ioan și Kirion preoții ca să roage pe Auxentie, să primească slujba. Iar el nici aceștia rugându-l nu s-au plecat. Iar sosind Sâmbăta, au arătat economul Marelui cele pentru Auxentie, către care trimețând și chemându-l, au zis marele Eftimie: Ascultă-ne pe noi, fiule, și primește slujba. Iar el răspundea: Nu pociu, cinstite părinte, pentru că trei sunt cele ce mă opresc pe mine aceasta a o săvârși:

Întâi neobișnuința laturii, și neștiința limbii cei de loc: Iar a doua, frica curviei: A treia, aceia, nu cumva prin o smulgere ca aceasta nu voi mai putea a șede în chilie și a liniști. Iar marele Eftimie au zis: Rugăm pe Dumnezeu a nu te vătăma tu de nici una din acestea: Pentru că nu-i nedrept Dumnezeu a uita ascultarea ta, mai ales cunoscând că pentru a Lui poruncă, și frica Lui, slujești robilor Lui, după tăria cea de la dânsul dată. Deci auzi pe Domnul zicând: Nu am venit a mă sluji, ci a sluji. Și, nu fac voia Mea, ci voia Tatălui celui ce m-au trimis pe mine. Ioan 6, 38. Acestea toate zicându-le, năsilnicindu-se Auxentie n-au ascultat. Atunci răstindu-se prea blândul Eftimie au zis: Noi, o fiule, ceia ce socoteam a-ți fi de folos ție, te-am sfătuit: Iar tu rămânând întru nesupunere, acum vei vedea care-i plata neascultării. Deci îndată Auxentie de un tremur drăcesc cuprinzându-se au căzut pe pământ. Și părinții cei de față rugau pe Marele pentru dânsul. Iar bătrânul au zis către dânsii: Acum înaintea ochilor voștri cuvântul cel dumnezeiesc sau plinit, acela ce zice: Împotrivă cuvântări ridică cel rău, iar Domnul înger nemilostiv trimite asupra lui. Și spre mai mult rugat fiind de părinți prea milostivul bătrân, apucându-l pe dânsul de mână l-au ridicat, și pecetluindu-l pe dânsul cu semnul crucii, l-au făcut sănătos, Atunci Auxentie se ruga să ia iertare a greșelilor celor ce au trecut, și rugăciune pentru întemeierea celor ce vor să fie. Și zice lui sfântul: Plata a supunerii mare este, de vreme ce voiește Dumnezeu ascultarea decât jertfa. Iar neascultarea moarte lucrează. Și făcând rugăciune pentru dânsul, și așa Auxentie au primit slujba cu bucurie și cu osârdie.

A SFÂNTULUI ISAIEI PUSTNICULUI CUVÂNT AL 3, PENTRU AȘEZAREA NOILOR ÎNCEPĂTORI ȘI A CELOR DE PRIN CHILII.

Mai întâi de toate avem trebuință de smerita cugetare, întru toate fiind gata a zice: Iartă, în orice fel de cuvânt ce auzim, sau lucru, că prin smerita cugetare, toate a-le celui ce ne stă împotrivă se strică. Nu te număra pe sine întru tot lucrul tău, ca să fii fără de tulburare întru gândurile tale. Aibi fața ta posomorâtă, iar blând cu oamenii cei străini: Ca frica lui Dumnezeu să locuiască întru tine. De te vei duce în cale împreună cu frați, depărtează-te pe tine puțin, ca să taci, și mergând, nu lua aminte aici și acolo, ci cugetă întru gândul tău, sau te roagă lui Dumnezeu întru inima ta. Și ori în ce loc găzduiești, nu te arăta cu îndrăzneală, ci fii cucernicindu-te întru toate. La ceia ce ți se pune ție înainte, tinde mâna ta la aceia, ca și cum te-ai sili a mânca. Mai tânăr fiind, să nu îndrăznești a tinde mâna ta a băga în gura altuia. Și în locul ce ai a te culca să nu te acoperi împreună cu cineva, ci multe rugăciuni fă în inima

ta înainte de a adormi. Iar dacă ai ostenit în cale, și vei a te unge cu puțin unt de lemn, pentru osteneala căii, picioarele tale fă numai a se unge, sfiindu-te a le descoperi pe dânsule: Iar trupul tău nu lăsa a se unge cu unt de lemn, afară de nevoie sau ne trebuință. Șezând tu în chilia ta, de va veni frate străin către tine, fă-i lui și tu într-acest fel, unge-i picioarele lui, și-i zi lui: fă dragoste și ia puțin unt de lemn, și pune înlăuntrul tău, iar de nu va vrea a lua cu odihnă, nu-l supăra pe dânsul: iar de este bătrân lucrător, silește-l pe dânsul până ce îl vei unge pe el tot. Șezând tu la masă împreună cu frate, mai tânăr fiind, să nu-i zici lui mănâncă, ci-ți adu aminte de păcatele tale, ca să nu mănânci cu dulceață: și-ți tinde mâna ta înaintea ta numai: Iar de este ceva înaintea altuia, să nu întinzi mâna ta la aceia. Iar hainele tale vor fi acoperind picioarele tale, și genunchele tale vor fi lipite unul de altul. Iar de vor fi străini cei ce mănâncă, dă-le lor mâna într-o ochi blând: Și când vor înceta de a mânca, zile lor a doua oară și a treia oară: Faceți dragoste, mai mâncați ceva puțin. Și mâncând, să nu ridici fața ta spre aproapele, și să nu ei aminte aicea și acolo, și să nu grăiești cuvânt deșert. Să nu-ți tinzi mâna ta la ceva vreo dată vrând aceia, dacă nu vei zice, blagoslovește. Și bând apă, să nu lași gâtulejul tău a face sunet, precum lumenii. Șezând tu împreună cu frați, de-ți va veni ție flegmă, să nu o lepezi pe dânsa înaintea lor, ci scoală-te și leapădă-o pe dânsa afară. Nu-ți tinde trupul tău văzându-te de oameni. De te îneacă pe tine căscătura, să nu deschizi gura ta, și va fugi de la tine. Să nu deschizi gura ta rânând nicidecum, că ne frică este. Să nu poștești ceva a aproapele văzându-o, nici îmbrăcăminte, nici brâu, nici culion, și să nu-ți îplinește pofta ta făcându-te după asemănarea lui. De vei face ție carte, să nu înfrumusețezi podoaba ei, că patimă a ta este. De vei greși în lucru, nu minți, rușinându-te, ci pune metanie zicând: Iartă-mă, și greșeala trece. De-ți va zice ție cineva cuvânt aspru, să nu-ți înalți inima ta asupra lui: Ci sârguiește a-i pune lui metanie, mai întâi de a se face defăimare în inima ta, de vreme ce mânia cu sârguință vine. De te vei cleveti de cineva în lucru, să nu te tulburi: Ci pune metanie zicând: Iartă-mă, că nu voi mai face: Ori de știi lucru ori de nu știi, că toate acestea sporiri sunt ale tinereții. De vei face lucrul mâinilor tale, să nu fii ne băgător de seamă, ci grijește de dânsul într-o frica lui Dumnezeu, ca să nu păcătuiești într-o necunoștință. Tot lucrul mâinilor când te înveți, zi celui ce-ți arată ție, și nu te rușina a-i zice lui adesea: fă dragoste, vezi aceasta, de este bun, sau nu. De te va chema pe tine fratele tău când ești la lucrul mâinilor tale, sârguiește-te a vedea ce voiește, și fă aceia dimpreună cu dânsul lăsând lucrul tău. După ce vei înceta a mânca, intră în chilia ta, și fă slujbele tale, și să nu șezi a vorbi împreună cu cei ce nu te folosesc pe tine: Iar dacă sunt bătrâni cei ce grăiesc cuvântul lui Dumnezeu, zi bătrânului tău: Să șed să ascult, sau să merg la chilie; Și orice îți va zice ție fă. De te va trimite pe tine la loc străin pentru vreo treabă, zi lui: Unde vei să găzduiesc; De ce lucru ai trebuință; Și orice îți va zice ție fă, să nu adaogi, nici să schimbi. De vei auzi cuvinte afară, să nu le ții pe dânsule, și venind

să le spui altuia: Că de vei păzi urechile tale, nu va păcătui limba ta. De voiești a se face lucru, și fratele cu care dimpreună locuiești, nu voiește a se face aceasta, slobozește-i lui voia ta, ca să nu se facă prigonire și să se întristeze. Când vei intra a locui împreună cu frate ca un nemernic, să nu-i poruncești lui în vreun lucru, și să nu voiești ai fi lui cap. De vei locui împreună cu frați, să nu voiești a te număra și tu dimpreună cu dânșii în cuvântul lor: De-ți vor porunci ție lucrul care nu-l voiești, luptă-te cu voia ta, până când vei face acela, ca să nu-i scârbești pe dânșii, și să-ți piezi ne îndrăzneala și dimpreună locuința lor cea pașnică. De vei locui dimpreună cu frate, și-ți va zice ție: fierbe-mi ceva, zii lui: Ce voiești voi face: Și de te va face pe tine întru stăpânire, zicându-ți: Ori ce voiești, ceia ce voiești fă cu frica lui Dumnezeu. De locuiți unii împreună cu alții, și este lucrul nu cu dinadinsul, fă, împărtășiți-vă întru acela toți, și nu cruța trupul tău, pentru știința tuturor. Când te vei scula dimineața în fiecare zi, mai întâi de a lucra lucrul mâinilor tale, cugetă întru cuvintele lui Dumnezeu, și de este ceva ca să așezi, sau rogojină, sau vas, sau alt orice lucru, fă aceasta cu sârguință fără de lenevire, de este lucru ce are plată, împărtășească-se dimpreună cu tine și fratele tău, și să nu-i zavistuiiești lui: Iar de este lucru mic, și va zice unul altuia: Mergi frate lucrează, că eu singur voi face aceasta, să-l ascuți pe Dânsul. Acela ce ascultă acela este cel mare. Dacă va veni la tine frate străin, ai fața ta veselă către dânsul, întru întâmpinarea voastră, și vasul ce-l ține, ține-l tu cu bucurie, și când se duce el, fă iarăși așijderea, și închinăciunea ta către dânsul să se facă cu blândețe și cu frica lui Dumnezeu, pentru ca să nu i se facă lui pagubă: Și păzește-te pe sine ca să nu-l întrebi pe dânsul, ceva din cele ce nu te folosesc: Ci fă-l pe el a se ruga, și când va șede, zii lui: Cum te afli; și încetează până la cuvântul acesta, și dă-i lui carte ca să cetească. Iar dacă au venit de la osteneală, fă-l pe dânsul a se odihni, spală-i lui picioarele. De-ți va aduce cuvinte necuviincioase, roagă-l pe dânsul întru dragoste, grăind: Iartă-mă, că neputincios sunt, și nu pociu să țin. Iar de este neputincios, și hainele lui întinate, spală-le pe ele: Iar de este prot [] pg. 143 r. 18. cuv. 3, și hainele lui rupte, coase-i-le pe ele: Iar de este încongiurătoriu, să nu-l bagi pe dânsul înăuntru peste aceia, ci fă cu dânsul milă întru dragostea lui Dumnezeu: Iar de este trecător pentru Dumnezeu, și găzduiește la tine a se odihni, să nu-ți întorci fața ta de către dânsul, ci primește-l pe el cu bucurie, dimpreună cu credincioșii ce au găzduit la tine: Iar de este sărac, să nu-l trimiți pe el deșert, ci dă-i lui din blagoslovenia care ți-au dato ție Dumnezeu, ca acela ce cunoști, că cele ce ai, nu sunt ale tale, ci darul de la Dumnezeu este. Dacă va pune ceva la tine vreun frate, să nu deschizi a știe ceia ce are, fără de dânsul, iar de este cinstit foarte lucrul ce sau pus întru păstrare la tine, zi lui: Dă-mi acesta în mâinile mele. De vei merge în loc străin, în casa cuiva, și va ieși, și te va lăsa pe tine singur, să nu ridici fața ta în sus, a pricepe vasele cele din casa lui, și să nu deschizi nimic, nici fereastră, nici vas, nici carte, ci zi lui când iese: Dă-mi puțin lucru până ce vei veni, și orice îți va da ție, fă fără de lenevire, să

nu lauzi fără numai cele ce ai văzut: Iar cele ce ai auzit, să nu le spui ca și cum le-ai fi văzut. Să nu defaimi pe cineva pentru shima lui. De vei sta pentru apă, sau și pentru trebuința de nevoie vei șede, să nu fii ne băgător de seamă, ci îți adu aminte de Dumnezeu că ia aminte la tine. De te vei scula în chilia ta a face slujba ta, să nu fii ne băgător de seamă întru lenevire, și în loc de a cinsti pe Dumnezeu, să te afli mâniindu-L pe El, ci stai cu frica lui Dumnezeu, să nu te razimi pe sine de perete, și să nu slăbești picioarele tale, stând întru unul, și ușurând pe altul, ca cei fără de minte: Și stai împotriva inimii tale, a nu înconjura întru voile tale, ca să primească Dumnezeu jertfa ta. De cântați unii dimpreună cu alții, fiecare din voi să facă rugăciunile sale: Și de este împreună cu voi străin, rugați-l pe el cu dragoste, ca să facă și el rugăciune, și ziceți-i lui până de două ori, sau de trei ori fără de prigonire. În vremea rugăciunii tale stai împotriva cugetelor tale, simțurile tale stând întru frica lui Dumnezeu, ca să te învrednicești tainelor, și să te tămăduiască pe tine Domnul. Vezi să nu lași trupul tău ne înfrumusețat sau neîngrijit întru întinare, și să te fure pe tine slava deșartă. Iar cel mai tânăr să se lase pe sine întru toată ne înfrumusețarea trupului său: Că aceasta îi este lui de folos. Cel mai tânăr să nu se îmbrace vreodată cu haine frumoase, până ce va ajunge în vârstă de bărbat: pentru că vindecare a lui este. Și să-și facă lui măsură întru vin până la trei pahare întru nevoie, și întru răs să nu își golească dinții săi nici de cum, iar fața lui să ia aminte jos, rușinându-se. Și vrând a se culca, să fie încins cu brâul lui, și să se nevoiască, a nu băga mâinile sale înlăuntrul lui: pentru că multe patimi are trupul, pe care le săvârșește inima. De-l va apuca pe dânsul nevoie în loc străin, să poarte încălțăminte: iar până va fi în chilie să se nevoiască a nu purta încălțăminte. Și când umblă el să fie mâinile lui lipite de brâul lui, și să nu le clătească pe dânsele ca lumenii. Și umblând cu cei mai mari decât tine, nici de cum să nu mergi înaintea lor. Și stând cel mai mare și grăind cu cineva, să nu fii ne băgător de seamă și să șezi: ci stai până ce îți va da ție chip ce vei face. Dacă vei merge în cetate, sau în sat, ochii tăi să fie căutând jos, pentru ca să nu îți ridice ție războaie în chilia ta. În loc străin să nu te culci în casa cuiva, unde se teme inima ta că vei păcătui. De vei mânca în vreun loc, și vei afla cum că trebuie să mănânce acolo muier, să nu șezi nici de cum: că-ți folosește ție mai bine a scârbi pe cel ce tea chemat pe tine, decât a prea curvi ascuns inima ta: Și până la haine muierști de vei putea să nu iei aminte. Mergând tu în cale de îți va zice ție vreo muier: Pace ție. răspunde-i ei în inima ta, căutând jos cu ochii tăi. De te-ai trimis în cale cu un bătrân, vasul ce-l purtați cu voi să nu-l dai să-l ducă bătrânul nici de cum. Iar de vă veți afla amândoi tineri, duceți-l câte puțin, și cel ce-l duce, să meargă înainte.

A SFÂNTULUI ISAAC SIRUL.

CUVÂNTUL, 7.

PENTRU RÂNDUIALA NOILOR ÎNCEPĂTORI, ȘI PENTRU AȘEZAREA ȘI A CELOR CE NU SE CUVIN LOR.

Aceasta este rânduiala cea întreg înțeleaptă, și lui Dumnezeu iubită, a nu căuta cu ochii împrejur aicea și acolo: Ci totdeauna la cele dinainte a se întinde, și a nu cuvânta deșertăciuni, ci numai singur pe cele de nevoie a le grăi, și cu îmbrăcămînți sărăcești a se îndestula întru trebuința trupului. Așa și pe mâncări care alcătuiesc pe trup a le unelti, iar nu pe lăcomia de pânțece. A se împărtăși din toate câte puțin, și nu pe unele a le netrebni, iar pe altele ale alege, și dintru acestea a voi să-și umple pânțelece. Mai mare decât toată fapta bună este deslușirea. Iar de vin, fără de prieteni, și fără de neputință, sau fără de slăbiciune, să nu te împărtășești. Să nu curmezi cuvântul celui ce grăiește, și ca un nepedepsit săi grăiești împotriva: Ci ca un înțelept fii întărit. Și ori unde te-ai afla, mai mic pe tine socotește-te, și slujitor al fraților tăi, să nu-ți dezgolești înaintea cuiva vreunul din mădulările tale, nici să te apropii de vreun trup al cuiva, fără de pricină de nevoie. Nici să lași pe cineva să se apropie de trupul tău, fără de binecuvântată, precum am zis, pricină. Abate-te despre îndrăzneală, ca despre moarte. Și câștigă-ți rânduiala întreg înțeleaptă a somnului tău, ca să nu se depărteze de la tine puterea cea ce te păzește pe tine (îngerul). Și ori unde vei dormi, de este cu puțință, nimeni să te vadă pe tine. Scuiatul înaintea cuiva să nu-l lepezi. Iar dacă îți va veni ție tuse șezând tu la masă, întoarceți fața ta înapoi, și așa tușește. Cu întreagă înțelepciune mănâncă, și bea, precum se cuvine fiilor lui Dumnezeu. Să nu îți întinzi mâna ta a lua ceva cu obrăznicie de dinaintea prietenilor tăi. Și dacă va șede cu tine vreun străin, îndeamnă-l pe el o dată, și de două ori să mănânce, și cu bună rânduială pune la masă, și nu cu tulburare. Cu bună rânduială șezi, și cu sfială și strâns, ne golindu-ți nici unul din mădularele tale. Când vei căsca, acoperă-ți gura ta, ca să nu se vadă (căscătura), că ținându-ți răsuflarea ta, va trece. Dacă vei intra în chilia mai marelui tău, sau a prietenului, sau a ucenicului, păzește-ți ochii tăi, ca să nu vadă ceva din cele ce sunt acolo: Iar dacă vei fi silit de gând, ia aminte, ca să nu-l ascuți, și să faci aceasta: Că acela ce întru acestea cu obrăznicie se află, străin este de chipul monahicesc, și de a lui Hristos, celui ce pe chipul acesta ni l-au dăruit nouă. Să nu ei aminte la locurile acelea, întru care sunt ascunse vasele chiliei prietenului tău. Cu liniște deschide-ți ușa ta, și o închide, și pe a prietenului tău asemenea. Să nu intri la cineva de năprasnă, ci bătând din afară, și poruncindu-ți-se, atunci să intri cu evlavie. Să nu te grăbești întru umbletul tău, afară de trebuință de nevoie care te silește pe tine. Fă-te ascultătorul tuturor întru tot lucrul bun, însă celor iubitori de agoniseală, și celor iubitori de argint, și lumenilor să nu le urmezi, ca să u se facă

lucru diavolesc. Cu blândețe vorbește tuturor, și cu întreagă înțelepciune caută către toți, și să nu îți saturi ochii tăi din fața cuiva. Călătorind în cale, să nu întreci pe cei mai mari decât tine: iar dacă va rămânea prietenul tău, puțin mergând înainte, așteaptă-l pe dânsul. Că acela ce nu face așa, nebun este, și asemenea porcului celui ce nu are lege. Iar dacă va grăi prietenul tău cu oare carii ce l-au întâmpinat pe el, așteaptă-l pe el, și să nu-l silești pe dânsul. Cel sănătos să zică celui bolnav, mai înainte de vreme, să facem trebuința. Să nu mustri pe cineva pentru vreo greșală, ci pe sine-ți socotește-te vinovat, și pricinuitor al greșelii. Nu te lepăda a face tot lucrul cel prost cu smerită cugetare, nici iarăși te feri. Și dacă vei fi silit să râzi, să nu ți se vadă dinții tăi. Și dacă vei fi silit să grăiești cu muieri, întoarce-ți fața ta despre vederea lor, și așa vorbește cu dânsele. Iar despre monahii depărtează-te ca de foc, și ca despre cursa diavolului, și despre întâlnirea și împreună vorbire și despre vederea lor, ca să nu să răcească inima ta despre dragostea lui Dumnezeu, și să-ți întinezi inima ta cu noroiul patimilor, măcar deși vor fi surori după trup ale tale, ca despre niște străine ferești-te pe sine-ți. Din amestecarea cea cu rudeniile tale păzește-te, ca să nu să răcească inima ta despre dragostea lui Dumnezeu. De îndrăznelele cele cu cei tineri, și de vorbire fugi, ca de prietenia diavolului. Pe unul aibil împreună vorbitor, și împreună tănuitor, adică pe cel ce se teme de Dumnezeu, și acela ce ia aminte de sineși totdeauna: Carele sărac este adică în locașul său: Dar bogat întru Tainele lui Dumnezeu, și pe acela ce ia aminte la sineși totdeauna: Despre tot omul ascunde-ți tainele tale, și faptele tale, și războaiele tale. Să nu șezi cu capul gol înaintea cuiva, afară de nevoie. Și cu întreagă înțelepciune la trebuința ta cea de nevoie ieși, ca și cum cucernicindu-te de îngerul acela ce te păzește pe tine, și cu frica lui Dumnezeu săvârșește-ți treaba, și silește-te pe sine-ți până la moarte, măcar deși inima ta se dezgustă. Mai bine este ție a mânca otravă de moarte, decât cu muieră a mânca, măcar de ar fi și maică-ta, și soră-ta. Mai bine îți este ție a locui împreună cu balaur, decât să dormi împreună cu tânăr, și împreună să te acoperi, măcar deși ar fi frate al tău după trup. De ți-ar zice ție cineva mai mare decât tine mergând tu în cale: Vino să cântăm, să nu-l ne-ascuți pe dânsul. Iar dacă nu-ți va zice, tu cu limba adică taci, iar cu inima slăvește-l pe Dumnezeu. Să nu stai împotriva cuiva pentru ceva, nici să te sfădești, nici să minți, nici să te juri pe numele Domnului Dumnezeului tău. Defăimează-te, și să nu defăimezi. Nedreptățește-te, și să nu nedreptățești. Mai bine este să se strice cele trupești împreună cu trupul, decât să se păgubească cele ale sufletului. Întru judecată cu cineva să nu intri, ci rabdă osândit, fiind neosândit. Să nu iubești cu sufletul tău ceva din cele lumești: Ci supune-te egumenilor și celor mai mari, și de amestecarea cea cu dânșii depărtează-te: Că aceasta este cursă, care prinde pe cei leneși întru pierzare. O lacomule cu pântecel, acela ce cauți să slujești pântecelui tău, mai bine este ție cărbuni de foc a băga în pântecelul tău, decât prăjiturile egumenilor și ale stăpânitorilor. Varsă-ți mila ta peste toți, și fă-te strâns și sfiit pre

toți. Despre multa cuvântare pe sine-ți ferește-te: Că aceasta stinge din inimă mișcările cele gândite care de la Dumnezeu odrăslesc. Fugi de a dogmatisi, ca de un leu fără de rânduială: Nici iarăși împreună cu ucenicii Bisericii să intri întru aceasta, nici iarăși cu străini. Și prin ulițile celor mânioși, și a celor sfăditori să nu treci, ca să nu umpli inima ta de mânie, și de tot să domnească pe sufletul tău întunericul rătăcirii. Cu cel mândru să nu locuiești împreună, ca să nu se ridice de la tine lucrarea Sfântului Duh, și să te faci locaș la toată patima rea. Pe păzirile acestea dacă le vei păzi, o omule, și dacă te vei îndeletnici pe sine-ți totdeauna întru cugetarea lui Dumnezeu, întru adevăr va vedea sufletul tău întru sineși lumina lui Hristos, și în veac nu se va întuneca. Lui i se cuvine slava, și stăpânirea în veci, Amin.

A SFÂNTULUI CASIAN.

În toate Obștejițiile cele de prin Egipt, și din tot răsăritul, aceste canonisitoare închipuiri se păzesc. Acela ce au venit la obște și voiește ca să se facă monah, nu mai înainte se păzește în mănăstire înăuntru, până ce nu ar arăta oarecare dovadă, și cercare de dorul cel către Dumnezeu, și de smerenie și de îndelungă răbdare, pin prea multă răbdare. Deci ispitit fiind întru acestea, primit la dânșii se face, și se învață din averea lui a nu avea ceva învistierit. Deci așa fiecare se golește de avuția sa cea mai de întâi, cât nici singură îmbrăcămintea, cu care îmbrăcat au venit, de aceea nu se iartă a o mai purta: Ci frații toți strânși fiind, adus fiind în mijloc, se dezbracă de hainele sale, și prin mâinile starețului, cu hainele mănăstirii se îmbracă, cât prin această închipuire să cunoască el, cum că de toate lucrurile cele lumești, și de trufie, și de îngâmfare dezgolindu-se, sau îmbrăcat în sărăcia lui Hristos: Și cum că fără de rușinare împreună se numără pe sineși și se potrivește cu trupul frățimii. Iar hainele cele ce le dezbracă, luându-le economul Mănăstirii, în multă vreme le păzește, punându-le deosebi, până când dovada sporirii și a petrecerii și a răbdării, pe care în multe feluri de ispite, o va arăta. Și dacă îl vor afla pe dânșul putincios întru acestea a răbda, și întru sârguința și întru înfocata fierbințeală, întru care au început petrecând, cu ceilalți împreună îl numără. Iar dacă oarece neajungere de cârteală, sau greșeală cât de mică de neascultare în dânșul de vor pricepe, dezbrăcându-l pe acesta de cele ce l-au îmbrăcat ale Mănăstirii, și cu hainele cele mirenești iarăși îmbrăcându-l, îl izgonește din obște. Cât dintru aceasta cu de amănuntul (primire) a nu fi lesnire celui ce voiește așa prost a se depărta de la Mănăstire. Ci pe acela ce nu petrece după toate întru a sa mărturisire, îl îmbracă în haină mirenească, și așa îl slobod din Mănăstire. Iar când cel primit, întru aceasta care am zis cu dinadinsul (cercare) ispitit va fi, și fără de prihană se va arăta, nu

îndată i se dă voie a se amesteca cu soborul fraților: Ci se dă celui rânduit a avea grija străinilor. Și acestora toată sârguința, și slujba a face se poruncește. Și când un an întreg va sluji străinilor fără prihană, închipuindu-se prin aceasta către smerenie, și îndelunga răbdare, împreună se numără de aceea cu soborul fraților: (Și) cel ce are această grijă (se rânduiește) ca să-l învețe pe dânsul pe cel ce sau făcut ucenic, prin care cale începând, va putea la cea desăvârșit faptă bună a ajunge. Deci întâi îl învață ași birui pe ale sale dulceți, pentru ai porunci cele împotriva voilor lui: Pentru că nu în alt fel (zic) părinții, va putea cineva pe ale sale dulceți ale înfrâna, sau mânia a birui, sau scârba, sau smerenie a câștiga, sau prost cu frățime bine a săvârși viața de obște, de nu mai întâi prin ascultare va omorî pe ale sale voi. Și cu aceste închipuiri, și învățături pe cel ce sau făcut ucenic sporindu-l, pe rând îl învață iarăși, a nu ascunde pe ale sale gânduri, ci îndată când îi vor veni, pe acestea părintelui său ale descoperi: Și nimic pentru alegerea acestora inimii sale a crede: Ci aceea a o cunoaște cum că este bună sau rea, care cu alegerea sa ispitindu-o părintele o va arăta. Și acest fel de supunere se păzește la dâșii, cât a nu îndrăzni cineva afară de voia starețului, nici din chilia unde șede a ieși. Și așa pe cele poruncite de la dânsul se sârguiesc ale săvârși, ca și cum de la Dumnezeu primindu-le ei. Și șezând în chilii, și lucrului, și cetirii, și rugăciunii cu toată sârguința luând aminte, de ar auzi bătând în ușa fiecăreia chilii, sau la rugăciunea cea de obște, sau la orice lucru, pe aceștia afară chemându-i, îndată deodată pe toate lăsându-le, spre cea poruncită se pornesc cu toată osârdia, pe fapta bună a ascultării râvnindu-o, pe care nu numai lucrul mâinilor, și decât cetirea și decât liniștea cea în chilie: Ci și decât toate faptele cele bune mai întâi o cinstesc: Și pe acestea pe toate mai de jos le socotesc. Iar întru altele aceea de prisos este și a zice: Cum că nimeni din dâșii alt ceva are, afară de mantie, și de dulamă, și de încălțăminte, și de cojoc, și de rogojină. Rușine socotind a se zice la dâșii: Carte a mea, condei al meu, tablă a mea, sau alt ceva al meu: Și fiecare dintru aceștia, atâta câștig în toată ziua adună Mănăstirii din lucru și din sudoarea sa, cât nu numai trebuințelor sale a ajunge, ci și la slujirea străinilor, și a săracilor a ajuta. Și așa ostenindu-se nu se îngâmfiază, nu se mândresc, nici cineva din dâșii din lucrul său, și sudoarea cere mai multă odihnă, decât trebuința ceea ce se dă. Nu avere de ori ce fel de materie lui-și își agonisește, nemernic și străin de toată lumea pe sine avându-se, și rob și slujitor al fraților socotindu-se, decât stăpân al orice fel de lucru pământesc. Iar de va sfârâma cineva vas, sau orice lucru va pierde, mărturisește starețului, greșeala lenevirii sale, și așa pocăindu-se ia iertăciune. Și ori care spre un lucru fiind chemat, sau la pravila Bisericii mai cu zăbavă va ajunge: Sau cu asprime, sau cu obrăznicie va răspunde, sau cârtind ascultarea cea poruncită va face, sau mai cu lenevire, sau decât lucrul, și decât ascultarea mai mult cinstind cetirea, lucrurile cele poruncite lui mai cu zăbavă le va săvârși: Sau slobzindu-se pravila Bisericii nu degrabă spre lucrul său va alerga, sau cu cineva va vorbi afară de trebuința cea de nevoie, sau

mâna altuia va apuca cu îndrăzneală, sau ceva din cele asemenea acestora va greși, sub acest fel de certare se pune: Adunându-se frații la pravila Bisericii, aruncându-se pe sine-și pe pământ, cere iertăciune greșelii sale. Iar cele mai groase greșeli decât acestea de se va afla cineva făcând, care sunt acestea: Nebăgarea de seamă, împotriva cuvântarea cu mândrie: Sau ieșirea din Mănăstire, fără de blagoslovenia starețului. Sau vorba către muieri, sau către cineva din cei afară de obște, sau mânie, sau sfadă, sau vrăjmășie, sau pomenire de rău: Sau iubire de argint, care este lepra sufletului: Sau avere a orice fel de lucru afară de cele ce se dau de la starețul, sau hrană fără de blagoslovenie, cu chip de furțișag făcându-se: Și cele asemenea acestora, nu sub certarea cea zisă se pune, ci sub mai grea și mai mare. Și de nu se va îndrepta, se scoate din Mănăstire. Și atâta smerită cugetare, și sârguință la slujbă se săvârșește de dânșii. Cât nici stăpânitorilor de la robi sar putea să se dea.

DIN PATERIC.

Zisa Ava Antonie: Că ascultarea cu înfrânare, supune fiarele.

Zisa Ava Isaia, către cei ce încep și se supun la părinți sfinți. Că cea dintâi boială nu se șterge, precum la porfiră. Și că precum mlădițele cele tinere cu lesnire se sucesc și se pleacă. Așa și noii începători fiind întru supunere.

Zisa Ava Moise către oarecare frate: Vino frate întru ascultarea adevărului, unde este smerenia, unde este tăria, unde este bucuria, unde este răbdarea, unde este îndelunga răbdare, unde este iubirea de frăție, unde este umilința, unde este dragostea. Căci acela ce are ascultare bună, de toate poruncile Domnului este plin.

Mers-au odinioară patru schitioți la marele Pamvo, îmbrăcați fiind cu piei, și au vestit fiecare fapta bună a altuia. Unul postea mult: Al doilea, ne câștigătoriu era: Al treilea, au câștigat multă dragoste: Iar al patrulea, douăzeci și patru de ani avea întru ascultarea unui bătrân. Deci au răspuns lor Ava Pamvo: Zic vouă, că fapta bună celui de al patrulea, mai mare decât a celorlalți este. Că fiecare din voi orice faptă bună au câștigat, cu voia sa au ținut: Iar acesta, voia sa tăindu-o, voia altuia face: Și pentru aceasta mai mare decât voi este. Căci unii ca aceștia mucenici sunt, dacă până în sfârșit vor păzi.

Zisa Ava Iperhie: Ascultarea, amanet este al monahului: Acela ce o au câștigat pe aceasta, se va auzi de la Dumnezeu, și cu îndrăzneală lângă cel ce sau răstignit va sta. Că Domnul cel ce sau răstignit, ascultător a fost până la moarte.

Doi frați trupești au venit să locuiască întru o Mănăstire. Din care unul postitor era: Iar celălalt ascultarea și-a ales. Și orice îi zicea lui Părintele fără de îndoială făcea, că-i zicea lui de multe ori: Mănâncă de dimineață, și el mânca. Și iar să nu mănânce până seara, și nu mânca, și la altele așijderea, orice i se porunca, cu bucurie

împlinea. Și pentru ascultarea lui se slăvea de toți în Mănăstire. Iar pizmuind fratele lui pustnicul, au zis întru sine-și: Îl voi ispiti pe el de are ascultare. Și venind către Părintele, au zis: Trimite cu mine pe fratele, ca să mergem la oarecare trebuință, și l-au slobozit pe el Ava. Deci dacă au venit la râu unde era mulțime multă de crocodili, au zis pustnicul către fratele: Pogoară-te în râu și treci: Și sau pogorât, și au venit crocodilii și-i lingea trupul lui, și nu l-au vătămat. Și văzând pustnicul iau zis lui: ieși din râu, și au ieșit nevătămat. Deci călătorind au aflat un trup pe cale lepădat, și au zis pustnicul: De am avea o vechitură, am pune deasupra lui: Răspuns-au fratele: Mai vârtos să ne rugăm, doară cumva va învia, și au stătut la rugăciune, și rugându-se ei au înviat mortul. Și se lăuda pustnicul zicând, că pentru pustnicia mea au înviat mortul. Dar au descoperit Dumnezeu Părintelui Mănăstirii toate. Și dacă sau întors, au zis Ava către pustnic: Ce așa ai ispiti pe fratele tău până la râu; Și pentru ascultarea lui au înviat mortul.

Zisa Ava Ruf: Că acela ce șede întru supunere la Dumnezeiesc Părinte, mai mare plată are, decât acela ce se depărtează singur de sineși în pustie. Și zicea așa: Că au povestit oarecare-le din părinți zicând: Că au văzut patru rânduieli în cer: *Întâia* rânduială era, când omul, este bolnav și mulțumește lui Dumnezeu: *A doua* rânduială este, cel ce aleargă după iubirea de străini, și întru aceasta stă, și slujește. *A treia* rânduială (este) acela ce caută pustia și nu vede oameni. *A patra* rânduială este, acela ce șede întru supunerea Părintelui duhovnicesc, și i se supune lui pentru Domnul. Și purta pentru ascultarea lui cavalerie și celenciu, și țimir de aur, și gherdan, și mai multă slavă avea decât ceilalți. Iar eu, zice, am zis celor ce-mi povestea mie: Cum acesta mai mic mai multă slavă decât ceilalți are; Iar el mia zis mie: De vreme ce acela ce gonește iubirea de străini, cu a sa voie face aceasta. Și acela ce locuiește în pustie, cu a sa voie sau dus. Iar acesta carele are ascultare, pe toate voile sale părăsindu-le, se spânzură de Dumnezeu, și de Părintele său, pentru aceasta mai multă slavă are decât ceilalți.

Un frate au venit din Schit la Ava Ammun și iau zis lui: Mă trimite pe mine părintele meu la o slujbă, și mă tem de curvie: Și iau zis lui bătrânul: În ce ceas îți va veni ispita, zi: Dumnezeul Puterilor, pentru rugăciunile Părintelui meu scoate-mă. Deci întru una din zile, trimis fiind de Părintele lui să se ducă la Egipt pentru o slujbă, au mers la acela ce după obicei îi da lui trebuința, și pe dânsul înlăuntru nu l-au aflat: Iar fiica lui fecioară fiind, au încuiat ușa asupra fratelui. Iar el strigând cu glas mare, au zis: Dumnezeul Puterilor, pentru rugăciunile părintelui meu izbăvește-mă. Și îndată sau aflat pe calea schitului.

Un bătrân oarecare mare avea ucenic, carele avea multă ascultare. Deci întru una din zile, l-au trimis pe el bătrânul la o slujbă, dându-i lui și puține pâini pentru merinde. Iar el ducându-se și făcând slujba, au venit aducând și pâinile. Și văzând bătrânul pâinile, au zis lui: Pentru ce fiule nu ai mâncat pâinile; Iar el făcând metanie, au zis bătrânului: Iartă-mă Ava, că nu mi-ai zis să le mănânc, și pentru

aceasta nu le-am mâncat. Și minunându-se bătrânul de socoteala cea dreaptă a fratelui, l-au blagoslovit pe dânsul. Acest frate după adormirea bătrânului său, postind patruzeci de zile, iau venit un glas din cer, zicându-i: Ori pe ce fel de patimă vei pune mâinile tale, se va tămădui. Și dimineața făcându-se, după iconomia lui Dumnezeu, iată un om cu femeia lui care avea o bubă ce se numește carchin la o țată a ei. Și-l ruga pe dânsul să o tămăduiască pe dânsa. Deci după multă rugăciune de abia plecându-se, și-au pus mâna sa, și pecetluindu-i buba, numaidecât sau tămăduit. Și de atunci multe semne au făcut Dumnezeu prin trânsul, nu numai în viața lui, ci și după moartea lui.

Zisa Avva Mios, că ascultarea cea adevărată, este împotriva ascultare: Că dacă cineva ascultă pe Dumnezeu, și Dumnezeu îl ascultă pe dânsul.

Zisa iarăși: Monahul care postește, și sub Părinte duhovnicesc este, dară ascultare și smerenie nu are: Unul ca acesta nici o faptă bună nu au câștigat, nici știe ce este monah

Au venit o dată muma lui Ava Marco ucenicul lui Ava Siluan ca să-l vadă pe el. Și avea multă fantazie adică slavă lumească. Și au ieșit bătrânul la dânsa, și ea iau zis lui: Ava zi fiului meu ca să iasă să-l vad pe el. Și intrând bătrânul iau zis lui: Ieși ca să te vadă maică-ta. Și purtând o haină cârpită, și funingenit din bucătărie, și ieșind pentru ascultare, au închis ochi săi, și au zis lor: Mântuiți-vă, mântuiți-vă, și nu iau văzut pe dânșii. Și muma lui nu la cunoscut pe dânsul. Deci iarăși au trimis la bătrânul zicând: Ava, trimite-mi pe fiul meu ca să-l vad pe el. Și (bătrânul) au zis lui Marco: Nu ți-am zis ție să ieși ca să te vadă maică-ta; Și au zis Marco: Am ieșit după cuvântul tău Ava, și am zis lor mântuiți-vă. Însă rogu-te, să nu-mi zici mie să mai ies odată, ca să nu te ne-ascult pe tine. Și ieșind bătrânul, au zis ei: Acela este fiul tău, care-le v-au întâmpinat pe voi, și v-au zis: Mântuiți-vă, și mângâindu-o pe dânsa o au slobozit.

A SFÂNTULUI DIADOH.

CAPITOLUL, 41.

Ascultarea, sau cunoscut că este bună mai întâi întru toate faptele bune cele aducătoare înăuntru: Căci cu adevărat pe mândrie o leapădă, și naște nouă pe smerita cugetare. Drept aceea se face ușă și intrare celor ce o rabdă pe ea cu dulceața dragostei cei întru Hristos. Pe aceasta lepădându-o Adam, în tartarul cel adânc sau alunecat, pe aceasta iubindu-o Domnul prin cuvântul purtării de grijă, până la cruce și la moarte eu ascultat de Părintele său, și mai vârtos întru nimic

fiind mai mic decât mărirea aceluia, căci cu ascultarea sa stricând greșeala neascultării celei omenești, întru fericita și veșnica viață iarăși să ridice pe cei ce viețuiesc întru ascultare. Deci se cade mai întâi la aceasta a se nevoi cei ce au luat luptă împotriva mândriei diavolului, că ne va arăta nouă aceasta înainte mergând, cu ne amăgire toate cărțile faptei bune.

DIN CARTEA PREA CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU TEODOR EDESEANULUI. PENTRU ASCULTARE.

CAPITOLUL, 40.

Cu vreun Părinte Duhovnicesc petrecând, și folos de la dânsul simțind, să nu te despartă pe tine nimeni de dragostea și de împreuna locuința cea cu dânsul. Să nu-l judeci pe el întru ceva, să nu-l grăiești de rău când te-ar muștra sau te-ar bate, să nu dai auzul tău nimănuia ce clevește asupra lui, să nu te învoiești cu cel ce-l ocărăște pe acesta, ca să nu se mânie Domnul asupra ta, și să te șteargă pe tine din cartea celor vii.

41. Nevoința lepădării de lume prin supunere se săvârșește, precum ne-am învățat din iscus. Și acela ce o uneltește pe aceasta, cu trei arme îngrădească-se: Cu credința zică, și cu nădejdea, și cu dragostea cea întru tot cinstită și Dumnezeuiască, ca și cu acestea îngrădindu-se, cu buna nevoință să se nevoiască, și cununa dreptății să primească.

42. Nu al lucrurilor părintelui tău să fi judecător, ci al poruncilor îndeplinitor. Pentru că obiceiul au dracii să-ți arate ție neajungerile aceluia, ca să-ți astupe urechile de către cea zisă de el, sau și de la luptă ca pe un ne-vitez și fricos oștean să te depărteze, sau numai cu gândurile singurei credințe să te slăbească, și slab să te facă către tot chipul faptei bune.

43. Acela ce nu ascultă poruncile Părintelui său, călcător se află al făgăduinței celor prea bune tocmeli: Iar acela ce pe ascultare o bagă în sânul său, și pe a sa voie o junghie cu sabia smeritei cugetări, acesta au împlinit după puterea sa, pe cele ce înainte a multe mărturii le-au făgăduit lui Hristos.

44. Însemnând am cunoscut, și luminos ne-am învățat, cum că vrăjmașii vieții noastre dracii foarte zavistuiesc pe cei ce întru supunerea părinților se nevoiesc, scrâșnind asupra lor cu dinții săi, și tot felul de viclesug meșteșugind: Ce adică nefăcând; Și ce ne sfătuindu-i; Ca să-i despartă pe dânșii de la brațele cele părintești, pricini le arată ca și cum binecuvântate, întărâtări meșteșugesc, urâciune asupra părintelui ridică, pe sfătuirea lui ca pe o certare o arată, iar muștrarea cape

niște săgeți ascuțite o înfig: Și ce îi zic: slobod fiind, tea-i făcut rob: Și rob unu-i ne milostiv stăpân: Și până când de jugul robiei te vei roade, și nu vei vedea lumina cea slobodă; După aceea le pun în minte primirile de străini, și cercetările bolnavilor, și purtările cele de grijă pentru cei săraci: Apoi le laudă nevoița liniștii și a singurătății cei desăvârșit, și tot chipul negurilor celor rele îl seamănă în inima ostașului buneii credințe, ca numai să-l gonească pe el de la staulul cel duhovnicesc, și dezlegându-l pe el de la limanul cel neînvăluit, să-l arunce în viforul mării celei stricătoare de suflet ce se sălbăticește: După aceasta ca pe un robit întru a sa stăpânire luându-l, după voile lor cele viclene îl fac să umble.

45. Iar tu întru supunerea Părintelui fiind, să nu se tănuiască în tine vicleșugul vrăjmașilor celor potrivnici, nici să-ți uiți mărturisirea ta și făgăduința cea către Dumnezeu, să nu te biruiești de dosădiri, să nu te temi de muștrări, și de defăimări sau de ocări, să nu te supui sfaturilor gândurilor celor viclene, să nu fugi de asprimea Părintelui, să nu ne cinstești jugul cel bun al smereniei prin asprimea plăcerii de sineți și a obrăzniciei. Ci cuvântul Stăpânului punându-l în inimă: Că cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui. Marcu 13, 13. Cu răbdare să alergi spre nevoița ce ții pusă ție înainte, căutând la începătorul și plinitorul credinței Iisus.

46. Zlătarul punând aurul în ulcea, mai curat îl face. Și monahul cel venit de curând dându-se pe sine nevoițelor supunerii, și cu toate cele din necaz ale vieții cei ce este după Dumnezeu lămurindu-se, și cu osteneală și cu răbdare multă la ascultare învățându-se, obiceiurile iarăși topindu-se, smerenie se învață, și luminos iarăși se așează, și vrednic se face visteriilor celor cerești, ale petrecerii cei nepieritoare, și al odihnei cei fericite: De unde au fugit durerea și suspinarea, iar veselia și desfătarea cea dea pururi sau sădit.

VOROAVE DE SUFLET FOLOSITOARE, ALE PREA CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU ZOSIMA.

Ne povestea nouă ucenicul părintelui Zosima, zicând: Odinioară, zice, șezând eu cu Părintele meu Zosima, și cuvinte folositoare de suflet grăind noi, l-am întrebat pe el pentru aceasta: Adică, cum se cuvine a goni cineva iuțimea de la sine-și; Și deschizând starețul gura sa, au început a grăi așa: Începătura adică așa ține iuțimea, aceasta este: Ca adică a nu grăi nici de cum, când cineva te-ar scârbi pe tine sau te-ar ocări. Că de aceasta sau întrebat Părintele Moise, de sau tulburat când îl ocăra pe el, zicându-i: Pentru ce arapul acesta intră printre noi: Și au răspuns: Că de m-am și tulburat, ci nu am grăit. Și când iarăși a doua oară l-au ocărat pe el, nu numai nu sau tulburat, ci și însuși pe sine sau ocărat grăind: Negrule cu trupul bine ți-au făcut

ție, nefiind tu om, ce umbli printre oameni; Iar noi până la bătrânețe nu ne putem învăța a face lucrul celor noi începători, pentru cea multă nebăgare de seamă a noastră: Și gândim căci cu ne lesnire este a face noi cele poruncite nouă de la Dumnezeu. Că aceia adică, când se tulbură cineva a nu grăi, este a noilor începători, iar nu a celor desăvârșit. Iar celor mari este, ca nici de puțin a se tulbura: După cum zice prorocul David: Gătitu-mam și nu m-am tulburat. Psalm 18, 60. Iar noi nu voim să punem începătură pentru aceasta, nici căutăm nici arătăm pe a noastră înainte voire, ca să tragem darul lui Dumnezeu spre ajutorul nostru: Ci de și ni se pare că arătăm lui Dumnezeu înainte voirea noastră, însă putredă oarecare, și de nimic fiind, și nevrednică a lua ceva de la Dumnezeu: Căci toate ale noastre precum întru semănătură sunt, așa și întru secerătură: Adică câtă înainte voire aduce cineva, atâta și darul își primește. Că precum plugarul, seamănă puțină sămânță, și dacă bine voiește Dumnezeu întru ostenele lui, adună mult rod: Întru acest fel dacă bine va voi Dumnezeu întru bună înaintea voirea noastră, putem cu vreme, fără de patimă, și fără de osteneală, și cu odihnă, pe toate a le face: Și de la toate lucrurile a avea dobândă nouă înșine. Pentru că aceia, adică, a ne ruga cu silă și a răbda, naște adică a ne ruga adeseori și cu odihnă: Și ceia ce adică cu silă a se ruga, din înainte voire este, iar ceia ce cu odihnă aceasta din darul este. Așa și întru toate meșteșugurile se poate să vedem. Pentru că vine cineva să se învețe un meșteșug, și dintru început se ostenește, și strâmbă lucrul, de multe ori îl și aruncă pe el: Ci însă nu lasă lucrul acela, ci iarăși îl începe: Și de multe ori măcar îl și strâmbă, dar nu încetează lucrându-l, ci își arată povățuitorului său înainte voirea sa: iar dacă i sar supăra ceva și va fugi îndărăt, nu va putea a deprinde lucrul acela: Iar de va îndrepta de multe ori și nu va fugi, ci va petrece osteneindu-se și lucrând, de aceia cu ajutorul lui Dumnezeu i se face întru obicei, (și) pe toate fără de osteneală și cu odihnă le face. Așa și întru cele duhovnicești: Dacă voiește cineva să îndrepte fapta bună, nu este dator a avea în mintea sa, Că adică îndată o va îndrepta pe aceasta: Că nu este cu puțință, ci însă se înceapă. Și măcar deși o va strâmba întru început, să nu o lase lenevindu-se, pentru că unul c acesta nu poate a isprăvi nimic, ci iarăși să înceapă. Precum și cel ce voiește să se învețe la meșteșug. Și dacă de multe ori va răbda și nu se va lenevi, atunci și Dumnezeu va căuta spre osteneala înainte-i voinii lui, și va da lui precum am zis, fără de silă pe toate a le face. Și aceasta este, ca adică când va cădea să nu se împuțineze cu sufletul, ci iarăși să înceapă. Pentru că așa au zis și părintele Moise: Că acesta este lucrul celor ce voiesc să-și câștige fapta bună, și zicea: Că toată fapta bună, de osteneală are trebuință, și de vreme multă. Pentru că aceea a voi și a iubi ostenelele, la a noastră înainte voire este, însă trebuință avem și de ajutorul lui Dumnezeu. Că dacă nu ar ajuta Dumnezeu înainte-i voinii noastre, în zadar ne-am osteni. Precum și lucrătorul de pământ când își lucrează țarina sa și o seamănă, dacă Dumnezeu nu va ploua peste semănătura lui, în zadar va fi osteneala lui. Așa și rugăciunea noastră și

osteneala, trebuință are de ajutorul lui Dumnezeu: Că printr-aceea tragem ajutorul lui Dumnezeu spre folosirea noastră. Iar dacă lenevindu-ne de rugăciune, sau supărându-ni-se, degrabă ne-am da în laturi, apoi cum va căuta Dumnezeu spre lucrarea noastră; De vreme ce nimic cu vitejie nu aducem, drept aceea și nimic nu ne învrednicim a lua: De vreme ce Dumnezeu la a noastră înainte voire privește, și de asemenea cu înainte voirea, și dăruirile le dăruiește. Căci au doară părintele Moise nu au fost mai înainte începător de tâlhari; au doară nu au făcut multe răutăți; Cât și gonit au fost el de stăpânul său, pentru năravul lui cel rău: Iar de vreme ce cu vitejie sau apropiat el de Dumnezeu, și cu caldă înainte voire, iată am văzut toți la ce fel de măsură au ajuns, întrucât și cu cei mari și asemenea cu îngerii Părinți s-au numărat el. Iar noi măcar deși ni se pare că avem căldură întru a noastră lepădare de lume, ci pentru lenevirea noastră o pierdem pe ea, împătımire având către oarecare lucruri pământești, nimic fiind, și nici de un cuvânt vrednice, și trecem cu vederea dragostea lui Dumnezeu, și a aproapelui: trăgând la înșine oarecare lucruri, ca și când de la sineși le-am fi avut pe acestea, iar nu de la Dumnezeu le-am fi luat pe ele. Că ce ai, zice Apostolul, care nu ai luat, iar deși ai luat, ce te lauzi, ca și cum nu ai fi luat; 1Corint. 4, 7; Și grăia: Au doară sărac este Hristos, și au nu are de unde să ne dea nouă dăruirile cele bune; Dacă cu adevărat ne-ar fi văzut pe noi că ne folosim din averi, ar fi putut a ne îmbogăți și pe noi, ca și pe părinții noștri: Ci de vreme ce vede pe noi că nu ne folosim dintru cele mici și netrebnice, pentru aceasta nu ne încredințează nouă pe cele multe, milă fiindu-i de noi, ca să nu pierim desăvârșit. Căci de ne-ar fi văzut pe noi folosindu-ne din cele mici, puternic este să ne dea nouă și pe cele mari, precum am zis. Iar dacă nu, apoi cine ar fi făcut pe aceea să arunce averile sale înaintea picioarelor sfinților Apostoli; Ci precum dea pururea grăiesc, că Dumnezeu bun fiind, acesta ne dă nouă și dintru toate a ne folosi, iar noi din împătımirea, și din ceea ce rău adică primim, pe cele dăruite nouă de la Dumnezeu le pierdem, și pacoste primim dintru cele dăruite nouă de la dânsul pentru a noastră rea înainte voire. Au zis iarăși: Nimic nu poate să necăjească pe sufletul cel cu faptă bună: Ci toate cele ce le pătimește, dobândă a fi pe acestea și le socotește lui-și. Și precum credinciosul se mângâie de credința sa: Așa se muncește necredinciosul de necredința sa. Căci credinciosul și pe acelea ce le face, ca un credincios ce este, nădăjduiește să ia plată pentru ascultarea sa, și are multă mângâiere. Iar necredinciosul măcar deși pătimește puțin ceva, se tulbură muncindu-se pe sine cu gândurile sale, și grăiește întru sine-și: Că acela mi-au zis mie, voi și eu săi zic mai multe decât miau zis el mie, topindu-se pe sine-și cu aducerea aminte de rău, și gândind lucruri pe care nu poate să le facă. Căci nu pot oamenii și ale face pe acestea pe care le gândesc, că nu li se sloboade lor de la Dumnezeu, cu judecățile care știe însuși. Pentru că de multe ori începe cineva să necăjească pe cineva, și ne slobozindu-l Dumnezeu, numai în zadar se ostenește. Căci numai se ispitesc înainte voirile omenești. Și câți adică au început

să scârbească pe sfinții Părinți, ci de vreme ce nu iau slobozit pe dânșii Dumnezeu, nimeni nu au putut să le facă lor rău, ci și au muștrat pentru dânșii împărați: Nu vă atinge-ți, zice, de unșii mei, și întru prooroci mei nu vicleniți. Psalm 104. 14, 15. Iar când voiește Dumnezeu să arate cuiva bunătatea sa cea prea multă, și pe singure inimile acelea ale nemilostivilor le pleacă spre milostivire. Precum zice pentru Daniil Proorocul. Și va da, zice, Domnul lui Daniel dar și milă înaintea lui Nabuhodonosor împăratului. Daniel 1, 9. Și fericit este sufletul cu adevărat, care sau gătit pe sineși spre primirea celor ce i se trimit lui de la Dumnezeu: Că nici întru una nu-l lasă pe acesta: Ci întru toate îl sprijină pe el: Și întru cele ce nu știe să ceară de la dânsul. Și bine au zis Solomon: Bărbatul înțelept de la Dumnezeu sprijinit este, și pentru aceasta fericit este. Încă să-mi spui mie cât gonea Saul pe David împăratul, ca să-l omoare pe el; Ci de vreme ce apărât era de la Dumnezeu, nu putut să-i facă lui nimic. Și nu numai aceasta, ci și în mâinile lui David de multe ori se da de la Dumnezeu, iar el îl cruța pe el. De vreme ce sfântul nici de cum nu avea răutate întărâtându-l pe el. Odinioară am întrebat pe starețul: Cum este dator cineva, defăimat fiind și necăjit de cineva, a nu se mânia; Și mi-au grăit mie: Dacă cineva se are pe sineși defăimat, nu se tulbură. Precum au zis Ava Pimen: Dacă te vei smeri pe sine-ți, în tot locul vei afla odihnă. Și grăia: Că doi frați oarecare având întru sine-și turburare, precum se întâmplă întru viețile cele de obște între frați. Deci aceasta auzind eu, mergând am grăit unui frate dintru dânșii, cele de împăcare: Cari sau și împăcat la o vreme, și au făcut unul altuia metanie, și iarăși către cea dintâi dragoste sau întors. Iar după acestea nu știu ce le-a fost lor, că sau întors asupra mea, și îmi zicea mie: Ce este călugăre; Au tu socotești că ne-ai împăcat pe noi, că noi singuri am voit să ne împăcăm. Și sau sculat asupra mea, zicându-mi: Noi dintru început te aveam pe tine, nu ca pe un om, ci ca pe un înger al lui Dumnezeu, iar acum ne-ai smintit defăimându-ne pe noi, Deci am zis către dânșii: Eu fraților mai întâi primesc defăimarea aceasta, cu care va-m defăimat pe voi, și să-mi dăruiască mie Domnul până la sfârșit să o am pe ea împreună cu mine, ca pentru toată turburarea cea asupra mea, eu mai întâi să fac fratelui meu închinăciune, și să-mi cer iertăciune, și să mă învrednicesc a păzi poruncile Domnului meu, care zice: De îți vei aduce darul tău la oltariu, și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, să-ți lași darul tău înaintea altarului, și mergând mai înainte te împacă cu fratele tău, și atunci să-ți aduci darul tău. Matei 5. 23, 24. Ci măcar de mați și avut pe mine, precum ziceți, ca pe un înger al lui Dumnezeu: Însă eu mă am pe sine-mi mai necurat și mai păcătos decât toți oamenii, precum și sunt. Iar acum mulțumesc Dumnezeului meu, că și voi și eu întocmai pe sine mă am. Deci auzind acestea amândoi frații sau umilit, și au început a se ruga și a grăi: Iartă-ne pe noi pentru Domnul Ava, că am greșit către tine. Întru acest fel dacă apucă cineva mai înainte, și se are pe sine defăimat și mai mic, nu se tulbură, de se va ocări de oare carii. Și de mi se întâmplă mie ceva de

acest fel a auzi de cineva, cum că rău grăiește de mine, mă scârbesc pentru paguba lui, care frate îmi este mie, și înșelat este de vrăjmașul cel de obște: Iar mie însumi dobândă și folos a fi o socotesc pe aceasta, și pururea grăiesc: De vreme ce cei ce mă fericesc pe mine, de dragoste furati fiind, grăiesc ceea ce voiesc, deșartă părere având, și nu pot să mă folosească pe mine. Iar când văd pe cineva că mă defaimă și mă dosădește pe mine, atunci gândesc că Domnul Dumnezeu pe acestea mi le-au trimis, în vreme de folos să mă ispitească pe mine, și am pe acela ce mă defaimă ca pe un făcător de bine, căci printrânsul lepăd puțin greutatea slavei deșarte, pe care o au către mine oamenii. Îmi spunea mie un lucru în acest fel: Cum că oarecând oarecare-le din frații cei ce petreceau cu mine, și care primise de la mine chipul cel monahicesc, și mult pentru dânsul mă ostenisem, căci era din cei cu bun neam. Și odată îmi grăi mie: Părintele meu, mult te iubesc pe tine, și i-am zis lui: Încă nu am aflat fiule pe cel ce mă iubește pe mine, pe cât eu îl iubesc pe el. Și iată acum zici că mă iubești pe mine: Și crezu. Iar dacă se va întâmpla ceva neplăcut ție, nu vei fi același: iar eu tot orice ași pătimi de la tine, nu poate nimic să mă despartă de dragostea ta. Deci trecând puțină vreme, și nu știu ce iau fost lui, și au început a grăi asupra mea multe oarecare, până și la oarecare lucruri spurcate. Iar eu auzindu-le toate, grăiam întru sine-mi: Aceasta doftoria lui Hristos este, și sau trimis să-mi vindece sufletul meu cel în deșert mărit. Pentru că de la unii ca aceștia poate cineva foarte a se folosi: Dacă se va trezvi, precum și de la cei cel fericesc pe el a se păgubi. Acesta cu adevărat făcător de bine este, și-l socoteam pe el ca pe un doctor și făcător de bine. Și ziceam către cei ce-mi spunea mie pe cele ce le grăia asupra mea: Că numai pe cele din afară ale mele le-au văzut, și pe acelea nu toate, ci numai o parte oarecare, iar cele ascunse ale mele fără de umăr sunt. Iar după câtăva vreme după întâmplare mau întâmpinat pe mine în Cesarea, și au venit după obicei și cuprinzându-mă mau sărutat pe mine, și eu pe el: Ca și cum nu aș fi auzit nimic. Căci, când clevețea asupra mea, cât îl întâlneam pe el, mă făceam pe sine-mi a nu ști nimic, eu toate știindu-le, cele ce le grăia asupra mea. Însă odată căzând și apucându-se de picioarele mele grăia: Iartă-mă Părintele meu pentru Domnul, că multe și cumplite am grăit asupra ta: Iar eu sărutându-l pe el, am zis lui cu față veselă: Au nu-ți aduci aminte fiule, când mi-ai zis mie că mult te iubesc pe tine, și ți-am zis ție: Că încă nu am aflat pe nimeni să mă iubească pe mine, pe cât eu îl iubesc pe el. Iar de ți se va întâmpla ceva neplăcut ție nu vei fi același: Iar eu orice ași pătimi de la tine, nu poate nimic să mă despartă pe mine de dragostea ta. Ca să ți se vestească ție inima ta fiule, că nimic nu sau tănuit de mine din cele ce ai grăit asupra mea, ci toate le-am auzit, și unde, și înaintea cui, și niciodată nu am zis, că nu este așa, nici mau biruit pe mine cineva ca să zic vreun rău asupra ta. Ci și ziceam: Că cele ce le grăiește adevărul grăiește, și nu am încetat pomenindu-te pe tine întru rugăciunile mele: Și ca să-ți arăt ție semnul dragostei cei adevărate către tine, oarecând mă durea foarte ochii mei, și pomenindu-te pe tine, am făcut semnul

cinstitei Cruci, și am zis: Doamne Iisuse Hristoase, pentru rugăciunile fratelui vindecă-mă, și îndată m-am vindecat. Deci acestea auzindu-le fratele, din ceasul acela mă iubea pe mine cu dragoste fără măsură. Și acestea până aicea pentru fratele. De multe ori îmi grăia mie: Că noi oamenii nu știm a iubi pe înșine sau a cinsti, ci am pierdut înțelegerea noastră. Dacă cineva ar suferi puțin pe fratele său, când se iuțește sau se scârbește: Și pe încet își vine întru sineși, și vede cum l-au suferit pe el, și pe însuși sufletul său și-au pus pentru dânsul, atunci se bucură cu bucurie negrăită. Și zicea: Că, atunci când petreceam eu cu părintele Zaharia, și câte puțin se iuțea și se scârbea asupra mea, iar eu numai ce căutam spre dânsul, și nimic nu răspundeam, și când după ce se mânia el mult și înceta, voiam de-i arătam lui că nimic nu au intrat în inima mea dintru acele ce au grăit, și nici o scârbă nu am dintru acestea: Iar el se minuna și grăia către mine. Iartă-mă, bucuria mea, și lumina mea: Că cine poate să mă sufere pe mine, precum tu mă suferi. Și pomenea de oarecare-le monah, căi spuse-se lui, că au avut stareț foarte blând, și zicea: Că pentru bune faptele lui cele mari, și pentru semnele care făcea, îl avea pe el toată latura aceea, ca pe un înger a lui Dumnezeu. Iar oarecând oarecine îndemnat fiind de vrăjmașul, au venit și l-au ocărât pe el cu cele despre urmă dosădiri înaintea norodului. Iar starețul stând și căutând în gura lui, grăia: Darul lui Dumnezeu în gura ta frate al meu, iar acela se îndrăcea și grăia: Așa bârfitorule și în zadar mâncătorule, acestea le grăiești ca să te arăți a fi blând, iar starețul răspundea: Cu adevărat frate cele ce grăiești adevărul grăiești. După aceea la întreat pe el oarecare-le frate grăind: Dar nu te-ai tulburat Ava; Și au zis: Nu. Ci așa simțeam sufletul meu, ca de la Hristos acoperit. Și grăia fericitul: Căci cu adevărat dator este cineva a mulțumi unora ca acestora, și ai avea pe dânșii, dacă iaste pățimași, ca pe niște doctori ce vindecă rănila sufletului lui, iar de este ne-pățimași, ca pe niște făcători de bine ai lui și mijlocitori ai împărăției cerului. Și aducea aminte de părintele Macarie, grăind: Ce nu i-au făcut lui, când îl clevea pe el pentru fecioara aceea ce zămislise în pânțele: Când și hârburi și toarte de oale îi spânzura la grumazul lui și-l dosădea pe el, ducându-l pe el prin toată cetatea și bătându-l, cât era el abia viu de răni: Și nu răspundea el nimic, ci precum socotesc, neîncetat se ruga pentru dânșii. Și cred, că măcar deși greșală oarecare mică avea sfântul, ci din ocară aceea sau curățit. Și-i avea pe aceea ca pe niște făcători de bine, și necinstea aceea cu vitejie o răbda, ca un adevărat rob al lui Hristos, și chiar lucrător al poruncilor lui. Iar când au voit Dumnezeu să proslăvească pe robul său, au arătat de față lucrul, atunci sfântul pe ascuns au fugit, socotind scârbă a fi slava omenească: Căci ca să nu mă scârbească pe mine oamenii, zice, m-am sculat și am venit aicea: și aceasta este pricina venirii mele în schit. Grăia iarăși: Că fiind eu încă în Mănăstirea cea din Tîr, au venit la mine un stareț oare carele îmbunătățit, și cetind noi la Pateric cuvintele părinților, că iubea fericitul totdeauna a le trece pe acestea: Drept aceea și dintru acestea se umpluse de toată fapta bună. Iar cetind,

când am venit la starețul acela, către care au venit tâlharii, și iau zis lui: Că toate cele ce sunt în chilia ta am venit să le luăm. Și acela zicând: Toate câte voiți fiilor să le luați. Deci luându-le toate și ducându-le, au uitat o haină spânzurată acolo. Iar starețul luându-o pe aceasta, și alergând în urma lor, striga și zicea către dânșii: fiilor, luați pe aceasta pe care o a-ți uitat în chilia voastră, iar ei minunându-se de ne-răutatea starețului, au întors iarăși toate în chilia lui, și pocăindu-se au zis unul către altul: Cu adevărat acesta om al lui Dumnezeu este. Deci după ce am cetit capul acesta, mi-au grăit mie starețul: Oare știi Părinte căci capul acesta mult mau folosit pe mine; și eu am zis către dânșii: Cum Părinte; Și mi-au grăit mie: Odinioară viețuind eu în părțile Iordanului, am cetit capul acesta, și m-am minunat de starețul, și am zis: Doamne învrednicește-mă după pașii starețului acestuia a umbla, precum mai învrednicit a primi și chipul acesta. Și precum aveam dorirea aceasta, după două zile iată și tâlharii au venit, și cum au bătut în ușă, am înțeles că tâlhari sunt, și am zis întru sine-mi: Mulțămirea lui Dumnezeu, iată au venit vremea ca să-mi arăt rodul doririi mele. Și deschizând i-am primit pe ei cu liniște: Și aprinzând lumânare, am început ale arăta cele ce aveam în chilia mea zicând lor: Nu vă tulburați fii mei, cred lui Dumnezeu că nu ascund de voi nimic, și mi-au zis mie: Ai aur; Și am grăit lor: adevărat, am trei galbeni, și am deschis punga mea înaintea lor, iar ei luându-i sau dus cu pace. Iar eu, zice fericitul Zosima, zâmbindu-mă am zis către dânșii: Și nu ți-au întors și ție, precum starețului aceuia; Și mi-au zis mie, nu. Să nu o faci Domnul aceasta, căci n-am voit ca să-mi întoarcă. Și zicea: Iată vezi dorirea starețului și înainte gătirea, ce i-au mijlocit lui; Că nu numai nu sau scârbit, ci sau și bucurat, că de o bună dorire ca aceasta sau învrednicit. Iar odinioară aveam dragoste cu oarecare-le diacon din lavra Sfântului Gherasim, și nu știu de unde luase asupra mea părere de un lucru ce îi aducea lui scârbă: Și începuse a se depărta de mine. Iar eu văzându-l pe el dându-se în laturi, am întrebat ca să știu pricina, și mi-au zis mie: Că acest lucru ai făcut. Iar eu știindu-mă pe sine-mi nevinovat pentru acel lucru, am început a-i vesti lui că nu mă știu pe sine-mi să fi făcut un lucru ca acela. Și mi-au zis mie: Iartă-mă că nu mă vestesc. Iar ducându-mă eu la chilia mea, am început a mă ispiti pe mine, de am făcut un lucru ca acesta și nu am aflat. Și când l-am văzut pe el în Biserică ținând Sfântul Pahar, și dând fraților Împărtășirea Dumnezeieștilor Taine, m-am jurat lui cu acelea, că nu mă știu pe sine-mi să fi făcut lucrul care îl zici: Și nu au crezut. Iar eu iarăși mi-am venit întru sine-mi, și aducându-mi aminte de cuvintele Sfinților Părinți, am crezut lor, și am întors puțin gândul meu, și am zis întru sine-mi: Diaconul adevărat mă iubește pe mine, și din dragoste pornindu-se au mărturisit cele ce avea întru inima sa. Ca eu să mă trezesc, și de aceea să nu mai fac un lucru ca acela, însă o suflete ticăloase, de vreme ce zici că nu ai făcut un lucru ca acela, altele fără de număr răutăți ai făcut, și le-ai uitat pe acelea. Unde sunt cele ce le-ai făcut ieri, și alaltăieri, sau mai înainte de zece zile, oare îți aduci aminte de acestea de toate; Așijderea și

acesta lucru l-ai făcut, ca și pe celelalte și le-ai uitat ca și pe cele de mai înainte. Și așa am pus întru inima mea, căci cu adevărat am făcut acest lucru, ci precum am uitat pe cele dintâi așa și pe acesta. Și am început a mulțami lui Dumnezeu și Diaconului, că printrânsul mau învrednicit Domnul a-mi cunoaște greșeala mea, și a mă pocăi de dânsa. Deci m-am sculat în niște gânduri ca acestea, și m-am dus să mă pocăiesc Diaconului și să-i mulțumesc lui, că printrânsul mi-am cunoscut greșeala mea. Și cum am bătut în ușa lui, deschizând mi-au făcut metanie mai înainte el, grăind: Iartă-mă că de draci batjocorindu-mă, am gândit de tine lucrul acela. Deci cu adevărat mi-au vestit mie Dumnezeu, Cum că nimic nu ești vinovat pentru acel lucru. Și grăia: Că nu m-au lăsat să-i vestesc lui, zicând: Nu este trebuință. Și grăia fericitul: Iată smerenia cea adevărată cum au tocmit inima celuia ce o iubește pe ia, că nu numi nu sau smintit asupra Diaconului și nu sau scârbit spre el, ci și greșeala încă lui-și au socotito, și nu numai aceasta, ci iau și mulțumit lui. Și zicea: Vezi ce face fapta bună: Câte trepte ale sporirii dă celor ce o iubesc pe ea. Că dacă ar fi voit, nenumărate pricinii ar fi luat asupra Diaconului, întâi adică, că și cu minciună gândind asupra lui, după aceia, că vestindu-i-se prin trânsul, și neprimind vestirea. Ci de vreme ce sau pornit spre fapta bună, nu numai nu sau scârbit asupra lui, ci iau și mulțumit lui: fapta bună mai înainte întâmpinând pe inima lui. Așa și noi: Dacă am fi apucat mai înainte și am fi pus întru inima noastră sămânța blândeții, și ale smereniei, nu ar fi putut diavolul să semene întrânsa semințele sale cele rele. Ci de vreme ce ne află pe noi pustii de tot gândul cel bun: Sau mai vârtos ne întărâtăm pe înșine spre răutate și spre aducere aminte de rău: Pentru aceasta și diavolul primind de la noi pricinile, își împlinește pe ale sale. Precum deopotrivă se întâmplă și la fapta bună: Când adică vede Domnul pe suflet însetând de mântuire, și lucrând semințe bune, văzându-i pe cea bună a lui înainte voire, îl umple pe el de darurile sale. Spunea pentru starețul acela ce odinioară au mers la târg să-și cumpere lui-și o haină, și și-au cumpărat, deci luându-o pe ea o puse și șezu pe dânsa. Apoi dând un galben, vrea să mai dea bani: Și cum au început să numere banii, iată oarecare-le au venit pe dindărăt și trăgea haina vrând să o fure. Iar starețul milostiv fiind, dacă au simțit, au început a se ridica încetișor, ca și cum tinzându-se spre depărtarea banilor: Până ce o au luat, și s-au dus: Și nu l-au văzut pe el starețul. Și grăia fericitul: De cât preț era vrednică haina, sau vasele de care se păgubise; Ci însă mare au arătat pe a lui înainte voire: Și avându-le pe acestea, așa se afla ca și cum nu ar fi avut nimic, și când le-au pierdut pe acestea, întru acest fel petrecea fără de tulburare, căci precum pururea grăiesc: Nu aceea adică, a avea ceva, de vătămare este, ci adică cu împătımire a avea. Și unul ca acesta măcar de ar și avea visteriile a toată lumea, așa petrece, ca și cum nu ar avea nimic. Grăia iarăși: Că poate o înainte voire caldă, în vreme de un ceas, să aducă lui Dumnezeu faptă bună: Cât nu poate în cinci zeci de ani să aducă cea lenevoasă înainte voire. Și dacă ar vedea dracii, că sau ocărăț cineva, sau că dosădire au

primit de la cineva, sau sa păgubit, sau cu totul au pătitit ceva, și se scârbește: Nu că au pătitit rău, sau că sau ocărât, ci căci au grăit împotriva, și nu au răbdat cu vitejie: De o înainte voire ca aceasta se tem dracii, pentru că văd că au început a călători pe calea cea adevărată, și voiește a alerga pe calea cea Dumnezeiască, și a urma prea cuvioșilor Părinților noștri. Iarăși grăia: Că dacă cineva va lua în urechi cuvântul celui ce l-au scârbit pe el, împletește întunerice de gânduri asupra lui, și își vrăjmășuiește sufletul său ca dracii. Că nu-i va ajunge lui vremea a gândi unele ca acelea, de nu va pomeni pe doftorul său Iisus, pentru că foarte se vatămă pe sine unul ca acela. Că de ce grăiești și împletești gânduri asupra lui, și nu-l socotești pe el ca pe un doctor ce te vindecă pe tine și-ți arată rănile tale; Căci dator ești a-i mulțumi lui și al avea pe el ca pe un doctor trimis de la Hristos: Iar dacă nu îți vei schimba răutatea, ci întru acest fel petrecând vei împleți gânduri asupra lui, nevinovat este ție Domnul Dumnezeu. Iar aceia pătimire când se face, durere și greutate în suflet face: Că de nu ar fi fost durere, nu ar fi pătitit, și ți se cuvine ție să mulțumești fratelui, căci pentru dânsul ți-ai cunoscut neputința ta: Și să primești de la dânsul ca niște ierburi tămăduitoare trimise ție de la Iisus. Iar dacă nu numai nu-i vei mulțumi lui, ci și gânduri vei împleți asupra lui: Apoi grăiești lui Iisus: Nu voi să primesc buruieni-le tale, ni voiesc a mă vindeca de-la tine, voiesc să putrezesc întru rănile mele, ascultător voiesc să fiu dracilor. Și ce de-aceia va face Domnul; Căci cum fiind Domnul nostru, au dat nouă sfintele porunci împotriva răutăților noastre, ca să curețe bolile sufletelor noastre cu unele ca acestea doftorii amare. Iar cel ce voiește și iubește să fie sănătos, și să se schimbe din neputință, rabdă cu dinadinsul cele puse asupra lui de la doctorul: Pentru că cel bolnav, nici de cum nu poate să-și taie trupul său, sau a se vindeca pe sine poate: Ci cu dinadinsul se supune doctorului, căci fără de acela, nu-i este cu puțină lui a se schimba din boală, și se dă pe sineși adică la doctor: Știind căci cu puțină răbdare se va tămădui de rănile cele de multă vreme: Iar de nu va răbda unele ca acelea, însuși lui-și își vrăjmășuiește. Cine au mijlocit sfinților mucenici cununile acelea; Au nu cei ce le-au făcut lor strâmbătate; Cine au dăruit sfântului Ștefan atâta slavă, au nu cei ce l-au ucis pe el cu pietre; Și au adus pilda lui Evagrie: Că eu, zice, pe cei ce mă ocăra pe mine, nici de cum nu i-am ocărât: Ci mai vârtos ca pe niște făcători de bine i-am socotit pe ei. Și mă temeam ca nu cumva să zică și pentru al meu suflet: Tămădui-am Babilonul, și nu sau vindecat. Precum cel ce au câștigat milostivirea îndurărilor, și dragoste și bunătate: Mai întâi pe sine veselește și folosește, apoi și pe aproapele. Precum și cea împotriva. Cel ce are răutate întru sineși, îl usucă pe el, și chinuire neîncetată îi face lui. Și grăia iarăși: Că mau întreat pe mine oarecine, grăindu-mi mie: Părinte, multe sunt învățăturile cele rânduite, și slăbește mintea mea întru dânsule: Deci rogu-te pe tine ca să-mi spui mie, pe care să le păzesc eu, sau pe care să nu le păzesc; Și i-am zis lui: Să nu te spăimânteze pe tine aceasta, ci să cugeți aceasta: Că dacă nu te vei lipi către lucruri, cu lesnire vei îndrepta fapta bună. Și de

te vei împotrivi lor, nu vei fi pomenitor de rău. Ce osteneală este a te ruga pentru vrăjmași; Au ca la săpat pământ îți este, sau ca a ara, sau a umbla pe cale; Ci numai cele ce îți vin asupra ție să le rabzi cu mulțumită, și vei fi ucenic al sfinților Apostoli: Care mergea bucurându-se că sau învrednicit a fi necinstiți pentru numele lui Hristos. Fapte 5, 41. Ei adică curați fiind și sfinți, pentru numele lui Hristos, necinstiți și goniți și răni și mucenicii au luat: Iar noi datori suntem a fi necinstiți pentru păcatele noastre: Și necinstiți suntem, măcar deși nimeni nu ne va necinsti pe noi, încă mai vârtos și blestemați: Că blestemați sunt, zice, cei ce se abat de la poruncile tale. Psalm 118, 21. Că au doar tuturor este a fi necinstiți pentru numele lui Hristos; Nu al tuturor: Ci numai al sfinților și a celor curați precum am zis. Iar necinstea cea întru noi, se cuvine a o socoti cu bună înțelegere: Că după dreptate suntem necinstiți pentru păcatele noastre, și pentru lucrurile cele rele: Ci pătimaș fiind sufletul, socotește că cu nedreptate pătimește: Șede gândind și împletind cugete, și grăind: Că cutare miau zis mie, și mau necinstit pe mine, și mau dosădit, și izvodește totdeauna, și împletește voia diavolului. Și dacă văd dracii pe suflet căi ascultă pe dâșii, și cu lesnire primește gândurile cele viclene, îl dau pe el de aceea meșteșugului satanii, și nu mai au trebuință să șadă lângă dânsul: Știind că aceasta îi este lui destul spre pierzare, numai ce îl iau aminte pe el de departe, au doară cumva au zăbovit. Ce este mai cinstit și mai bun, decât a iubi pe toți, și iubit a fi de toți; Ce odihnă nu au poruncile lui Hristos; Ci nici de cum spre bine nu se pornește gândul nostru, ci spre toate cele potrivnice: Pentru că dacă sar fi pornit spre cele bune, apoi toate cu lesnire iar fi fost lui cu darul lui Hristos. Deci care odihnă nu are cel blând și smerit; întru adevăr, cei blânzi vor moșteni pământul. Iar oarecând fiind eu în sfânta cetate, au venit oarecine din cei iubitori de Hristos, și mi-au zis mie: Pentru că am avut între noi înșine oarecare puțină price, eu și cu fratele meu: Acum nu voiește a vorbi cu mine: Drept aceea rogu-te pe tine, ca mergând să-i vorbești lui cele spre împăcare. Iar eu cu bucurie primind cuvântul, am mers la fratele lui, și chemându-l pe el, ia-m grăit lui cele de împăcare: Și după ce mult ne-am pricit în cuvânt cu dânsul, mi-au zis mie: Nu pot să vorbesc cu dânsul, pentru că m-am jurat întru cinstita Cruce, Iar eu zâmbindu-mă, am zis către dânsul: O lucru de mirare! Oare atâta putere are jurământul tău, adică acela: Așa eu pe cinstita crucea ta Hristoase, nu voi păzi poruncile tale, ci voia vrăjmașului voi să o împlinesc. Că nu suntem datori numai a lăsa pe răul cel ce se face de noi, ci mai vârtos și a ne căi și a ne scârbi pentru relele ce le aducem asupra noastră înșine. Precum au zis de Dumnezeu purtătorul Vasile: Căci Irod de sar fi pocăit, nu ar fi săvârșit jurământul său, nu ar fi făcut acel păcat mare tăind pe mergătorul înainte al lui Hristos. Și așa i-am adus lui pilda sfintei Evaghelii: Căci când au vrut Domnul să spele picioarele lui Petru cum au răspuns. Și grăia: Măcar de ar trăi cineva anii lui Matusal, și nu va trece pe o cale dreaptă ca aceasta, pe care au trecut toții sfinții, adică, necinstit a fi, și dosădit, și asuprit, și a răbda cu vitejie, nu va ajunge în

măsura sfinților și de Dumnezeu Purtătorilor Părinți, ci numai își petrece anii, și nimic unul ca acesta nu sporește.

DIN PATERIC.

Zisa Ava Isaia: Nimic așa nu folosește pe noul începător ca ocărărea. Că precum este pomul carele totdeauna se adapă: Așa este și noul începător care se ocărăște, și rabdă.

Zisa Ava Pimen: Că semnul monahului întru ispite se arată.

Zisa Ava Matoe: Eu voiesc mai bine o lucrare ușoară și statornică, decât ostenicioasă dintru început, și apoi degrabă curmându-se.

Un bătrân oarecare-le era în Tebaida șezând întru o peșteră, și avea un ucenic iscusit. Și avea obicei bătrânul în fiecare seară să-l sfătuiască pe el cele către mântuire și către folos, și după sfătuire făcea rugăciune și îl slobozea pe el să doarmă. Și sau întâmplat odată că au venit oarecare mireni cucernici, carii știa multa pusnicie și nevoință a bătrânului, să-i facă mângâiere. Și după ce sau dus ei, au șezut iarăși seara după obicei sfătuind pe fratele, și vorbind cu dânsul, au adormit. Iar fratele îngăduia până ce sar deștepta bătrânul, să-i facă lui rugăciune. Deci multă vreme șezând, și nedeșteptându-se bătrânul, sau supărat fratele de gânduri ca să se ducă să doarmă fără de slobozenie, și silindu-se pe sine au stătut împotriva gândului, și au îngăduit. Și iarăși sau supărat, și nu sau dus. Așijderea încă până de șapte ori supărându-se, sau împotrivit gândului. Și după acestea noaptea sporind, sau deșteptat bătrânul, și l-au aflat pe el șezând aproape. Și iau zis lui: Nu te-ai dus până acum; iar el au zis: Nu, că nu mai slobozit pe mine Ava. Zisa lui bătrânul: Și pentru ce nu mai deșteptat; Au zis fratele: Nu am îndrăznit să te îmboldesc ca să nu te slăbănogesc. Și sculându-se au cetit rugăciunile cele de dimineață, și după slujbă, au slobozit bătrânul pe fratele, și au șezut de eluși singur, și sau făcut întru uimire, și iată oarecine iau arătat lui un loc slăvit și un scaun întru dânsul, și deasupra scaunului șapte cununi. Și au întrebat pe cel ce-i arăta lui acestea, zicând: Ale cui sunt acestea; Iar el au zis: Ale ucenicului tău: Și locul și scaunul i le-au dăruit Dumnezeu lui pentru ascultarea lui, iar cununile cele șapte în seara aceasta le-au luat. Și aceasta auzindu-o bătrânul, sau minunat, și înfricoșat făcându-se, au chemat pe fratele, și iau zis lui: Spune-mi mie ce ai făcut în noaptea aceasta; Iar el au zis iartă-mă Ava, că nimic nu am făcut. Iar bătrânul socotind că smerit cugetând nu mărturisește, iau zis lui: Nu te voi slobozi pe tine până ce îmi vei spune ce ai făcut, sau ce ai gândit în noaptea aceasta; Iar fratele nimic întru sineși socotind că au lucrat, nu se dumirea să spună, ci zicea Avei: Nimic nu am făcut, fără numai aceasta: Că supărat fiind de gânduri de șapte ori, ca să mă duc fără de slobozenia ta, nu m-am dus. Și auzind aceasta bătrânul, au înțeles că de câte

ori sau luptat cu gândul, sau încununat de la Dumnezeu. Și fratelui nimic nu iau spus, dar pentru folos le-au povestit pe acestea la bărbați duhovnicești.

Un bătrân oarecare, era în oarecare loc, și adese ori se îmbolnăvea, și zăcea. Și sau întâmplat lui, că întru un an nu sau necăjit de boală, și cu greu suferea, și plângea, zicând: Mau părăsit pe mine Dumnezeu, și nu mau cercetat.

Zisa un bătrân: Dacă te va ajunge vreo boală a trupului, să nu te împruținezi. Că dacă voiește stăpânul tău, ca tu să te necăjești cu trupul, apoi tu cine ești care-le te îngreunezi; Au nu El se grijește întru tine de toate; Au doară fără de Dânsul trăiești; Deci fă-te suferitor de rele, și roagă-l pe Dânsul să-ți dea ție cele folositoare.

Zisa un bătrân: Copacul de nu se va clăti de vânturi, nici crește, nici își întinde rădăcinile în pământ: Așa și monahul, de nu se va ispiti, și de nu va răbda, nu se face viteaz.

A SFÂNTULUI VARSANUFIE.

Un frate au întrebat pe starețul zicând: De se cuvine întru cele bune sau și întru cele de mijloc a tăia voia, sau numai întru cele ce se pare a ajunge călcare de porunca lui Dumnezeu: Și peste așezarea mea de se va afla porunca, de sunt dator a mă lepăda, ca nu scârbă și turburare să-mi vie mie; Și au răspuns starețul: Frate acela ce voiește a fi monah, nu este dator nici de cum voie a avea în vreun lucru. Și aceasta învățându-ne pe noi Hristos, au zis: Am venit în lume nu ca să fac voia mea. Că acela ce voiește aceasta a o face, și de aceasta a se lepăda, sau mai socotitor pe sine se arată decât Acela ce îi poruncește lui, sau de draci se batjocorește, care amândouă sunt rele și drăcești. Întrucât, întru toate ești dator a asculta. Că starețul tău care poruncește, ridică judecata. Ca acela ce i se cere cuvânt pentru tine. Iar de ți se va părea grea cea poruncită, întreabă-l pe dânsul și la socoteala lui lasă lucrul. Iar dacă frați vor fi cei ce poruncesc, și vezi sau socotești că vătămare are lucrul, sau peste puterea ta este, iarăși pe starețul întreabă-l, și cele ceți va zice ție fă. Că dacă vei voi nu numai lucrurile ci și pe oameni a-i deosebi, necaz ție îți tragi asupra-ți. Ci unde se pare lucrul bun a fi, acolo arată ascultare fraților, iar unde se îndoiește gândul, sau peste puterea ta este, sau având vătămare, spune starețului tău, și ce va socoti fă. Că el știe ce face, și cum poartă grijă de sufletul tău, și te odihnești, crezând că orice îți zice ție după Dumnezeu este. Și tot ce este după Dumnezeu folositor este, și scârbă și turburare nu aduce. Că din bunătate nimic rău nu este, că tot pomul bun poame bune face. Zisa fratele: a tăia voia ce este; Răspunsa bătrânul: frate, a tăia voia, sporire este după Dumnezeu. Iar ași tăia cineva voia aceasta este: Ca întru cele bune, să-și taie cineva pe a sa voie, iar pe a sfinților să o facă: Iar întru cele rele, și de la sine-și să fugă de voia cea ne cuviinciosă. Ava al acești chinovii întru care era ceilalți sfinți bătrâni, au rânduit să

se facă un lucru. Și oarecare din frați, având voia lor, cu greu suferea și răpștea. Și înștiințându-se de aceasta același mare stareț, le-au arătat lor răspunsul acesta: O frați, au zis Domnul: Oile mele, glasul Meu îl ascultă, și îmi urmează Mie, și celelalte. Deci dacă este cineva adevărat ucenic, întru toate ascultă pe avă al său până la moarte: Și întru toate care face Avă al lui se zidește. Și nu îndrăznește să judece pe ceia ce se zice: Nici să zică, Pentru ce aceasta, la ce aceasta; De vreme ce, nu este ucenic al Avei lui, ci judecător: Și acestea toate nu se fac, fără numai prin voia cea prea rea a omului. Deci dacă Avă al cuiva ar zice să se facă un lucru, dar va grăi împotriva ucenicului, arătat este că voiește cuvântul său să-l pună, și să surpe pe cuvântul Avei. Deci cu descurcare judecă unul ca acesta, cine este Avă acela, al căruia cuvântul i sau surpat, sau al căruia cuvânt sau făcut. Deci dacă voiește cineva să-și facă voia sa, fiu este al diavolului. Și dacă cineva face voia unuia ca acesta, voia diavolului face. Iar dacă și va face acesta voia sa, nici întru aceasta nu primește odihna. Fără decât neascultare care este pierrea sufletului. Deci dacă cineva se vede pe sineși că se smintește întru Avă al său, este dator să fugă de la dânsul, și să nu-și piardă sufletul său, și să poarte osânda altora pe care îi răzvrătește: Necunoscând dacă bine sau rău au făcut Avă, ci semețindu-se în zadar pentru a sa voie. Că deși sau făcut voia lui, mai drept decât Avă al lui nimeni nu era. Iar dacă și mai bine decât Avă al lui știe folosul, ce și se mai ucenicește de la dânsul; Ducă-se și el să ucenicească pe alții. Nu vă înșelați de diavolul și să rămâneți având voia voastră spre vătămarea voastră. Că nici odată se face voia voastră, pentru că răutatea pe răutate nu surpă: Ci când lăsați voia voastră lui Dumnezeu, El face precum voiește. Eu fraților, precum știe Dumnezeu, cruțându-vă am scris vouă. Deci dacă cineva primește, va fi lui spre mântuire. Și dacă cineva nu primește, dacă voiește să scuiepe asupra celor scrise, întru dânsul este. Precum acum oare carii în inimă, iar oare carii și în gură ne-au grăit de rău pe noi, iertați-mă pe mine.

Începându-se în cartea aceasta a se aduna cuvinte pentru sfânta ascultare de la sfinții Părinți, mai întâi sau pus de le marele Vasile ca de la o temelie oarecare, apoi de la Sfântul Efrem Sirul, și așa pe rând după vechimea Sfinților, acum după sfântul Varsanufie, de la carele sau luat prea puține, cu cuviință ar fi fost a se pune prea frumosul cuvânt al patrulea al sfântului Ioan scărarului, carele tot în veacul al șaselea împreună cu sfântul Varsanufie au viețuit. Dar de vreme ce, Dumnezeu ajutând, toată cartea scărarului sau tipărit, și sau împărțit pretutindeni, aicea osebit nu sau mai tipărit, așijderea și din cuvintele sfântului Dorotei carele au fost ucenic al sfântului Varsanufie, precum și dintru ale sfântului Teodor studitului, fiindcă și ale acelora cărți mai înainte prin tipar sau înmulțit, și pretutindeni sunt și se citesc, aicea nu sau pus. Ci punem de aceea din cuvintele sfântului Simeon

noului cuvântător de Dumnezeu, și dintru ale Nichitei Stitat ucenicului lui, și dintru ale altora sfinți ce urmează, câte puțin, pentru scurttimea.

A PREA CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU SIMEON NOULUI DE DUMNEZEU CUVÂNTĂTOR CARELE AU FOST EGUMEN MĂNĂSTIRII SFÂNTULUI MAMANT. PENTRU A VIETII ÎNCEPĂTURĂ PREA FOLOSITOARE ȘI PREA CUVINCIOASĂ DE MÂNTUIRE CELOR CE ACUM SE LEAPĂDĂ DE LUME ȘI DE CELE CE SUNT ÎN LUME, ȘI ALEARGĂ CĂTRE CĂLUGĂREASCA VIAȚĂ, ȘI ÎNVĂȚĂTURĂ PREA FOLOSITOARE LA CEI NOI ÎNCEPĂTORI.

Fraților și Părinților, tot omul, carele acum sau lepădat de lume și de cele ce sunt în lume, și către viața și nevoița călugărească au alergat, dacă pentru Dumnezeu sau lepădat, și dacă voiește să se învețe la acest meșteșug al meșteșugurilor, și dacă voiește să nu-i fie în deșert fugirea lui din lume, dintru însăși începătura cu toată osârdia și cu prea fierbinte înainte punere dator este cu sânguință a face lucrurile faptei bune. Și ca pe o oarecare mai înainte învățatură a Azbuchelor meșteșugurilor, , zic adică a deprinderii noastre o voi da scrisă celor ce acum vin din lume la aceasta ca la o școală oarecare, și unele ca acestea întru începuturi ca întru o icoană le pun începătură acelor adică și celor ce vor fi după dânșii, precum și noi de la Părinții noștri am luat. Deci se cuvine a ști că acela ce acum sau dezbrăcat prin cele văzute de omul cel de țărână dimpreună și de cugetarea lui, și întru cel ceresc prin chipul cel monahicesc sau îmbrăcat, în miezul nopții dator este a se scula, mai înainte de Utrenie, și cu cea închipuită rugăciune a se ruga. Și așa după aceea a se scula împreună cu toți la slavoslovie și cu înțelegere și cu deșteptare pe toată aceea a o petrece, luând aminte la începătura cântării foarte, adică la cei șase Psalmi, la stihologie, la cetiri fără de lenevire ne slăbănogindu-se cu trupul, și nepunând picior peste picior, sau rezămându-se de ziduri și de stâlpi. Ci mâinile cu întemeiere tocmită a le avea strânse la piept dator este: Iar picioarele întărite pe pământ potrivite: Și capul ne clătit către cele ce sunt aici și acolo, ci jos plecat, nerisipindu-se cu mintea, și nici să iscodească cu cugetul sau împreună alăturându-se cu cei mai leneși carii vorbesc unii cu alții și șoptesc: Iar mai vârtos nerăspândit a avea ochiul și sufletul, și la singură cântarea de Psalmi, și la cetirea cuvintelor celor ce se cântă și se vestesc ale Dumnezeieștii Scripturi, pe cât este cu putință să ia aminte, ca să nu treacă printrânsul cuvânt deșert: Ci ca dintru toate acelea îngrășându-se sufletul lui, să vie întru umilință și smerenie și luminare Dumnezeiască a Sfântului Duh. Deci rogu-vă ca pe unul pe toți pe voi părinților

mei și fraților mei și fiilor: Și acestea ca o lege mântuitoare vă sfătuiesc ca să vă sârguiți fiecare din voi ca să puneți o începătură ca aceasta, spre lucrul faptei bune, iar mai vârtos a zice spre lucrul lui Dumnezeu, prin care și plățile după măsura ostenelilor noastre de la dânsul cu iubire de bunătate le primim: Întrucât de este cu putință, să nu treacă vreunul din voi fără de lacrimi rânduiala și cetirea. Că dacă într-acest chip te vei obișnui pe sine-ți, o frate, întru lucrul acesta a face, întru puțină vreme vei spori înainte, și vei crește întru bărbat desăvârșit întru măsura vârstei plinirii lui Hristos. Pentru că silindu-te pe sine-ți ca nu fără de lacrimi să treci rânduiala cea însemnată a Bisericii, și se va face binele acesta întru obicei: Și întru însăși aceea cuvântare de stihuri și de troparele care le cânti se hrănește sufletul tău primind întru sineși înțelegerile cele Dumnezeiești ale acestora. Și se ridică minte ta prin cele ce se grăiesc către cele gândite. Și lăcrimând cu dulceață, așa petreci în Biserică, ca întru însuși cerul împreună cu puterile cele de sus. Deci puneți ție însuși și această lege, ca mai înainte de rugăciunea cea de pe urmă să nu ieși cândva din Biserică fără de mare nevoie sau fără trebuință trupească: Ci așteaptă precum am zis răbdând întru starea ta. De vreme ce după cum este scris: Cel ce va răbda până în sfârșit acela se va mântui. Matei 24, 13. Și nu numai, ci mai întâi ajutor vei primi nesimțit, apoi și întru simțire, și după puțin întru luminare de la Dumnezeu a tot Țiitorul vei veni. Iar după ce se săvârșete cea de dimineață slavoslovie, îndată ieșind, să nu începi a grăi aceasta și aceea și a te răspândi cu mintea, și a grăi deșertăciuni. Ci să-ți fie ție după ce te vei ruga tu deosebi în chilie rugăciunea cea închipuită ție cu lacrimi și cu multă luare aminte, lucrare trupească oarecare, și îndată să alergi la aceasta. De este adică slujbă, la slujba aceea, și de este lucrul mâinilor, la lucrul mâinilor, și de este cetire, la cetire. Iar deșert să nu voiești nici de cum în chilia ta a șede, ca nu deșertarea aceea să te învețe pe tine la tot răul care nu se cuvine a zice. Dară nici să înconjori Mănăstirea și să iscodești pe cei ce lucrează sau slujesc: Ci să păzești tăcerea, și de toți să te depărtezi, care lucru este, adevărată străinătate. Ia aminte de sine-ți singur și de lucrul mâinilor tale, ori ce fel ar fi. Și să nu intri în chilia cuiva, fără numai întru a părintelui tău celui după Dumnezeu, dacă nu te vei trimite sau de înainte stătătorul, sau de la cel mai mare peste slujbele Mănăstirii. Și mergând tu, sârguiește să nu zici sau să auzi cuvânt afară de trebuință, pentru care te-ai trimis: Ci făcând răspunsul în scurt, să te întorci. Iar dacă petrecând vei vedea pe un frate singur sau împreună cu alții șezând și vorbind afară de vremea cea cuviincioasă, tu punând metanie, cu tăcere să treci, iar nu mergând să șezi împreună cu dânșii, aducându-ți aminte de cântătorul de Psalmi acela ce grăiește: Fericit bărbatul, carele nu au umblat în sfatul necredincioșilor, și în calea păcătoșilor n-au stătut, și pe scaunul pierzătorilor n-au șezut. Psalm 1, 1. Că pierzători sunt unii ca aceea, precum Pavel grăiește: Strică vorbele cele rele, pe obiceiurile cele bune. 1Cor. 15, 33. Că ceea ce este pierzătorul aceasta este și stricăciunea. Deci să nu șezi împreună iubitele cu cei ce grăiesc

deșertăciuni, nici să zici: Voi asculta și eu ce grăiești: Ci precum sau zis, punând metanie treci alătura. Păzește tăcerea, și străinătatea. Și tăcerea adică prin a grăi aceasta către sine-ți: Că ce pot eu și a zice vreun lucru bun, tot tină fiind și nebun: Și încă nu numai, ci și străin și nevrednic a grăi, sau a auzi, sau a mă număra împreună cu oamenii. Iar străinătatea și aceea adică a se depărta despre toți, prin a cugeta aceasta adică și a grăi către sine-ți: Cine sunt, zice, eu lepădatul și prostul, și prostul de neam și săracul, ca să intru într-o chilia cuiva: Au nu ca pe o urâciune ce sunt eu, văzându-mă pe mine se va întoarce; Au doară nu-mi va zice, și ce au venit spurcatul acesta la mine să-mi spurce chilia mea. Și punându-ți înaintea ochilor tăi păcatele tale să gândești acestea: Că deși nu ai putea într-o începuturi ale grăi pe acestea din suflet, ci însă pe încet vei veni și într-o aceasta, darul ajutându-ți ție. Numai ce mă ascultă pe mine smeritul, numai ce pune spre acestea începuturi frate. Numai ce să începi a face și a lucra și a grăi acestea, și nu te va lăsa pe tine Dumnezeu. Pentru că te iubește pe tine foarte, și te voiește pe tine ca să vii într-o cunoștința adevărului și să te mântuiești. Deci așa ceasurile cele până la Liturghie petrecându-le frate, să intri iarăși în Biserică cu sârguință și cu multă osârdie, și stai, după cum într-o Slavoslovie cea de dimineață ți-am hotărât ție, plânsului nici de cum uitare făcându-i, să stai cu cutremur precum văzând pe Fiul lui Dumnezeu junghiindu-se pentru tine. Și dacă ești vrednic și ești dezlegat de duhovnicul tău la aceasta, apoi apropiindu-te cu frică și bucurie, și împărtășește-te bunătăților celor negrăite. Și după cea de pe urmă rugăciune ieșind, să intri împreună cu toți la masă nedespărțindu-te de frații tăi. Și dacă a sluji te-ai rânduit, să stai ca înaintea lui Hristos, iar nu ca înaintea oamenilor slujind, din curat așezământ și dragoste tuturor ca sfinților, iar mai vârtos precum am zis, ca și cum ai sluji însuși lui Hristos: Pe fiecare-le dintru dânșii aproape lipindu-ți-l ca și cum în suflet, și pe tot pe sine-ți cu înaintea punerea a dragostei dăruindu-te lor: Și dintru aceea adică dintru a-le sluji lor încredințându-te că vei lua roadă sfințenia. Iar dacă ai șezut la masă și tu împreună cu toți, vezi ce într-o Domnul îți voi porunci ție ca unui iubit părinte al meu și frate: Să nu-ți întinzi cu îndrăzneală mâna ta la bucatele cele ce sunt puse înainte pe masă, mai înainte de a începe a mânca cei mai bătrâni din frații tăi, și mai înainte de a se da blagoslovenie dintâi de la preotul. Și după ce vei începe a mânca împreună cu Părinții și cu frații tăi, ia aminte de sine-ți singur cu toată sfiala și tăcerea șezând, ne vorbind nici de cum cu cineva, ci luând aminte la cetire, și hrănindu-te precum cu trupul, așa și cu sufletul din cuvintele cele le Dumnezeu însuflate ale Duhului,. Pentru că se cuvine ție îndoit fiind, din suflet, zic, și din trup, îndoită și potrivită a avea și hrana și masa: Și trupul simțitor avându-l și de pământ, cu cele simțite și cu cele din pământ bucate al hrăni: Iar pe suflet și de gând și ceresc avându-l cu cele înțeleghătoare și Dumnezeiești cuvinte al hrăni. Deci să nu iscodești părțile cele ce-ți sunt înainte puse la masă ție în ce fel după întâmplare mai mare, sau mai mică este, ci în ce fel ți sau dat cu toată mulțumirea primindu-o

să o mănânci: Și aceasta cu înfrânare, fugind întru toate de sațiu, nevrednic socotindu-te pe sine-ți mesei cei de obște a fraților, și unele ca acestea întru sine-ți cugetând, și grăind către sine-ți: Cine sunt eu prostul și nevrednicul, căci cu sfinții aceștia m-am făcut împreună șezător și împreună ospățător. Și așa acestea grăind întru sine-ți, să te aibi din suflet pe sine-ți singur păcătos. Și precum un sărac oarecare-le și din cei îmbrăcați cu haină cusută din petece, de sar afla în mijlocul boierilor și a bogaților celor îmbrăcați în haine luminoase și de mult preț, se rușinează și se strânge, și nici a veni aproape către vreo unul dintrânșii sau a se apropia îndrăznește: Așa și tu să te afli către toți aceia, cel de pe urmă loc dea pururea alegându-ți, și rușinându-te a te vedea șezând mai sus decât vreo unul dintrânșii. Că aceia bogați sunt cu faptele bune, iar tu sărac și gol ești, și nevrednic de aceia adică ca și cu totul a fi împreună și a-i vedea pe dânșii. Dară și vrând a te atinge de hrană, iarăși acestea să le cugeți aducându-ți aminte de păcatele tale, și să zici către sine-ți: Au doară nu spre judecată și spre osândă îmi va fi mie, de mă voi atinge de vreuna din ceste puse înainte; Pentru că pe Dumnezeu cel ce au făcut acestea, și spre hrană le-au dat nouă, pe acesta eu din pruncie eu nu l-am ascultat, și sfintele lui porunci nu le-am păzit, și cum bunătăților Lui, precum părinții aceștia sfinți, și eu nevrednic și osândit fiind, mă voi împărtași; Cu ce față departe fiind de la fața Stăpânului meu eu vicleanul rob și neânțelegătoru-l și nemulțamitorul mai înainte de a mă pocăi eu, și iertare desăvârșit a lua de la iubitorul de oameni Dumnezeu, ca cei ce nu au greșit, sau și de au și greșit, dar sau pocăit și iertare de acolo au luat, apoi să mănânc și eu și să beau și împreună să mă veselesc cu sfinții; Nicidecum. Ci spre a fi eu viu numai și voi mânca și voi bea și însumi pe sine-mi mă voi topi, și mă voi necăji și mă voi osândi, ca privind Dumnezeu dintru înălțime, și văzându-mi strâmtorarea și necazul cel de bună voie al meu, să mă miluiască și să-mi ierte mie răutățile mele cele multe. Deci acestea să le cugeți, de acestea totdeauna să-ți aduci aminte. Către acestea, să-ți rânduiești părticică de pâine a mânca tu pe cât să nu te saturi: Ci cu mult din trebuință mai puțin și pe cât vei putea suferi. Așijderea și unul sau două pahare să bei, și acestea în rânduită una vreme a zilei. Și când mănânci tu, să nu ascuți pe gândul cel ce te sfătuiește pe tine ca să alegi ceva din cele ce sunt puse înainte și aceia să te împărtașești: Ci să te păzești să nu mănânci aceia ce ți sar arăta ție că este bună, ci numai pe cele ce sunt puse înaintea ta să le mănânci. Încă și dintru acelea dacă sar întâmpla poate poame sau altele oarecare din mâncări a fi, și plăcută ți sar arăta ție una dintru acelea, și de-ți va zice ție gândul, bună este aceia, luându-o să o mănânci pe ea, sârguiește-te să nu te biruiești nici să te atingi de aceia. Că pentru nimic alt sau scos Adam din rai, fără numai, că frumos i sau arătat lui și bun la mâncare rodul acela al sadului, și au mâncat din trântul: Și pentru aceasta sau lepădat și sau scos afară, și cu moarte și cu stricăciune sau osândit. Deci cei ce voiesc iarăși a se întoarce în raiul acela, iar mai vârtos întru împărăția cerurilor, înfrânarea fără de toată călcarea de poruncă,

până și la acestea datori sunt să o păzească, ca nu pe încet și întru altele și mai mari poftiri vătămătoare să cadă. De te vor îndemna pe tine frații cei ce șed împreună cu tine ca să mănânci sau să bei ceva mai mult, nimic alta să răspunzi cuiva, ci mâinile tale strângându-ți la piept, și puțin ceva ridicându-te, și plecându-ți capul, cu blând glas să zici: Iartă-mă, și la toate așa totdeauna să răspunzi. Și nici să cinstești pe cineva din prisosințele tale, nici să primești de la cineva ceva. Ne bând tu vin să nu cerci nici de cum al lua pe el, ci nici altuia cuiva din frați să-l dai, fără numai de este vreun oaspete, și au venit la tine pentru oarecare trebuință. Să nu primești cândva cu cineva mai înainte de masă să faci gustare, nici întru amiază zi să mănânci sau să bei, sau să cizezi cândva: Pentru că toate răutățile dintru acestea se nasc, și acestea sunt pândirile diavolului și cursele lui: care se văd adică ca niște lucruri bune, însă au otravă de moarte întru dânsule ascunsă: De care cel ce ne crede pe noi va scăpa, și cel ce păzește cuvintele noastre cu ajutorul darului lui Dumnezeu, nerănit și nevătămat de dânsul va rămânea. Iar ceilalți viață lumească, precum nu știi, în chipul cel monahicesc aleg a vieții, carii și în prăpăstii și surpături căzând, nu simt. Deci tu prea iubite frate pe acestea a le păzi să voiești, măcar de ar fi fost trebuință ție și a muri: Că întru alt chip nu vei putea a scăpa de dracul îndrăcirii pântecelui. Însă să știi, că pe acestea păzindu-le tu, ne suferind diavolul a te vedea pe tine, pe toți trândavii îi va ridica asupra ta, și te vor dosădi pe tine, și te vor batjocori, și te vor zavistui, și te vor lua în răs, și nenumărate scârbe îți vor aduce asupra, ca pe tine să te părăsească de la înaintea punerea cea bună, și de la faptele cele mântuitoare. Pe care de le vei răbda iubitele, mare ajutor și mângâiere vei afla de la Dumnezeu și Mântuitorul nostru. Drept aceia alții și la cină șezând și mâncând, iar tu ne mâncând, ci sau slujind, sau și nu, să nu uiți și pe acestea a le grăi către sine-ți: Dacă cu adevărat m-aș fi pocăit și eu și păcatele mele de mi sar fi iertat, m-aș fi bucurat și eu, și cu frații mei împreună aș fi mâncat: Iar de vreme ce nevrednic pe sine-mi ticălosul, pentru faptele mele cele de rușine m-am făcut, apoi să primesc aicea după lucrurile mele. Și acestea grăind, biruiește-ți pântecule pe cât îți este ție cu puterea. Iar șederea mai sus nici odinioară să o cauți nici să o dorești, ci să o urăști pe aceasta din suflet ca pe cea ce este începătură și pricinuire a mândriei, pentru că smerenia ta te va înălța pe tine. Și aceia adică, mai de pe urmă a fi tu al tuturor, mai întâi te va ridica pe tine, de vreme ce scris este: Tot cel ce se înalță pe sineși, se va smeri: Iar cel ce se smerește pe sine-și, se va înălța. Luca 18: 14. Iar după ce te vei scula tu împreună cu toată frățimea, și după ce vei da mulțămintă lui Dumnezeu, și de la preotul te vei slobozi, să alergi tăcând în chilia ta, și încuind ușa, apucă-te de o carte, și citește puțin. Și dacă zile de vară sunt culcă-te pe rogojina ta, și prea puținului somn să te împărtășești: Pentru că depărtându-te de sațiu, și proastă masă uneltind, cu pâine și cu măsurată apă și verdețuri sau cu legume, mai puțin vei dormi, și mai degrabă te vei scula. Iar dacă sunt zile de iarnă, apoi după ce vei ceti puțin, să te apuci de lucrul mâinilor tale, și

să rabzi întru dânsul până la toacă îți va însemna pe lauda de cântare a Vecerniei. După aceia iarăși întru adunare intrând, să stai cu frică și cu laure aminte înaintea lui Dumnezeu, cântându-I și mărturisindu-te lui, și nici cu unul vorbind nici de cum. Și după ce se va sfârși Vecernia, dacă vei putea să te înfrânezi ca să nu mănânci sau să bei nicidecum, judecând ca să mănânci o dată în zi, vei afla nu puțin folos întru starea înainte a rânduiei tale cei de seară, și întru cea de noapte a ta rugăciune și priveghere. Iar dacă nu, apoi cu un posmăgel îndestulat să fii, și cu un pahar de apă, afară de neputința și slăbiciunea stomacului. Și după ce împreună cu frații vei da rugăciunile cele de seară lui Dumnezeu, punând metanie la picioarele înainte stăătorului, ca la singure picioarele lui Hristos, și rugăciune de acolo primind, și sărutând sfintele chipuri ale sfinților, să intri tăcând, cu nimeni nicidecum vorbind în chilia ta, și încuind ușile, apucă-te întâi de o carte, și cetind ca la trei file cu luare aminte întru sineți, să stai la rugăciune cu liniște cântând și rugându-te lui Dumnezeu, precum de la nimeni să nu te auzi. Și să stai cu vitejie adunându-ți gândurile tale și nelăsându-le pe ele să se risipească pe aiurea. Strânge-ți mâinile tale, împreunează-ți picioarele tale deopotrivă neclătite întru o stare. Și ochii adică închizi ca să nu caute spre altceva și pe minte să o risipească: Iar mintea ta și toată inima ta să o ridici către ceruri și către Dumnezeu, de acolo cu lacrimi și cu suspinuri mila către sine-ți chemându-o. Și să-ți fie ție Psalmi rânduți de la duhovnicescul tău Părinte, câți aduc graiurile pocăinței și ale umilinței, și câți sunt din destul după puterea și înainte punerea ta. Pentru că ți se cuvine ca să-ți măsoari cu puterea și cu bărbăția, și cântarea Psalmilor și mulțimea plecării genunchilor și vremea stării, ca să nu ai pe știința ta spre muștrarea ta zicându-ți: Încă ai fi mai putut tu să stai și să cânti și să te mărturisești lui Dumnezeu. Către acestea să-ți fie ție rânduite și rugăciuni de dimineață și de seară care au mărturisire către Dumnezeu. Și rugăciunea sfârșindu-o, să cetești iarăși puțin, după aceia să te apuci și de lucrul mâinilor tale, și până la întâia strajă, adică până la al treilea ceas al nopții să priveghezi. După aceia sculându-te, și cetind pe cei fără de prihană, să te lași pe rogojina ta însemnându-ți cu crucea tot trupul tău. Și împărțându-te somnului până la miezul nopții, de-aceia vei face precum sau însemnat ție mai sus. Încă și gândurile inimii tale să le mărturisești duhovnicescului tău Părinte în tot ceasul de este ție cu puțință: Iar de nu, însă nici o seară să o treci iubitele, ci și după Utrenie pe toate cele ce ți sau întâmplat ție luându-ți seama însuși să le vestești. Și credință ne-îndoită să ai către dânsul, măcar deși toată lumea l-ar dosădi și l-ar ocări pe el, măcar deși însuși tu cu ochii tăi l-ai vedea pe el curvind, să nu te smintești, nici credința ta cea către dânsul să nu o împruținezi, plecându-te celuia ce au zis: Nu judecați, și nu vă veți judeca. Luca 6, 37. Și așa făcând în toate zilele, și întru acest fel nevoindu-te tu, nu va zăbovi Dumnezeu ca să te cerceteze pe tine de sus, și îți va trimite ție ajutor dintru sfânt locașul său, și Darul prea Sfântului său Duh te va umbri pe tine. Și pe încet câte puțin sporind înainte întru lucrul tău, cu

duhovnicească vârstă vei crește, și întru bărbat desăvârșit vei ajunge întru măsura vârstei plinirii lui Hristos: Luminându-te și luminând cu lumina înțelegerii ca un soare pe toți cei ce se apropie și vorbesc cu tine. Și slăvind pe Dumnezeu cu viața și cu cuvântul pe cel ce ți-au dat ție Darul Sfântului Său și de viață făcătorului Duh. Căruia se cuvine toată slava cinstea și închinăciunea, acum și pururea, și în vecii vecilor, Amin.

A-L ACELUIAȘI

Au nu de multe ori se întâmplă a fi împreună doi frați, de un meșteșug săpători de piatră după întâmplare, sau lucrători de lemn, amândoi tineri și curați de tot păcatul, și din săraci părinți fiind. Unul din voire se face lucrător de toată făpta bună, iar al doilea lucrător de toată răutatea și viclenia. Au nu vedem acest lucru în fiecare zi făcându-se între noi; Și pe unul dintru acești doi îl vedem, smerit, bine supus, ascultător, ca lui Dumnezeu slujind, iar nu ca oamenilor, petrecând împreună cu noi, și slujind fraților cu toată credința, avându-și cugetul smerit și zdrobit, și așa întru sine-și și cugetând și grăind, aceasta deprinzându-o noi din mărturisirea lui cea din fiecare zi, și de la cei ce de multe ori îl iscodesc pe el, și tot așa răspunzând către dânșii: Eu, zice, cinstite părinte, și în lume fiind, de abia întru strâmtorare cu multă osteneală puteam să-mi câștig hrana mea, iar aicea după ce am venit, cum mă voi lenevi de lucru, și cum voi mânca pâinea Mănăstirii în zadar, și să fiu întrebat pentru dânsa în ziua judecății; Ci de vreme că lui Dumnezeu am venit să slujesc, mă voi sârgui pe cât îmi va fi cu putință ca să prisosească lucrul mai mult decât hrana mea, și mă voi supune povățuitorului și tuturor fraților mei, ca însuși lui Hristos până la moarte fără de cârtire, întrucât la toate să nu-i fiu întru nimic neascultător. Iar pe celălalt îl vedem măreț în deșert, nesupus, neplecat, și întru acest fel și acela cugetând întru sineși din cele potrivnice aceluia și grăind: Iată dar că Dumnezeu mi-au trimis mie, casă, pâine, și vin, și îndestulată hrană, și m-am făcut împreună numărât cu cei dintâi, și cel întâi celor ce pe urma mea vin, și frate sunt al acestora al tuturor, vrând ei și nevrând, De acum voi mânca, și voi bea, și voi dormi de-ajuns. Că ce trebuință îmi este mie și a lucra de acum, ca eu să mă ostenesc, și osteneala mea să o afle alții; Pentru că măcar de îmi vor și porunci mie oarecare slujbe, înainte le voi pune mai întâi neputința. Iar dacă mă vor și sili pe mine, voi zice către dânșii: Și dacă nu pot să fac acest lucru, oare mă veți sugruma; Sau mă veți goni pe mine dacă nu pot; Și așa mă voi preface a plânge, voi striga, înainte voi pune slăbiciune a genunchilor, mi sau întunecat, voi răspunde, capul meu, de fiere și de venin voi zice, că sunt tulburat: Și cu acest chip voi putea cu binecuvântată pricină, și de dimineață să mănânc. Și a blestema voi începe, și a huli, și pentru toate cele poruncite mie împotriva voi grai și voi cârti, și negreșit

supărându-se și necăjindu-se, mă vor lăsa și nevrând. Iar dacă cândva îmi vor și da mie oarecare mai de pe urmă lucruri și vreo slujbă, așijderea, nu le voi băga în seamă pe ele. Dacă îmi vor porunci mie să slujesc la bolniță, le voi pune înainte pricina neștiinței slujbei ei, și o voi lăsa pe ea ne măturată, și ne-îngrijită cu toate așternuturile ei, și apoi ori mă vor lăsa supărându-lise, sau pe altul îmi vor da întru ajutor mie: Acela purtând grijă de toate treburile, iar eu puțin ceva făcând mă voi odihni. Iar dacă îmi vor porunci mie să fiu făcător de pâine, mai înainte voi mărturisi cu fățarie, ca să nu fiu cunoscut ca un neascultător, și le voi grăi lor: Eu, Părinților, nici odinioară nu am văzut cum se face pâinea. Și așa ducându-mă, le voi face lor pâine lăncedă, iar aceia ne suferind a mânca pâinea aceia, nu încă mă vor mai sili pe mine la o slujbă ca aceia. Iar dacă și în bucătărie îl vor rândui pe el să slujească, nu știe să se smerească mai marelui său, și săi pună metanie, ci grăiește cu asprime către dânsul: Doamne miluiește! Părinte, dintre toți, au numai pe mine mai ales la slujbele cele necinstite; Au nu sunt și alți frați în mănăstire; Și acestea adică le zice, ca să se dezbată de slujbele ce i se poruncesc: Iar dacă ar vedea pe egumenul stându-i asupra, se duce de aceia dată, însă nu pentru Dumnezeu, ci temându-se de pedeapsă și de bătăi. Iar ducându-se și cârtind, grăiește întru sineși: frumoase și bune bucate lasă că vor mânca, dintru acelea care eu voi bucătări, adevărat. Dacă nu voi face pe dânșii, ori flămânzi de la masă să se scoale, ori să le borască pe acelea, dacă le vor mânca, să nu fiu eu, sau să nu-mi zică pe nume. Și în scurt așa pe toate le face pe cu multă nebunie ticălosul. Și pe unele din bucatele fraților le pripește, iar pe altele le afumă și le arde. Așijderea și lintea lor, o bagă toată nealeasă și nespălată în căldări, și sare peste măsură pune întru dânsa, și făcându-o pe toată prea sărată, căldura ei fierbând o lasă, ca mâncând frații, să li se plece și să borască bucatele. Iar dacă îi va zice lui vreun frate sau va trimite ceva ca să i se coacă și să i o gătească pe aceia, grăiește fără de rușine bătându-și joc: fugiți, au poruncit; Cui poruncește, au robului său; Uua, până atuncea să nu mănânce, până ce eu mă voi atinge și o voi găti pe aceia. Și așa întru toate făcând el: Numai la singure slujbele împreună și trebile acelea se află sărind și alergând, unde cunoaște că are el prilej să fure ceva, sau să se slăvească în deșert. Și dacă nu mai mult decât toți înainte sar cinsti, apoi arătat se scârbește, și pe ascuns către cei asemenea lui cârtește necăjindu-se. Iar când întru unele ca acestea i sar porunci, ca din morți și din iad se scoală, și îndată își zâmbește fața, și ochii lui veseli se fac. Și măcar de ar și voi a răspunde din vicleșugul cel mult, pentru ca să nu să cunoască, ci nici așa va putea a se ascunde de cei ce îl privesc. Căci când de aiurea de nicăieri, dar dintru căci nu cârtește, nici cât de puțin nu întârzie, precum întru toate celelalte slujbe obicei îi este lui să facă, arătat se cunoaște. Căci cu totul se teme să zică ceva întru acestea, ca nu altul să se trimită în locul lui, și el să rămână nebăgat în seamă. Și acestea întru acest fel fiind cele pentru amândoi, și acela plecându-se întru supunerea sufletului cea bună și întru smerenia inimii, fără de lenevire, fără de

cârtire, fără de vicleșug, fără de furțișag, fără turburare și sminteală: Iar celălalt pe cele potrivnice acestora făcându-le, după cum sau scris: Dacă venind moartea, îi va răpi pe dâșii pe amândoi, și întru înfricoșată în ziua aceia, gol și rușinat și împilat stând dea stânga vicleanul acela zic, și căutând va vedea dea dreapta lui Hristos, pe acela ce oarecând cu dânsul au viețuit, și cu dânsul au mâncat și au băut, pe cel de o vârstă pe cel de o potrivă cu meșteșugul, pe tot pe același însuși întru mare slavă împreună cu Hristos fiind. Ce va putea să zică atuncea sau să răspundă; Cu adevărat frații mei nimic. Ci suspinând și cutremurându-se și cu dinții scrâșnind, se va trimite în focul cel veșnic.

DIN CAPETELE ACELUIAȘI SFÂNT SIMEON NOULUI CUVÂNTĂTORUL DE DUMNEZEU, PENTRU ASCULTARE.

CAPITOLUL, 5.

Lepădarea de lume și depărtarea cea desăvârșit, pe înstrăinarea tuturor celor din viață a materiilor și a obiceiurilor și a socotelor și a fețelor adică, și pe lepădarea de trup și de voie luându-o asupra-și, de mare folos pricinuitoare se face în scurtă vreme celuia ce așa cu fierbințeală sau lepădat de lume.

8. Văzând scârba născătorilor și a fraților și a prietenilor tăi care pentru tine se face, să-ți râzi de dracul acela ce în taină îi sfătuiește pe dâșii ca să facă acestea în multe chipuri asupra ta, și cu frică și cu multă sânghință depărtează-te, și pe Dumnezeu cu nevointă roagă-l ca mai degrabă întru limanul vreunui bun părinte să ajungi, întru care pe sufletul tău care este ostenit și însărcinat acela să-l odihnească: Că multe lucruri pricinuitoare de primejdii, și de peirea cea mai de pe urmă are noianul vieții aceștia.

10. Să nu voiești pentru pricini binecuvântate, și nebinecuvântate a rămânea în lume nici de cum: Ci când te-ai chemat, ascultă degrabă: Că de nimic de alt așa, ca se grăbnicia noastră se veselește Dumnezeu. Fiindcă mai bună este ascultarea cea în degrabă cu sărăcie, decât întârzierea cu mulțime de bani.

12. Dacă văpaie ai luat, o frate, și alergând ai venit la viață de obște sau la părinte duhovnicesc, pentru aceasta de te vei îndemna de dânsul, sau de frații cei ce pusnicesc împreună cu tine, ca feredeie sau bucate sau alte mângâieri să unelțești pentru odihna, aceasta să nu o primești: Ci dea pururi gătit să fii spre postire, spre rea pătimire, spre înfrânarea cea prea desăvârșit. Că dacă te-ai îndemna de părintele tău cel întru Domnul ca să te împărtașești mângâierii, te vei afla aceluia ascultător, iar pe a ta voie nici întru aceasta făcându-o: Iar dacă nu te va îndemna, apoi cu

bucurie să le rabzi pe acelea care cu bună voie ale face ai voit, și te vei folosi cu sufletul. Că păzind aceasta vei fi totdeauna întru toate ca și cum ai posti și te-ai înfrâna, și de a ta voie întru toate te-ai lepăda: Și nu numai aceasta, ci și pe văpaia ceia ce este în inima ta nestinsă o vei păzi, care te silește pe tine ca pe toate să le treci cu vederea.

16. Să nu dai fără de știrea Părintelui celui după Dumnezeu milostenie din banii cei ce ia-i adus, dar nici prin vreun mijlocitor să voiești a lua ceva dintru dânsii de la dânsul: Că mai bine este sărac și străin și a fi și a te numi tu, decât să risipești banii și să dai săracilor, nou începător fiind. Ci cu credință curată pe toate ca în mâna lui Dumnezeu la voirea duhovnicescului tău Părinte să le afierosești.

20. Acela ce din tot sufletul iubește pe cei ce îl ocărăsc sau îi fac nedreptate și îl lipsesc pe el, și se roagă pentru aceștia, la sporire mare se suie în puțină vreme: Că întru simțirea inimii acest lucru făcându-se, întru adânc de smerenie și întru izvoare de lacrimi pogoară pe ceia ce gândește acestea, adică pe inimă, întru care se afundă cele trei părți ale sufletului: Și înalță pe minte în cerul ne pătimirii, și văzătoare o lucrează, și prin gustarea bunătății celei de acolo o face să socotească pe toate gunoaie pe cele ce sunt ale vieții aceștia de acum, și pe însăși hrana și băutura nu întru dulceață sau mai adeseori să o primească.

29. Omul acela ce sau învățat a grăi împotriva, își este singur lui-și sabie de amândouă părțile ascuțită: Ucigându-și neștiut pe al său suflet, și de viața cea veșnică străin pe sine-și lucrându-se.

30. Acela ce împotriva grăiește, asemenea este cu acela ce se dă pe sine-și de voie potrivnicilor celor tăinuți vrăjmași ai împăratului: Că împotriva grăirea undiță este, care are rămă și amăgire pe îndreptarea în cuvinte, prin care amăgindu-ne înghițim pre undița păcatului, de care undiță se obișnuiește a se răpi ticălosul suflet, și din limbă și din grumaz, și să se tragă de duhurile răutății și ale vicleniei. Și uneori adică la înălțimea mândriei se suie: Iar alte ori în prăpastia păcatului să se afunde, și cu cei ce din cer au căzut împreună să se osândească.

31. Acela ce se necinstește, sau se ocărăște, și foarte bolește cu inima, să cunoască dintru aceasta că pe șarpele cel vechi în inimă îl poartă. Deci dacă adică cu tăcere va răbda, sau cu multă smerenie va răspunde, neputincios pe acesta și slăbănogit l-au lucrat: Iar dacă cu amărăciune va răspunde sau și va grăi cu semeție, au dat putere șarpelui ca să-și verse veninul în inima lui, și cu sălbăticie să-i mănânce cele dinăuntru ale lui. Cât de aicea totdeauna întărindu-se el să mănânce și să strice îndreptarea lui cea întru lucrurile cele bune, și pe virtutea ticălosului său suflet, și de atunci să vieze el păcatului, și mort cu totul să fie dreptății.

32. Dacă voiești să te lepezi de lume și să te înveți petrecerea cea Evanghelică, să nu te dai pe tine vreunui dascăl neiscusit și ne-învățat, și pătimaș. Ca nu în locul celei Evanghelicești, diavolească petrecere să te înveți: De vreme ce ale celor buni

dascăli, bune sunt învățăturile: Iar ale celor răi rele. Și ale semințelor celor rele, negreșit și rele sunt și lucrările de pământ.

33. Cu rugăciuni dar și cu lacrimi roagă pe Dumnezeu ca să-ți trimită ție povătuitor și ne-pătimaș și sfânt. Cearcă încă și însuși Dumnezeieștile Scripturi, și mai ales scripturile cele lucrătoare ale Sfinților Părinți, și așa alăturându-le, pe dânsule cu cele ce te învață pe tine cu dascălul și proestosul tău, și cu cele ce lucrează, ca întru o oglindă să poți a-le vedea pe acestea și a-le înțelege. Și pe celea ce se potrivesc cu scripturile să le pui în sân, și să le ții în minte pe ele: Iar pe cele neadevărate și străine să le alegi și să le lepezi de la tine, ca să nu te rătăcești: Căci să știi că mulți înșelători și mincinoși învățători în zilele acestea sau făcut.

38. Acela ce la dascălul și povătuitorul său ca la Dumnezeu caută, ai grăi împotriva nu poate: Iar de i se pare și zice că pe amândouă le ține, să știe că sau rătăcit: Că nu știe ce fel de așezământ au către Dumnezeu robii lui Dumnezeu.

45. De acela ce împotriva grăiește părintelui său, se bucură dracii: Iar de acela ce până la moarte se smerește, se minunează îngerii. Căci unul ca acesta lucrează lucrul lui Dumnezeu, și se aseamănă fiului lui Dumnezeu, care au făcut ascultare Părintelui său până la moarte, iar moartea pe cruce.

DIN CAPTELE SFÂNTULUI SIMEON EVLAVIOSULUI CARELE AU FOST STAREȚ SFÂNTULUI SIMEON NOULUI CUVÂNTĂTOR DE DUMNEZEU.

CAPITOLUL, 1.

Frate întru începutul lepădării tale de lume, sârguiește-te fapte bune să răsădești întru sine-ți, ca și obștimii să te faci trebuincios, și pe tine să te mărească până la cele mai de pe urmă Domnul. Să nu-ți câștigi îndrăzneală către egumenul niciodată, după cum și altă dată am zis, nici să cauți de la dânsul cinste. Să nu-ți câștigi prietenie cu cei mai mari ai tăi, nici să înconjuri pe la chiliile lor: Cunoscând că prin aceasta nu numai patima slavei deșarte începe întru tine a se înrădăcina, ci și urât egumenului te vei face: iar cum, cel ce înțelege să înțeleagă. Ci șezi în chilia ta precum îți este cu putință, în pace. Și de acela ce voiește a vorbi cu tine, să nu te întorci, pentru evlavie, ci cu socoteală părintească cu acesta vorbind, nu te vei vătăma, măcar și din cei potrivnici de este: Iar dacă nu vezi de folos lucrul acesta, apoi scopului celui folositor să urmezi.

2. Și se cuvina ție să ai frica lui Dumnezeu, și în toată ziua să te cerci pe sine-ți: Ce adică lucru bun ai făcut, și ce din cele rele sau lucrat de tine. Și a celor bune lucruri

uitare să faci, ca nu cumva să cazi în patima deșarte-i măririi: Iar pentru cele potrivnice, să verși lacrimi cu mărturisire și rugăciune întinsă. Și să-ți fie ție cercarea așa: După ce se sfârșește ziua, și sosește seara, să socotești și să gândești întru sine-ți: Oare cum cu ajutorul lui Dumnezeu am trecut ziua; Oare nu am osândit pe cineva; Sau nu am ocărât; Sau nu am smintit; Sau nu am pizmuit; Sau în fața cuiva cu patimă am căutat; Sau pe povățuitorul și cel mai întâi întru slujbe nu l-am ascultat, și de ceia ce mi-au poruncit el mie nu mi-au fost mie grijă; Sau m-am mâniat asupra cuiva; Sau în Biserică stând eu, cu mintea întru cele nefolositoare m-am îndeletnicit; Sau de trândăvie îngreindu-mă m-am îndepărtat de la Biserică și de la pravilă; Și când întru toate acestea te vei afla pe sine-ți nevinovat, care lucru este cu neputință: Pentru că nimeni nu este curat de întinăciune, măcar de ar și fi o zi viața lui: Iov, (Pagina 256 r10. și următorul citat Pilde.) Și nimeni nu se va lăuda că are pe inima sa curată. Atunci către Dumnezeu cu multe lacrimi strigă: Doamne iartă-mi mie câte am greșit și cu cuvântul și cu lucrul și cu știința și cu neștiința. Că multe greșim, și nu le știm.

3. Și se cuvine în fiecare zi să-ți mărturisești toate gândurile tale părintelui tău duhovnicesc. Și pe cea grăită ție de la dânsul, ca din gura lui Dumnezeu cu toată deplin adevărul să o primești, și să nu le arăți pe acestea nimănui altui cuiva, că, aceasta, și aceasta, întrebând eu pe părintele, el aceasta mi-au răspuns mie: Și oare bine au zis, sau nu; Și oare sunt dator a face spre tămăduire; Pentru că aceste griuri pline sunt de necredința cea către părintele tău, și de suflet vătămătoare. Și aceasta mai de multe ori sau obișnuit să se întâmple celor noi începători.

6. Iar dragoste deosebită cu orice fel de față să nu câștigi, mai ales cu cel nou începător, deși ți-ar părea ție că are viață prea bună, și nu cu prepus. Căci din dragostea cea duhovnicească întru cea pățimașă te va altoi pe tine mai de multe ori, și vei cădea întru scârbe nefolositoare: Pentru că aceasta mai ales sau obișnuit a se întâmpla celor ce se nevoiesc. Însă smerenia și rugăciunea cea adeseori, pentru acest lucru te va învăța: Că nu este vreme a grai pentru acestea cu deamănuntul: Iar cel ce înțelege, înțelege.

8. Și pe aceasta să o socotești frate că se zice depărtarea cea de tot de lume, adică pe a voii tale cu totul desăvârșit omorâre: După aceia pe ne-împătimire și lepădarea de părinți, și de rudeni, și de prieteni.

9. Apoi așa să te dezgolești și de toate averile tale, împărțindu-le la săraci, după Acela ce au zis: Vindeți averile tale, și le dați săracilor. Matei () pag. 158. Și uitare se face de toate fețele pe care cu lipire le-ai iubit, ori trupește ori duhovnicește.

10. Și să mărturisești pe toate cele ascunse ale inimii tale câte din pruncie și până la acest ceas sau făcut de tine, înaintea duhovnicescului tău părinte, sau înaintea egumenului, ca înaintea însuși lui Dumnezeu celui ce cercă inimile și rărunchii. Luca: pag. 158. Știind, că Ioan au botezat cu botezul pocăinței, și toți venea către dânsul, mărturisindu-și păcatele sale. Că dintru aceasta mare bucurie sufletului, și

ușurare științei se pricinuieste, după proorocescu-l cuvânt: Spune-ți tu întâi păcatele tale, ca să te îndreptezi.

11. Și să ai în gândul tău această deplină adevărire, după intrarea în viața de obște, cum că au murit toți cei născători, și prietenii tăi. Și să socotești taică și maică numai pe Dumnezeu și pe înainte stătătorul. Și nici odinioară să nu ceri de la dânșii (adică de la rudeni) ceva pentru trebuința trupească. Iar dacă și din purtarea de grijă a lui Dumnezeu de la dânșii ți sar trimite ție ceva, primește, și roagă-te Domnului pentru dânșii. Și dă pe cele trimise la casa de străini, sau în bolniță. Și acest lucru fă-l cu smerenie: Căci nu al celor desăvârșit este, ci a celor prea mici.

19. Și să-ți câștigi toată supunerea către egumenul tău de care te-ai și tuns, și fără de judecată să împlinești pe cele ce ți se poruncesc de la dânsul până la moarte, deși cu neputință ți sar părea ție: Că întru aceasta urmezi pe acela ce au ascultat până la moarte, iar moarte pe cruce. Filipeni: 2, 8. Și nu numai către egumenul să câștigi toată supunerea, ci și către toată frățimea. Și pe acela căruia îi sunt slujbele date în mână, nu ți se cuvine a nu-l asculta întru ceva: Ci deși peste putere ar fi ceia ce ți se poruncește, puind metanie, să-ți ceri iertăciune: Iar dacă la aceasta nu se va pleca ca adică să te ierte, ci voiește să-i faci porunca lui, socotind și gândit: Că a silitorilor este împărăția cerurilor, și că silitorii o răpesc pe dânsa, se cuvine să te silești pe sine-ți.

27. ? Iar dacă vreun frate scârbit fiind, sau de înainte stătătorul, sau de economul, sau de alt cineva, și va veni către tine, mângâie-l pe dânsul așa: Crede-mi mie frate, că spre cercare și ispitire sau făcut ție aceasta: Că și mie aceasta de multe ori mi sau întâmplat, și din micșorarea sufletului mă scârbeam: Iar după ce m-am adevărit desăvârșit, că acestea spre cercare și spre iscusință îmi sunt, sufăr cu mulțămită. Deci și tu fă așa, și mai vârtos te vei veseli de niște scârbe ca acestea. Iar dacă și spre ocărări sar abate, nici așa să nu te întorci despre dânsul, ci precum darul îți va dărui ție, mângâie-l pe el: Că multe sunt socotelile, și după cum pricepi așezarea și gândurile fratelui, împacă-l pe el, și să nu-l lași pe dânsul să se ducă ne-tămăduit, și nemângâiat.

A PEA CUVIOSULUI NICHITEI STITAT, DIN ÎNTÂIA SUTĂ.

CAPITOLUL, 72.

Am auzit pe unii grăind, cum că nu este cu putință cuiva a veni întru deprinderea faptei bune, fără de deosebirea cea depărtată și fugirea în pustie: Și m-am minunat: Cum pe lucrul cel nehotărât sau părut lor în loc al hotărî împrejur. Pentru că dacă deprinderea faptei bune, este de a doua oară așezare în bun neamul cel de demult a

puterilor sufletului, și adunarea cea împreună a faptelor celor sobornicești, întru cea după fire lucrare. Iar acestea nu din afară, ca și cum înăuntru aduse, către noi vin, ci sunt împreună cu noi de la zidire, după Dumnezeiască și gânditoare simțire: Prin care și cu care după fire mișcându-ne, intrăm întru împărăția cerurilor. Iar dacă este înlăuntrul nostru: După al Domnului Cuvânt. Deci dar prisosit lucru este pustia, intrând noi întru dânsa și fără de aceia, prin pocăință și prin toată păzirea poruncilor lui Dumnezeu, care și în tot locul stăpânirii lui, după cum cântă Dumnezeiescul David, poate să se facă: Pentru că bine cuvintează, zice, sufletul meu pe Domnul, în tot locul stăpânirii Lui.

73. Acela ce între împărăteasca ostășire sub voievozi și sub începătorii de rânduiele și scutindu-se, și rânduindu-se, nu ar putea întru războiul vrăjmașilor, să arate vreun lucru de îndrăzneală și de vitejie împotriva vrăjmașilor, sau măcar pe unul din aceștia să-l biruiască: Apoi cum singur se va lupta și în mijlocul a multe întunerece de vrăjmași; și vreun lucru de voievod va arăta, neiscusit fiind la război; Iar dacă aceasta la cele omenești lucruri nu se poate, cu mult mai vârtos la cele Dumnezeiești: Pentru că cine fugind la pustie, năvălirile dracilor, și asupreală patimilor celor nevăzute, și înainte arătate le va cunoaște; Sau război împotriva lor va face, ne deprinzându-se mai întâi bine tăierea voii, întru adunarea fraților, de un iscusit povățuitor la un război ca acesta ce este nevăzut și de gând; Iar dacă aceasta este cu neputință, deci cu totul cu neputință este, ca adică pentru alții unul ca acesta să se lupte, și pe alții să-i învețe biruințele cele împotriva vrăjmașilor celor nevăzuți.

75. Dacă voiești să vezi bunătățile, care le-au gătit Dumnezeu celora ce-l iubesc pe dânsul, să te faci în pustia lepădării de voia ta, și să fugi de lume: Și de care de aceasta; De pofta ochilor celor trupești, de mândria gândurilor, și de amăgirea celor văzute: Pentru că de această lume de vei fugi, de dimineată va răsări ție lumina, prin vederea Dumnezeieștii vieți, și vindecările sufletului tău: Zic adică lacrimile degrabă vor răsări: Și te vei schimba cu schimbarea dreptei celui prea înalt, și rană de aceia a patimilor nu se va mai apropia de trupul tău. Și așa prin mijlocul lumii și al norodului petrecând, vei fi în pustie viețuind și om nevăzând. Iar dacă nu vei fugi așa de această lume, nimic ție din fugirea numai a lumii acesteia văzute și se va adăoga, către săvârșirea faptelor bune, și către împreunarea lui Dumnezeu.

76. A se face monah, nu este aceia adică a fi afară de oameni și de lume, ci a se lăsa pe sine afară a fi de voile cele trupești, și a se duce în pustia de patimi. Că măcar de sau și zis către marele acela: Fugi de oameni și te vei mântui, ci cu acest chip sau zis: De vreme ce și după ce au fugit acela, prin mijlocul oamenilor se sălășluia, și prin lăcașuri umbla, și împreună cu ucenicii viețuia: Ci fuga cea gânditoare întru simțire cu osârdie fugindu-o, nimic din împreunarea oamenilor nu se vătăma: Încă aceasta și altul oarecare din cei mari striga, de la adunare ieșind: Fugiți fraților, însă la rugă arăta, când îl întreba pricina.

77. Lăcuința cea dinpreună întru adunări, mai cu întemeiere este decât singurătatea. Că pentru nevoia locuinței cei dimpreună, martor este Sfințitul cuvânt al lui Iisus și Dumnezeu. Pentru că unde sunt doi sau trei adunați, zice, întru numele Meu, acolo sunt în mijlocul lor. Matei 18, 20. Iar pentru lesne primejduirea singurătății, Solomon zice: Vai celui singur, căci și când va cădea, nu este cel ce-l ridică pe el. Căci pe cei ce cu dragoste și într-un gând laudă pe Dumnezeu, și David îi fericește, fericit, strigând, norodul cel ce știe strigare. Psalm () pg. 265 r. 16. Și pe cea dimpreună locuință o laudă, zicând: Iată acum ce este bun sau ce este frumos, fără numai a locui frații împreună. Psalm 132, 1. Și întru ucenicii Domnului, Unul era întru dâșii sufletul, și inima. Ci și cea către noi a lui Dumnezeu pogorâre, nu în pustie sau făcut, ci în locuri locuite și în mijlocul oamenilor păcătoși. Deci de nevoie este unirea la un gând a vieții cei dimpreună: Iar singurătatea este lunecoasă și lesne primejdioasă.

DINTRU A DOUA SUTĂ.

53. Bine este a muri lumii, și a fi viu lui Hristos: Pentru că în alt fel nu poate cineva a se naște de sus, după al Domnului glas. Iar dacă nu se va naște de sus, nici întru împărăția cerurilor nu poate să intre: Iar această naștere, dintru supunerea părinților celor duhovnicești sau obișnuit a se face. Pentru că dacă nu mai întâi vom primi în pânțece sămânța cuvântului prin învățătura părinților, și de nu ne vom face celor duhovnicești sau obișnuit a se face. Pentru că dacă nu mai întâi vom primi în pânțece sămânța cuvântului prin învățătura părinților, și de nu ne vom face fii lui Dumnezeu prin trânșii, nu vom putea să ne naște-m de sus. Pentru că așa cei doisprezece adică, dintru unul Hristos. Iar cei șaptezeci, dintru cei doisprezece sau născut, și sau făcut fii lui Dumnezeu și Tatălui, după cea zisă de Domnul: Voi sunteți fiii Părintelui meu celui din ceruri. Drept aceia și către noi Pavel zice: Că de a-ți avea și mulțime de dascăli, iar nu mulți părinți: Eu v-am născut pe voi: Următori mie să-mi fiți. 1, Corinteni 4, 15 16.

74. A nu se supune părintelui celui duhovnicesc, după urmarea Fiului celuia ce până la moarte pe cruce sau supus Tatălui, a nu se naște de sus este. Iar acela ce nu sau făcut fiu iubit al bunului Părinte, cum dar nenăscându-se de sus cu cuvântul și cu duhul, va fi și el părinte bun de fii buni, și va naște fii buni, bunătății părintelui lor de un chip; Iar dacă nu așa, apoi după pom cu adevărat, este și rodul.

DIN CARTEA SFÂNTULUI GRIGORIE SINAITUL.

CAPITOLUL, 107.

Doctor prea bun și întâi celor bolnavi către porunci, și carii cu lesnire voiesc să verse întunecarea cea turburată, nu este alt, precum ascultarea cea fără de îndoială și cu credință întru toate: Pentru că doftorie de viață din multe fapte bune alcătuită este celor ce o beau, și cuțit care deodată curăță semnele rănilor, pe care cel ce au ales mai vârtos decât pe toate a o face cu credință și cu prostime, pe toate patimile deodată le-au tăiat, și pe liniște nu numai au ajuns, ci acum prin ascultare o au isprăvit pe ea, pe Hristos aflându-l, și următor al lui și rob și fiindu-i și grăindu-se.

102. Cea mică și mare și scurtă scară a celor ce se supun, cinci trepte are care duc spre săvârșire: Cea întâi, lepădarea de lume: A doua, supunerea: A treia, ascultarea: a patra, smerenia: A cincia, Dumnezeiasca dragoste, care este Dumnezeu. Și lepădarea de lume adică ridică din iad pe cel ce zace, și pe cel robit din materie îl slobozește. Iar supunerea, pe Hristos au aflat, și acestuia îi slujește: Precum însuși zice: Acela ce îmi slujește Mie, Mie îmi urmează, și unde sunt Eu, acolo și sluga Mea va fi. Și unde este Hristos; În ceruri dea dreapta Tatălui șezând. Drept aceia acolo se cuvine să fie și sluga, unde este și cel ce se slujește, înălțându-și piciorul către suire, sau și mai înainte de a se sui, cu obiceiurile împreună cu Hristos suindu-se și împreună înălțându-se. Iar ascultarea, prin porunci lucrându-se dea pururi, face scara din feluri de fapte bune, și pe acestea ca pe niște suișuri în suflet le așează, dintru care smerenia cea făcătoare de înălțime pe acesta îmbrățișându-l, și sus către ceruri înălțându-l dragostei, împărătesei faptelor bune îl dă, și la Hristos ducându-l, înainte îl pune. Și așa prin scara cea scurtă, cu lesnire la cer se suie, cel ce întru adevăr și cu înțelegere se supune.

121. Mai scurtă cale către palatele cele de sus prin scara cea mică a faptelor bune, nu este alta, precum este omorârea a celor cinci patimi împotrivoare ascultării: A neascultării, zic, și a împotriva cuvântării, și a plăcerii de sine, și a îndreptării, și a păreri cei cu totul pierzătoare: Pentru că acestea sunt mădulare, și părți a-le dracului celui nesupus, care înghite pe cei mincinoși ascultători, și îi trimite balaurului întru adânc. Și neascultarea adică, este gura iadului. Iar grăirea împotriva, este limba lui ca o sabie ascuțită. Iar plăcerea de sine-și, sunt dinții lui cei ascuțiți. Iar îndreptarea este, gâtlejul lui. Iar răsuflarea a prea mâncăciosului pântecelui lui, este părerea ceia ce îl petrece către iad, Deci acela ce pe ceia dintâi o biruiește prin ascultare, pe celelalte deodată le-au tăiat, și la ceruri pe cea una treaptă repede se suie. Și minune este cu adevărat și din cele negrăite și ne ajunsă, și pe aceasta Domnul nostru cel iubitor de oameni o au făcut, adică ca prin o faptă bună, iar mai vârtos poruncă, fără de zăbavă la ceruri să ne suim, precum și prin o neascultare, în iad și ne-am pogorât și ne pogorâm. Supunerea este a lui Hristos slujire, lucrare îngerească, împlinirea

poruncilor. Ascultarea este, viață veșnică, scară cerească, suire în scurt, bogăția de cununi, lucru îngeresc, alergare a ne pătimirii, suire cu cereasca călătorie. Supunerea este, maică a smereniei: Iar ascultarea, ușă a suirii. Pentru că supunerea adună către Dumnezeu pe ascultător, al lui Hristos îl face și-l împreunează Lui, întru un duh îl face, de Domnul îl lipește, de materii îl slobozește, de la tovarășii îl scurtează, de la împătımiri îl taie, din toate legăturile cele trupești și pătimește îl dezleagă, ca o născătoare a dragostei, ca o maică a dragostei cei de văpaie: Curată și fără prihană junghiere înaintea lui Dumnezeu punându-l pe el. Iar ascultarea, pe toate poruncile le lucrează, pe toate le îndreptă, pe toate le face și le zidește pe suflet și nevăzut, și neștiut, cu purtare de grijă, și-l îmbogățește, și în vistierie îl pune în tot ceasul, și către Dumnezeu îl ridică, și înainte îi stă, și se încununează, și se înfrumusețează în taină: Deci sau asemănat supunerea ca o maică ce au născut prunc tânăr lui Dumnezeu pe acela ce sau lepădat de lume, și nou și ceresc pe el îl aduce lui. Iar ascultarea asemenea este cu doica, care apleacă, și crește, și săvârșește pe acela ce este ascultător. Pentru că supunerea este cer, Iar ascultarea este cer al cerurilor ca cea cu suișurile mai Dumnezeiești, că aceia adică pe al smereniei, iar aceasta pe al dragostei scaun al darului șede: Pentru aceasta, acela ce dintru supunere au căzut, din ceruri și de la Dumnezeu sau surpat, Dumnezeieștii părinți au hotărât.

DIN CARTEA CELUI DINTRU SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU CALLIST PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI.

CAPITOLUL, 14.

Că se cuvine cel ce fără de greșală voiește a călători drumul cel după Dumnezeu al liniștii, mai întâi de toate să aleagă împreună cu lepădarea cea a tot cuprinzătoare și supunere desăvârșită.

Întru numele marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, celui ce au zis: Eu sunt lumina, Viața, Adevărul, Calea, și Ușa cea către Tatăl Dumnezeu. Și, prin Mine de va intra cineva, se va mântui, și va intra, și va ieși, și pășune va afla, Ioan 10, 9. adică de mântuire, ia aminte la cele ce grăim, și adevărat te sfătuim pe tine. Mai întâi de toate alege-ți ție împreună cu cea după sfințita învățătură a tot cuprinzătoare lepădare, și supunere curată și desăvârșită, adică sârguindu-te caută să afli povățuitor și învățător nerătăcit: Și ar fi putut fi ne rătăcirea (lui) întru aceia, adică că pune de față mărturia pentru cele ce grăiește, de la sfințitele scripturi, și de la purtătorii de duh (bărbați), potrivită cu cuvintele având petrecerea vieții: Înalt adică la socoteala minții, dar smerit la cuget, și cu alte năravuri bune (și blând), și

în ce fel pe învățătorul cel după Hristos cuvintele cele de Dumnezeu prin învățatură date îl zic (să fie): Și deci după ce îl vei afla, și de acela ca de un părinte adevărat fiu iubitor de părinte te vei lipsi, și cu trupul și cu duhul, cu totul rămâi de la acea vreme înainte călătorind după poruncile aceluia, ca la însuși Hristos, la acela privind, și nu ca la om: Și pe toată necredința și îndoiala de la tine departe lepădându-o, încă și cugetul, și voia cea cu voire, așa cu prostime și fără de iscodire fii pe urmă urmând învățătorului, coe r. 3